

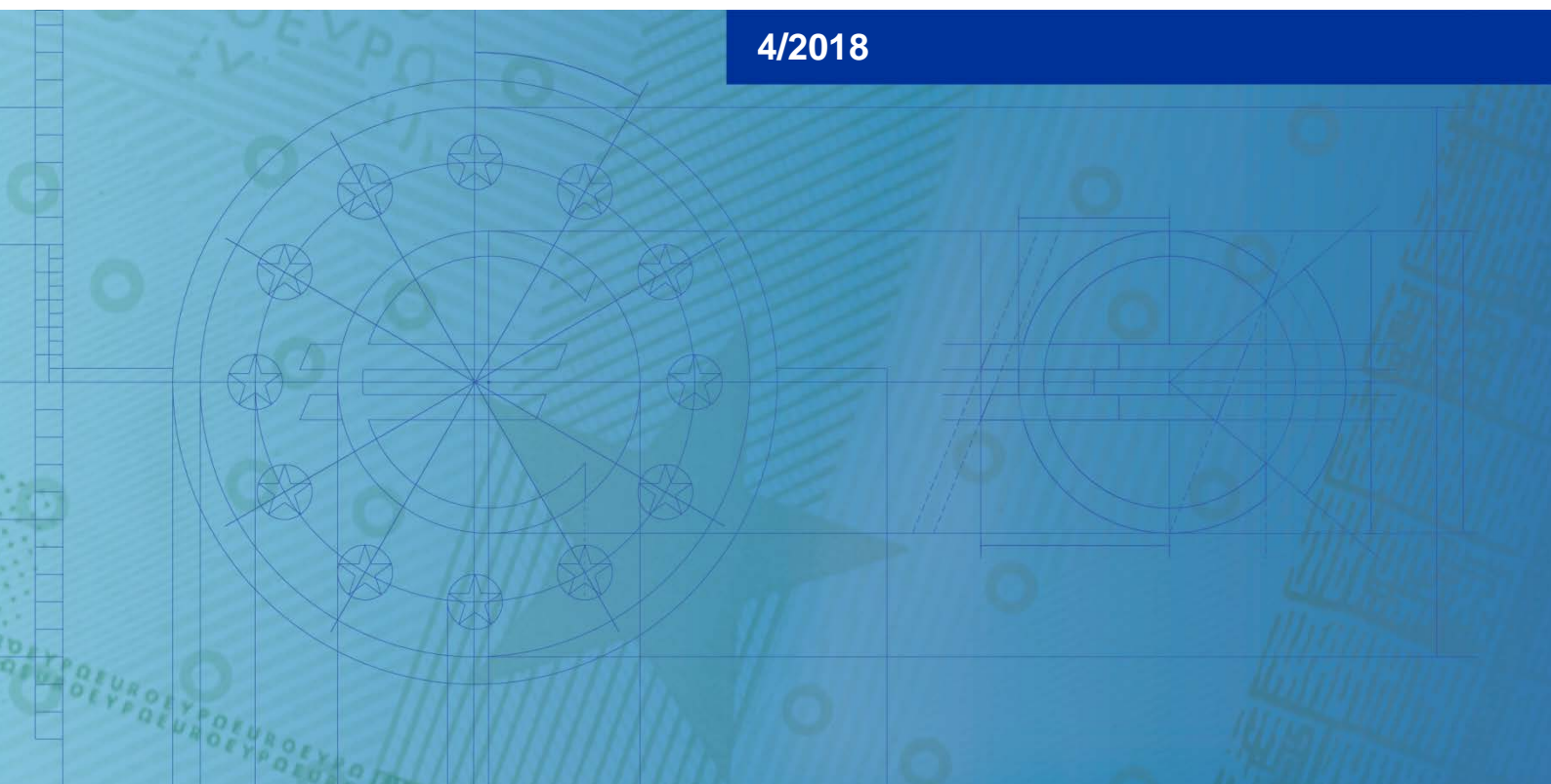

EIROPAS CENTRĀLĀ BANKA

EUROSISTĒMA

Tautsaimniecības Biļetens

4/2018

Saturs

Tautsaimniecības un monetārās norises	2
Kopskats	2
1. Ārējā vide	5
2. Finanšu norises	12
3. Saimnieciskā darbība	17
4. Cenas un izmaksas	22
5. Nauda un kredītu atlikumi	27
6. Fiskālās norises	34
Ielikumi	37
1. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2018. gada 31. janvāris–2. maijs)	37
2. Nesenā euro zonas produkcijas izlaides kāpuma palēnināšanās atspoguļo gan cikliskos, gan pagaidu faktorus	42
3. Valūtas kursa ietekmes uz inflāciju monitorēšana	46
4. 2018. gada ziņojums par novecošanu: iedzīvotāju novecošana rada smagus fiskālus uzdevumus	51
5. Konkrētām valstīm 2018. gada Eiropas semestra ietvaros adresētie fiskālo politiku ieteikumi	55
Raksti	
1. <i>Foreign direct investment and its drivers: a global and EU perspective</i> (Ārvalstu tiešās investīcijas un tās veicinošie faktori: globālā un ES perspektīva) ¹	
2. <i>Measuring and interpreting the cost of equity in the euro area</i> (Kapitāla vērtspapīru izmaksu novērtējums un interpretācija) ¹	
3. <i>Measures of underlying inflation for the euro area</i> (Euro zonas pamatinflācijas rādītāji) ¹	
Statistika	S1

¹ Raksti pieejami šā izdevuma angļu valodas versijā ECB interneta vietnē.

Tautsaimniecības un monetārās norises

Kopskats

Padome 2018. gada 14. jūnija monetārās politikas sanāksmē secināja, ka virzībā uz inflācijas noturīgu korekciju līdz šim panākts būtisks progress. Kopš aktīvu iegādes programmas (AIP) uzsākšanas 2015. gada janvārī Padome noteikusi, ka neto aktīvu iegāžu apjoms AIP ietvaros atkarīgs no tā, cik liels progress sasniegts noturīgas korekcijas jomā virzībā uz inflācijas līmeni, kas vidējā termiņā zemāks par 2%, bet tuvu tam. Padome 2018. gada 14. jūnijā rūpīgi novērtēja panākto progresu, ņemot vērā arī jaunākās Eurosistēmas speciālistu makroekonomiskās iespēju aplēses, cenu un algu spiediena rādītājus un ar inflācijas perspektīvu saistīto nenoteiktību. Novērtējuma rezultātā Padome secināja, ka līdz šim panākts būtisks progress virzībā uz inflācijas noturīgu korekciju. Stabili ilgāka termiņa inflācijas gaidu apstākļos euro zonas tautsaimniecības izaugsmes pamattempis un joprojām dāsni monetārās stimulēšanas pasākumi ļauj būt pārliecinātiem par to, ka inflācijas noturīga konverģence virzībā uz Padomes noteikto mērķi turpināsies arī nākotnē un saglabāsies pat pēc pakāpeniskas neto aktīvu iegāžu pārtraukšanas. 2018. gada 14. jūnijā pieņemtie monetārās politikas lēmumi saglabā pašreizējo dāsno monetārās stimulēšanas pasākumu apjomu, kas nodrošinās turpmāku noturīgu inflācijas konverģenci virzībā uz līmeni, kas vidējā termiņā zemāks par 2%, bet tuvu tam. Joprojām nepieciešami būtiski monetārās politikas stimuli, lai veicinātu turpmāku iekšzemes cenu spiediena palielināšanos un kopējās inflācijas dinamiku vidējā termiņā. Šāds atbalsts līdz gada beigām joprojām tiks sniegts ar neto aktīvu iegāžu starpniecību, uzturot apjomīgu iegādāto aktīvu apjomu un veicot ar to saistīto atkārtoto ieguldīšanu, kā arī Padomei sniedzot padziļinātu perspektīvas norādi attiecībā uz galvenajām ECB procentu likmēm. Padome ir gatava jebkurā brīdī pēc vajadzības koriģēt visus tās instrumentus, lai nodrošinātu to, ka inflācija turpina noturīgi virzīties uz Padomes noteikto inflācijas mērķi.

Padomes 2018. gada 14. jūnija sanāksmes laikā veiktais tautsaimniecības un monetārais novērtējums

Neraugoties uz nelielu tempa samazinājumu, tuvākā laika globālās izaugsmes perspektīva kopumā joprojām ir stabila. To veicina stimulējoša monetārā politika attīstītajās valstīs un būtiski fiskālie stimuli ASV. Paredzams, ka nākotnē globālās aktivitātes kāpums palēnināsies, jo daudzās attīstītajās valstīs izlaides apjoms ir tuvu potenciālajam. Gaidāms, ka pasaules tirdzniecības apjoma pieaugums tuvākajā laikā saglabāsies noturīgs. Tomēr augstāku tirdzniecības tarifu noteikšana un plašāku protekcionistisko pasākumu iespējamība ir galvenais pasaules izaugsmes tempu apdraudošais risks. Paredzams, ka, samazinoties neizmantotās ražošanas jaudas apjomam, globālais inflācijas spiediens lēnām augs.

Kopš Padomes 2018. gada marta sanāksmes euro zonas ilgtermiņa bezriskā procentu likmes samazinājušās. Valdības obligāciju peļņas likmju starpības kopš

maija otrās puses Itālijā valdošās politiskās nenoteiktības apstākļos būtiski svārstījās. Svārstības valdības obligāciju tirgos zināmā mērā atspoguļojās citos tirgus segmentos, un akciju tirgus svārstīgums palielinājies. Euro zonas finanšu sabiedrību kapitāla vērtspapīru un obligāciju cenas samazinājušās, turpretī ietekme uz citiem tirgus segmentiem bijusi ierobežota. Vienlaikus euro zonas nefinanšu sabiedrību akciju cenas palielinājušās, atspoguļojot stabilu uzņēmumu peļņas perspektīvu. Valūtas tirgos samazinājies euro nominālais efektīvais kurss.

Neraugoties uz to, ka jaunākie dati un rādītāji ir vājāki, nekā gaidīts, euro zonas ekonomiskā izaugsme joprojām ir stabila un plaši vērojama dažādās valstīs un nozarēs. Reālā IKP ceturkšņa pieauguma temps 2018. gada 1. ceturksnī samazinājās līdz 0.4% (iepriekšējos ceturkšņos – 0.7%). Šāds sarukums atspoguļo kritumu salīdzinājumā ar 2017. gadā sasniegto ļoti augsto izaugsmes līmeni līdz ar nenoteiktības palielināšanos un atsevišķiem īslaicīgiem un piedāvājuma puses faktoriem gan iekšzemes, gan pasaules līmenī, kā arī vājāku ārējās tirdzniecības stimulu. Jaunākie ekonomiskie rādītāji un apsekojumu rezultāti ir vājāki, tomēr joprojām apstiprina stabilu un plaši vērojamu ekonomisko izaugsmi. ECB monetārās politikas pasākumi, kas veicinājuši aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas procesu, turpina stimulēt iekšzemes pieprasījumu. Privāto patēriņu veicina pašreizējais nodarbinātības kāpums, kas savukārt daļēji atspoguļo iepriekšējās darba tirgus reformas, un mājsaimniecību bagātības pieaugums. Labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, uzņēmumu peļnītspējas uzlabošanās un stabils pieprasījums veicina uzņēmējdarbībā veikto ieguldījumu kāpumu. Ieguldījumu mājokļos izaugsmes temps joprojām ir noturīgs. Turklāt paredzams, ka turpināsies plaši vērojams globālā pieprasījuma kāpums, tādējādi stimulējot euro zonas eksportu. Euro zonas izaugsmes perspektīvu apdraudošie riski kopumā joprojām ir līdzsvaroti. Tomēr palielinājusies ar globālajiem faktoriem, t.sk. protekcionisma palielināšanās draudiem, saistītā nenoteiktība. Turklāt nepieciešams monitorēt paaugstināta finanšu tirgus svārstīguma risku.

Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai prognozē, ka euro zonas reālais gada IKP palielināsies 2018. gadā par 2.1%, 2019. gadā – par 1.9% un 2020. gadā – par 1.7%. Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP pieauguma perspektīva 2018. gadam koriģēta un pazemināta, bet 2019. un 2020. gadam nav mainīta.

Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2018. gada maijā palielinājās līdz 1.9% (aprīlī – 1.2%). Tas atspoguļoja lielāku enerģijas, pārtikas un pakalpojumu cenu inflācijas devumu. Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā gada inflācija līdz gada beigām, visticamāk, svārstīsies pašreizējā līmenī. Pamatinflācijas rādītāju pieaugums kopumā saglabājies ierobežots, tomēr salīdzinājumā ar iepriekš reģistrēto zemo līmeni tie uzlabojušies. Iekšzemes cenu spiediens pastiprinās, un to noteicis augsts jaudu izmantošanas līmenis, arvien ierobežotāks darbaspēka piedāvājums darba tirgū un darba samaksas kāpums. Ar inflācijas perspektīvu saistītā nenoteiktība mazinās. Raugoties nākotnē, gaidāms, ka pamatinflācija līdz gada beigām palielināsies un vēlāk vidējā termiņā turpinās pakāpeniski augt. To

veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, turpmāka ekonomiskā izaugsme, atbilstoša tautsaimniecībā neizmantoto resursu apjoma mazināšanās un augošs darba samaksas kāpums.

Šis novērtējums kopumā atspoguļots arī Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai, kas paredz, ka SPCI gada inflācija 2018., 2019. un 2020. gadā būs 1.7%. Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm SPCI kopējās inflācijas perspektīva 2018. un 2019. gadam koriģēta un būtiski paaugstināta, galvenokārt atspoguļojot lielākas naftas cenas.

Monetārā analīze liecina, ka plašās naudas pieaugums, sarūkot katru mēnesi veikto neto aktīvu iegāžu apjomam, pakāpeniski samazinās, un 2018. gada aprīlī M3 gada kāpuma temps bija 3.9% (martā – 3.7% un februārī – 4.3%). Lai gan pēdējos mēnešos vērotā lēnākā M3 dinamika galvenokārt atspoguļo katru mēnesi veikto neto aktīvu iegāžu apjoma samazināšanu kopš gada sākuma, M3 pieaugumu joprojām veicina ECB monetārās politikas pasākumu ietekme un vislikvīdāko noguldījumu zemās turēšanas izvēles izmaksas. Tādējādi šaurās naudas rādītājs M1 joprojām bija galvenais plašās naudas pieaugumu noteicošais faktors, lai gan tā gada kāpuma temps pēdējos mēnešos salīdzinājumā ar iepriekš vēroto augsto līmeni samazinājies. Tādējādi kopš 2014. gada jūnija īstenoto monetārās politikas pasākumu ietekme joprojām nodrošina būtisku uzņēmumu un mājsaimniecību aizņemšanās nosacījumu uzlabošanu un nozīmīgi veicina kredītu plūsmas euro zonā. Tas atspoguļojas arī pēdējā Apsekojuma par finansējuma pieejamību uzņēmumiem euro zonā rezultātos – apsekojums liecina, ka finansējuma pieejamības uzlabošanās īpaši pozitīvi ietekmējusi mazos un vidējos uzņēmumus.

Monetārās politikas lēmumi

Pamatojoties uz regulāro tautsaimniecības un monetāro analīzi, Padome pieņēma šādus lēmumus. Pirmkārt, attiecībā uz nestandarta monetārās politikas pasākumiem Padome līdz 2018. gada septembra beigām turpinās neto iegādes AIP ietvaros, saglabājot pašreizējo mēneša apjomu 30 mljrd. euro. Padome paredz, ka pēc 2018. gada septembra, ja saņemtie dati apstiprinās tās vidēja termiņa inflācijas perspektīvu, līdz 2018. gada decembra beigām neto aktīvu iegāžu mēneša apjoms tiks samazināts līdz 15 mljrd. euro, un pēc tam neto iegādes tiks pārtrauktas. Otrkārt, Padome paredz arī turpmāk īstenot politiku, kas ietver AIP ietvaros iegādāto vērtspapīru, kuriem pienācis dzēšanas termiņš, pamatsummas maksājumu atkārtotu ieguldīšanu ilgāku laiku pēc neto aktīvu iegāžu pārtraukšanas un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai saglabātu labvēlīgus likviditātes apstākļus un būtisku stimulējošas monetārās politikas pasākumu apjomu. Treškārt, Padome nolēma nemainīt galvenās ECB procentu likmes un paredz, ka tās saglabāsies tagadējā līmenī vismaz līdz 2019. gada vasarai un jebkurā gadījumā tik ilgi, cik tas būs nepieciešams, lai nodrošinātu inflācijas attīstības turpmāku atbilstību pašreizējām noturīgas korekcijas gaidām.

1. Ārējā vide

Lai gan globālā ekonomiskā izaugsme turpinājās, jaunākie dati liecina par nelielu tempa palēnināšanos. Pasaules finanšu nosacījumi joprojām ir atbalstoši, tomēr dažās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs tie kļuvuši stingrāki. Naftas cenu kāpums, kas atspoguļo ne tikai joprojām noturīgo globālo pieprasījumu, bet, ņemot vērā esošo ģeopolitisko spriedzi, arī bažas par nākotnes piedāvājumu, pasliktinājis naftas importētājvalstu nākotnes perspektīvu. Tomēr tuvākās nākotnes globālā prognoze būtībā saglabājas stabila, un to nosaka labvēlīgā monetārā politika attīstītajās valstīs un nozīmīgais fiskālais stimulants ASV. Turpmāk gaidāms, ka globālā aktivitāte palēnināsies, jo daudzās attīstītajās valstīs produkcijas izlaide tuvojas savam potenciālam. Lai gan dažās izejvielu eksportētājvalstīs paredzama tālāka atveseļošanās, gaidāmajai Ķīnas pārejai uz lēnāku attīstības tempu vajadzētu ietekmēt turpmāko perspektīvu. Paredzams, ka globālās inflācijas spiediens lēnām pieaugs, samazinoties brīvajām ražošanas jaudām. Prognozēts, ka pasaules tirdzniecības izaugsme tuvākajā laikā saglabāsies dinamiska. Tomēr augstāku tirdzniecības tarifu ieviešana un plašāku protekcionalisma pasākumu iespēja ir starp svarīgākajiem globālās izaugsmes tempa riskiem. Globālās aktivitātes un tirdzniecības īstermiņa risku līdzsvars pēdējā laikā patiešām pasliktinājies, vidējā termiņā saglabājoties risku mazināšanās tendencei.

Globālā ekonomiskā aktivitāte un tirdzniecība

Pēc gadu ilguša spēcīga un ļoti saskaņota kāpuma pasaules izaugsmes temps 2018. gada sākumā nedaudz palēninājās.

1. ceturkšņa dati liecina, ka globālā aktivitāte bijusi nedaudz vājāka, nekā gaidīts. Salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni IKP pieauguma temps ASV palēninājās līdz 0.5%, un to noteica patēriņa izdevumu sarukums, kas, iespējams, atspoguļoja aizkavētu pārmaksāto nodokļu atmaksu un vēl atlikušo sezonālās ietekmi, kas pēdējos gados noteikusi 1. ceturkšņa IKP aplēses. Aktivitātes kāpums kļuvis mērenāks arī Apvienotajā Karalistē, bet Japānā salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni novērots pirmais IKP sarukums divu gadu laikā. Iespējams, ka abās valstīs būvniecības un patēriņa ierobežojumus noteikuši nelabvēlīgi laikapstākļi. Turpretī Ķīnas tautsaimniecība paplašinājās stabilā tempā, IKP pieaugot par 6.8% salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu.

Tuvākajā laikā gaidāma pasaules tautsaimniecības izaugsmes pastiprināšanās.

Apsekojumu dati norāda uz noturīgu izaugsmi nākamajos ceturkšņos. Globālais apvienotais iepirkumu vadītāju indekss (IVI) martā saruka, bet aprīlī un maijā atkal palielinājās, saglabājoties virs ilgstoši novērotā vidējā līmeņa (sk. 1. att.). Arī noskaņojuma rādītāji vēl arvien bija optimistiski, patērētāju konfidences rādītājam tuvojoties vēsturiski augstākajam līmenim.

Augstāku tirdzniecības tarifu ieviešana, notiekot diskusijai par turpmākiem protekcionalisma pasākumiem, rada risku pasaules ekonomiskajai perspektīvai.

Martā prezidents Tramps parakstīja rīkojumu par 25% importa tarifa noteikšanu tēraudam un 10% – alumīnijam. Lai gan sākotnēji tarifi neattiecās uz vairākām

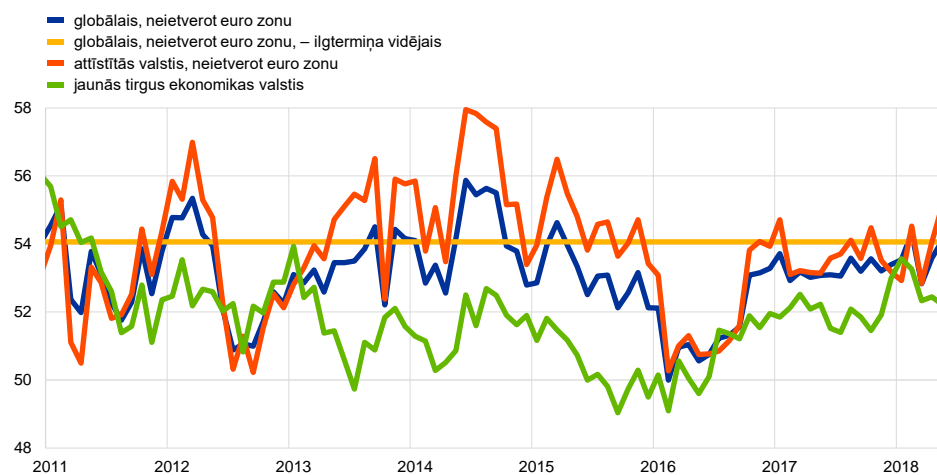

valstīm, ASV vēlāk nolēma tarifus noteikt arī importam no Eiropas Savienības, Kanādas un Meksikas. Atbildot uz to, iekļautās valstis arī apņēmušās noteikt augstākus tarifus. Līdz šim veiktie pasākumi ietekmē tikai nelielu pasaules tirdzniecībā iesaistīto valstu daļu, un gaidāms, ka tiem būs maza globālā makroekonomiskā ietekme. Taču radušies turpmāku protekcionistisku pasākumu riski. Pēc Ķīnas intelektuālā īpašuma prakses izpētes ASV izteica draudus paaugstināt tarifus Ķīnas precēm 50 mljrd. ASV dolāru vērtībā, uz ko Ķīna izteica gatavību atbildēt ar to pašu. Turklāt ASV uzsāka izpēti par automobiļu importa apdraudējumu nacionālajai drošībai. Abos gadījumos nekas līdz pārskata perioda beigām netika īstenots. Tomēr strīda saasināšanās gaidas varētu ietekmēt investīciju lēmumus ar potenciālām sekām globālajai izaugsmei. Plaši izplatījies protekcionisms varētu nākotnē radīt nopietnus riskus globālajai izaugsmei.

1. attēls

Globālais apvienotais produkcijas izlaides IVI

(difūzijas indekss)

Avoti: *Haver Analytics, Markit* un ECB speciālistu aprēķini.

Piezīmes. Jaunākie novērojumi atbilst stāvoklim 2018. gada maijā. "Ilgtērmiņa vidējais" attiecas uz periodu no 1999. gada janvāra līdz 2018. gada maijam.

Pasaules perspektīvu joprojām nosaka labvēlīga, bet nedaudz stingrāka monetārā politika.

Savās 2018. gada marta un jūnija sanāksmēs Federālā atklātā tirgus komiteja paaugstināja procentu likmes. Federālo fondu nākotnes līgumu līkne liecina, ka tirgus dalībnieki joprojām gaida pakāpenisku monetārās politikas stingrības palielināšanos, paredzot vismaz vēl vienu 2018. gada nākotnes līgumu tirgus cenā lielā mērā iekļautu procentu likmju paaugstinājumu un arvien vairāk pieļaujot vēl divu procentu likmju kāpumu iespēju šogad. Tirgus dalībnieku gaidas liecina arī par procentu likmju pieaugumu Apvienotajā Karalistē tuvākajos mēnešos. Turpretī Japānas Banka joprojām saglabā ļoti labvēlīgas monetārās politikas nostāju. No jaunajām tirgus ekonomikas valstīm Ķīnā, lai novērstu riskus finanšu sistēmā, turpina palielināties iekšzemes finanšu nosacījumu stingrība, procentu likmēm martā atkal paaugstinoties, lai gan naudas tirgus procentu likmes pēdējās nedēļās mēreni sarukušas. Pasliktinoties finanšu videi, monetārās politikas likmes kāpušas arī Turcijā un Argentīnā. Savukārt neliela inflācijas spiediena apstākļos oficiālās procentu likmes Brazīlijā un Krievijā martā tika vēl vairāk pazeminātas.

Neraugoties uz joprojām labvēlīgo monetāro politiku, finanšu nosacījumi pasaulē, īpaši jaunajās tirgus ekonomikas valstīs, pēdējo nedēļu laikā kļuvuši stingrāki. Pasaules kapitāla tirgi joprojām ir diezgan noturīgi, un *Standard & Poor's 500* vēl arvien pārsniedz gada sākuma līmeni. Tomēr lielākajās attīstītajās valstīs pieaugušas ilgtermiņa obligāciju ienesīguma likmes. ASV valdības 10 gadu obligāciju peļņas likme kopš gada sākuma palielinājusies aptuveni par 50 bāzes punktiem. Augošas procentu likmes apvienojumā ar ASV dolāra vērtības kāpumu veicinājušas lielāku finanšu nosacījumu stingrību jaunajās tirgus ekonomikas valstīs. Pēc iepriekšējā gada stabilās atveseļošanās kapitāla ieplūde jaunajās tirgus ekonomikas valstīs aprīlī palēninājās, bet to emitēto obligāciju peļņas likmju starpības palielinājās. Pašlaik nopietnas finanšu tirgus svārstības raksturīgas tikai dažām valstīm, piemēram, Argentīnai un Turcijai, kuras, šķiet, finanšu tirgus dalībnieki vērtē kā viegli ievainojamas, ņemot vērā augsto inflācijas līmeni un apjomīgās ārējā finansējuma vajadzības. Tomēr vairākumā jauno tirgus ekonomikas valstu finanšu nosacījumi šajā periodā kļuvuši stingrāki.

Pēdējo divu mēnešu laikā strauji paaugstinājušās naftas cenas, lai gan nesen novērota neliela kāpuma tempa palēnināšanās. Salīdzinājumā ar šā gada sākumu šāds kāpums daļēji atspoguļoja stabilo globālo pieprasījumu. Vienlaikus saglabājies lielā mērā nemainīgs naftas piedāvājums, jo OPEC dalībvalstu un citu naftas ražotājvalstu vienošanās noteikto produkcijas izlaides samazinājumu kompensēja ražošanas apjoma pieaugums ASV. Spiediens uz tagadnes darījumu cenu vēl vairāk paaugstinājās maija vidū, kad ASV pieņēma lēmumu izstāties no Kopējā visaptverošā rīcības plāna, kas nosaka sankcijas pret Irānu. Pēc tam ziņas, ka OPEC, Krievija un to sadarbības partneri apspriež ražošanas apjoma ierobežojumu atcelšanas iespēju, noteica cenu pazemināšanos. Pagātnes pieredze liecina, ka naftas cenu paaugstināšana, ko nosaka piedāvājuma pārmaiņas vai neskaidrības par piedāvājumu nākotnē, parasti saistāma ar vājāku globālo aktivitāti, bet pieprasījuma noteikti cenu kāpumi kopumā nav pilnībā kompensējuši spēcīgāko globālo pieprasījumu.¹ Tā kā nesenais naftas cenas kāpums atspoguļo gan stabilo globālo pieprasījumu, gan piesardzības sekas saistībā ar nenoteikto nākotnes naftas piedāvājumu, augstākas naftas cenas neto ietekmi uz pasaules tautsaimniecību uzskata par kopumā mērenu. Tomēr iespējams, ka naftas cenu pārmaiņām būs zināma ietekme uz sadalījumu dažādās valstīs, īpaši uzlabojoties naftas eksportētājvalstu perspektīvai.

Turpmāk gaidāms, ka globālo aktivitāti tuvākajā laikā veicinās plašs cikliskais stimul. Lai gan gada sākumā aktivitāte kļuva nedaudz mērenāka, globālā tuvākā laika perspektīva, balstoties uz drošiem pamatnosacījumiem, joprojām ir stabila. Attīstīto valstu pozitīvo situāciju turpina noteikt labvēlīga monetārā politika, un finanšu nosacījumi, lai gan pēdējās nedēļās to stingrība palielinājusies, joprojām veicina pasaules tautsaimniecības izaugsmi. Paredzams, ka arī nozīmīgais fiskālais stimul ASV pēc vienošanās par nodokļu reformu un izdevumu palielināšanu radīs stimulu globālajai izaugsmei. Naftas cenu kāpums nedaudz pasliktinājis naftas importētājvalstu perspektīvu. Turpretī gaidāms, ka tirdzniecības nosacījumu uzlabošanās palīdzēs stabilizēt investīcijas daudzās naftas eksportētājvalstīs, tām

¹ Sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 4 ielikumu "Zemo naftas cenu globālā ietekme".

atveseļojoties no dzijas recesijas. Turklāt daudzas jaunās tirgus ekonomikas valstis, īpaši Ķīnu un citas uz eksportu orientētās Āzijas valstis, labvēlīgi ietekmē pasaules tirdzniecības atjaunošanās.

Tomēr vidējā termiņā gaidāms, ka pozitīvā virzība kļūs lēnāka, samazinoties ciklisko faktoru ietekmei. Daudzās attīstītajās valstīs ražošanas apjoma starpības ir izzudušas, un paredzams, ka jaunajās tirgus ekonomikas valstīs tuvākajos ceturkšņos saruks brīvo ražošanas jaudu apjoms. Turklāt pakāpeniski samazināsies politikas atbalsts. Iespējams, ka ASV fiskālā stimula ietekmē izaugsme augstāko punktu sasniegs 2019. gadā. Gaidāms, ka Japānā fiskālā stimula ietekme šogad pakāpeniski mazināsies. Globālo perspektīvu ietekmēs arī Ķīnas pāreja uz lēnāku attīstību, kas mazāk atkarīga no kredītiem un fiskāliem stimuliem. Vidējā termiņā globālās ekspansijas temps nostabilizēsies zem līmeņa, kāds bija pirms krīzes.

Aplūkojot norises dažādās valstīs, ASV šogad gaidāma aktivitātes atjaunošanās. Paredzams, ka saspringtā darba tirgus radītais augšupvērstais spiediens uz algu pieaugumu kopā ar turpmākiem investīciju uzlabojumiem un joprojām labvēlīgajiem finansēšanas nosacījumiem veicinās iekšzemes pieprasījumu. Turklāt domājams, ka fiskālās politikas pārmaiņas, t.sk. nodokļu reforma un panāktā divu gadu budžeta vienošanās, uzlabos izaugsmes perspektīvu.

Apvietotās Karalistes ekonomiskās izaugsmes perspektīva uz nenoteiktības fona saistībā ar valsts izstāšanos no Eiropas Savienības ir samērā vāja.

Gaidāms, ka pēc sliktajiem šā gada 1. ceturkšņa rezultātiem reālā IKP pieaugums nedaudz uzlabosies. Pēc tam perspektīvā ir mērena izaugsme, gaidāmajam inflācijas sarukumam un algu pieauguma tempa kāpumam mazliet uzlabojot privāto patēriņu.

Gaidāms, ka tautsaimniecības paplašināšanās Japānā pakāpeniski palēnināsies. Pēc sliktiem 1. ceturkšņa darbības rezultātiem tuvākajā laikā gaidāms, ka aktivitāte labvēlīgas monetārās politikas nostājas ietekmē uzlabosies. Paredzams, ka turpmāk izaugsme palēnināsies, jo pakāpeniski mazinās fiskālais atbalsts un sarūk brīvās ražošanas jaudas. Arvien saspringtāka darba tirgus apstākļos algas nedaudz palielinās, un gaidāms, ka tas veicinās mājsaimniecību tēriņu pieaugumu un mērenu inflācijas līmeņa paaugstināšanos.

Paredzams, ka ekonomiskā aktivitāte Centrālās Eiropas un Austrumeiropas valstīs vēl arvien būs spēcīga. IKP kāpumu veicinās apjomīgas ar ES fondu līdzekļu apguvi saistītas investīcijas. Turklāt gaidāms, ka darba tirgus uzlabojumi veicinās stabilus patēriņa izdevumus.

Prognozēts, ka Ķīnā aktivitāte mēreni vājināsies. Produkcijas izlaides kāpumu pēdējā laikā veicinājis spēcīgs patēriņš, valdības atbalsts un labi eksporta rādītāji, kas mazināja mājokļu tirgus aktivitātes nelielā sarukuma ietekmi lēnāka kreditēšanas pieauguma un stingrāku finanšu nosacījumu apstākļos. Prognozēts, ka turpmāk izaugsmes temps pakāpeniski palēnināsies atbilstoši Ķīnas vadības atzinumam par lēnāka attīstības tempa nepieciešamību, lai mazinātu riskus un novērstu nelīdzsvarotību tautsaimniecībā.

Pakāpeniski nostiprinās lielo izejvielu eksportētājvalstu ekonomiskā aktivitāte.

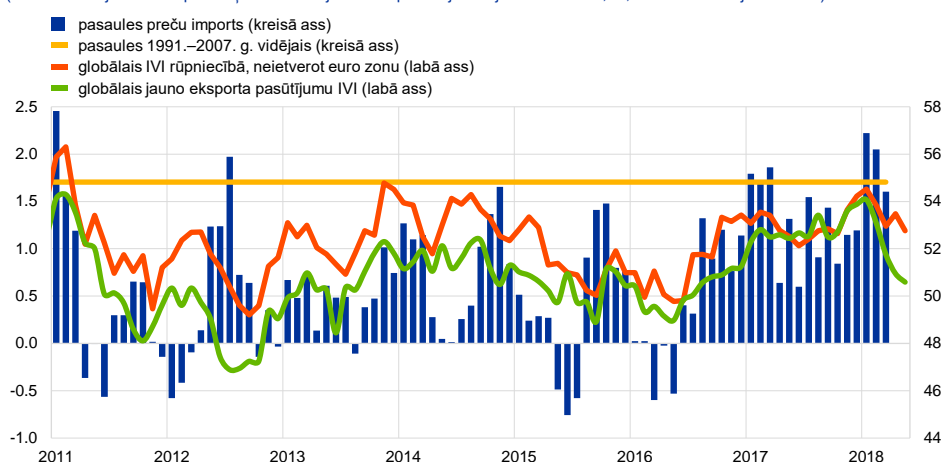
Neraugoties uz izaugsmes tempa kritumu 2017. gada 2. pusgadā, Krievijas perspektīvu nosaka kāpjošās naftas cenas, inflācijas līmeņa lejupslīde un labāka uzņēmēju un patērētāju konfidence. Gaidāms, ka vidējā termiņā apstākļos, kad uzņēmējdarbības vidi apgrūtina fiskālās problēmas, ekonomiskā aktivitāte paplašināsies mēreni. Darba tirgus uzlabojumu un esošās labvēlīgās monetārās politikas ietekmē Brazīlijā vajadzētu augt patēriņam, pastāvot mērenam inflācijas spiedienam. Izejvielu cenu un tirdzniecības noteikumu stabilitātei arī vajadzētu veicināt aktivitāti prognožu periodā. Vienlaikus paredzams, ka politiskā nenoteiktība un iepriekš labvēlīgo ārējo finansiālo nosacījumu pavērsiens pretējā virzienā var nelabvēlīgi ietekmēt pieprasījumu.

Jaunākie rādītāji liecina, ka tuvākajā nākotnē iespējams neliels pasaules tirdzniecības tempa palēninājums. Saskaņā ar *CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis* preču imports, kas janvārī un februārī bija būtiski palielinājies, martā saruka līdz 1.6% (triju mēnešu rādītājs salīdzinājumā ar iepriekšējiem trijiem mēnešiem). Arī citi rādītāji liecina par pasaules tirdzniecības nelielu samazinājumu dažos pirmajos 2018. gada mēnešos (sk. 2. att.).

2. attēls

Pasaules preču tirdzniecība

(kreisā ass: triju mēnešu pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējiem trijiem mēnešiem; %; labā ass: difūzijas indekss)

Avoti: *Markit*, *CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis* un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada maijā (globālais IVI rūpniecībā un globālais jauno eksporta pasūtījumu IVI) un 2018. gada martā (tirdzniecība).

Prognozēts, ka turpmāk atbilstoši plānotajai globālās aktivitātes cikliskajai lejupslīdei globālais imports lēnām samazināsies. Iepriekš pasaules tirdzniecības dinamika bijusi ļoti procikliska. Nesenie tirdzniecības rezultāti atbilst šai pieredzei – globālajai aktivitātei atsākoties 2015. un 2016. gadā, globālās tirdzniecības izaugsme atjaunojās pat straujākā tempā nekā pasaules produkcijas izlaide. Turpmāk paredzams, ka, globālajai attīstībai kļūstot mērenākai, palēnināsies arī pasaules tirdzniecības paplašināšanās. Vidējā termiņa tirdzniecības iespēju aplēšu pamatā ir viedoklis, ka globālā importa apjoms kopumā pieaugs atbilstoši aktivitātes kāpumam. Tas saskan ar liecībām par to, ka kopš finanšu krīzes beigusies tādu ilgāka termiņa strukturālo faktoru, t.sk. tirdzniecības liberalizācijas, tarifu un

transporta izmaksu pazemināšanas un globālo vērtības ķēžu paplašināšanās, ietekme, kuri iepriekš veicināja straujo pasaules tirdzniecības izaugsmi. Taču riski ir pieauguši. Īpaši svarīgi, ka tirdzniecības perspektīva būs atkarīga no tā, kā tālāk attīstīsies sarunas par tirdzniecības tarifiem.

Kopumā prognozēts, ka iespēju aplēšu periodā saglabāsies pamatā stabila pasaules izaugsme. Saskaņā ar ECB speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm pasaules reālā IKP kāpums (neietverot euro zonu) palielināsies no 3.8% 2017. gadā līdz 4.0% 2018. gadā, bet pēc tam 2019. gadā un 2020. gadā samazināsies attiecīgi līdz 3.9% un 3.7%. Šāda iespēju aplēšu dinamika atspoguļo gaidāmo aktivitātes sarukumu attīstītajās valstīs un strukturālo palēnināšanos Ķīnā, ko daļēji kompensēs neliela dinamikas pastiprināšanās jaunajās tirgus ekonomikas valstīs. Prognozēts, ka euro zonas ārējais pieprasījums pieaugs par 5.2% 2018. gadā, 4.3% 2019. gadā un 3.7% 2020. gadā. Salīdzinājumā ar 2018. gada marta iespēju aplēsēm pasaules IKP prognoze 2018. gadam un 2019. gadam pazemināta, atspoguļojot lēnāku īstermiņa izaugsmi, nekā gaidīts. Euro zonas ārējā pieprasījuma pieauguma prognoze nedaudz paaugstināta visam aplēšu periodam, atspoguļojot gaidas par aktīvākā tirdzniecībā balstītu izaugsmi dažās Centrālās Eiropas un Austrumeiropas valstīs.

Pēdējās nedēļās globālās aktivitātes risku līdzensvars ir pasliktinājies, uzskatot, ka tie ir līdzsvaroti īstermiņā, bet vidējā termiņā – lejupvērsti. Pozitīvi ir tas, ka ASV fiskālo pasākumu paketes ietekme uz aktivitāti varētu būt spēcīgāka, nekā gaidīts. Tomēr pieaugusi lielāka tirdzniecības protekcionisma tuvākās nākotnes perspektīva, kam varētu būt būtiska ietekme uz globālo aktivitāti un tirdzniecību. Citi lejupvērsti riski attiecas uz iespējamu tālāku globālo finanšu nosacījumu stingrības paaugstināšanu, ar Ķīnas reformu procesu saistītiem traucējumiem un ģeopolitisko nenoteiktību, īpaši attiecībā uz riskiem, kas saistīti ar Brexit.

Pasaules cenu norises

Globālā patēriņu cenu inflācija pēdējos mēnešos kopumā bijusi noturīga.

OECD valstu reģionā kopējā inflācija aprīlī paaugstinājās līdz 2.3%. Neietverot pārtiku un enerģiju, OECD valstīs inflācija noslīdēja līdz 1.9% (sk. 3. att.). Neraugoties uz arvien saspringtāku situāciju attīstīto valstu darba tirgū, vienlaikus saglabājas samērā neliels spiediens uz algām.

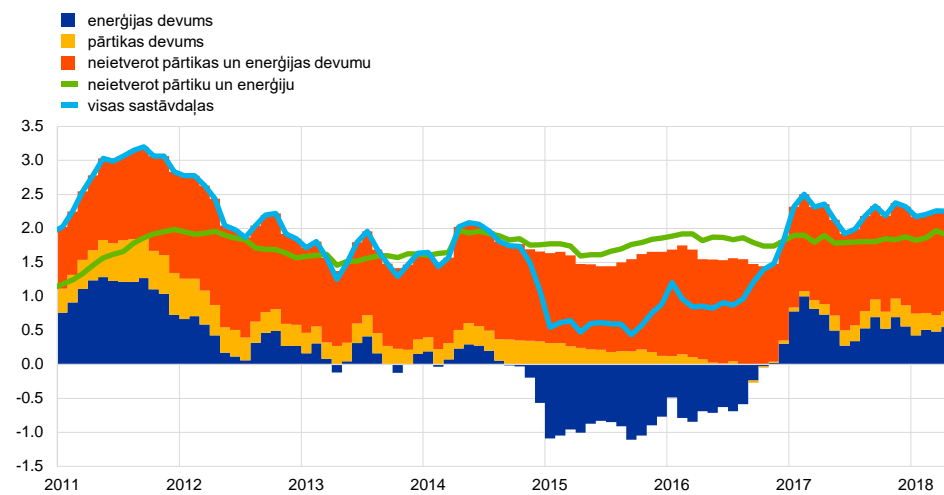
Turpmāk paredzams, ka globālā inflācija tuvākajā laikā paaugstināsies.

Īstermiņā gaidāms, ka pēc naftas cenu straujā kāpuma inflācija palielināsies. Taču pašreizējā naftas nākotnes līgumu cenu līkne liek domāt, ka pēc tam aplēšu periodā naftas cenas saruks, norādot, ka enerģijas cenu devums inflācijai būs negatīvs. Tomēr iespējams, ka pasaules līmenī lēnām sarūkošās brīvās ražošanas jaudas veicinās pamatinflāciju.

3. attēls

OECD patēriņa cenu inflācija

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avots: OECD.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada aprīlī.

2. Finanšu norises

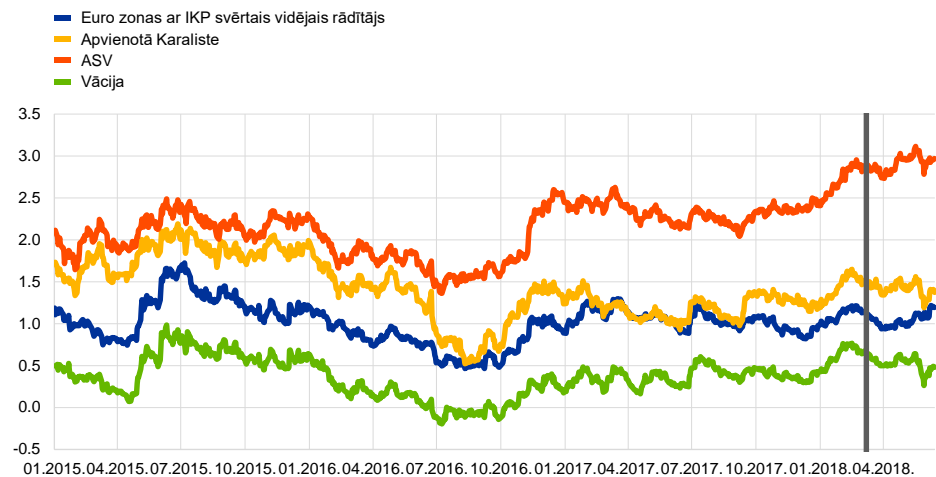
Kopš Padomes 2018. gada marta sanāksmes euro zonas ilgtermiņa bezriskā procentu likmes samazinājušās. Uz tirgus instrumentiem balstīto ilgtermiņa inflācijas gaidu rādītāju kāpumu līdzsvaroja reālo procentu likmju kritums. Valdības obligāciju peļņas likmju starpības kopš maija otrās puses Itālijā valdošās politiskās nenoteiktības apstākļos būtiski svārstījās. Svārstības valdības obligāciju tirgos zināmā mērā atspoguļojušās citos tirgus segmentos, un akciju tirgus svārstīgums palielinājies. Euro zonas finanšu sabiedrību kapitāla vērtspapīru un obligāciju cenas samazinājušās, bet ietekme uz citiem tirgus segmentiem joprojām bijusi ierobežota. Vienlaikus euro zonas nefinanšu sabiedrību (NFS) akciju cenas palielinājušās, atspoguļojot stabilu uzņēmumu peļņas perspektīvu. Valūtas tirgos samazinājies euro nominālais efektīvais kurss.

Euro zonā un ASV pieaugušas valdības ilgtermiņa obligāciju peļņas likmes (sk. 4. att.). Aplūkojamā periodā (no 8. marta līdz 13. jūnijam) euro zonas valstu valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējais ar IKP svērtais rādītājs pieauga par 11 bāzes punktiem un sasniedza 1.20%. Līdzīgi arī valdības 10 gadu obligāciju peļņas likme ASV palielinājās par 11 bāzes punktiem (līdz 2.97%), un tās starpība ar atbilstošo euro zonas peļņas likmi saglabājās vēsturiski augstā līmenī.

4. attēls

Valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmes

(gadā; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīmes. Dienas dati. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu (t.i., 2018. gada 8. martu). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 13. jūnijā.

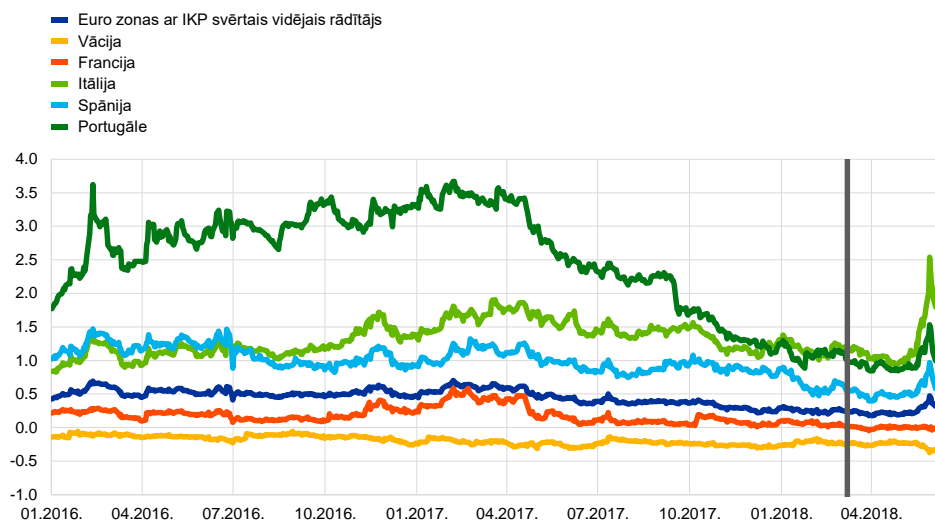
Euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmju ar IKP svērtā rādītāja starpības salīdzinājumā ar bezriskā OIS procentu likmēm bijušas svārstīgas. Kopumā tās kopš marta sākuma palielinājušās. Pēc relatīvi mērenām svārstībām aplūkojamā perioda pirmajā daļā Itālijas valdības obligāciju peļņas likmju starpības pēc 15. maija, kad tirgi uzzināja sīkāku informāciju par to, kāds ir topošās valdības programmas projekts, būtiski pieauga (sk. 5. att.). Kopš tā laika apstākļi valdības

obligāciju tirgū saglabājušies svārstīgi, Itālijas valdības obligāciju peļņas likmju starpībai joprojām būtiski pārsniedzot aprīļa līmeni. Dažādā pakāpē skarti arī valdības obligāciju tirgi citās euro zonas valstīs. Kopumā kopš 8. marta valdības 10 gadu obligāciju peļņas likmju vidējais ar IKP svērtais rādītājs palielinājies par 17 bāzes punktiem, 13. jūnijā sasniedzot 40 bāzes punktu.

5. attēls

Euro zonas valstu valdības obligāciju peļņas likmju un OIS procentu likmes starpības

(gadā; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīmes. Starpība aprēķināta, atņemot 10 gadu OIS procentu likmi no valdības obligāciju peļņas likmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu (2018. gada 8. martu). Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 13. jūnijā.

Euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indeksa (EONIA) nākotnes līkne aplūkojamā periodā pavisam lejup. Periodā pirms 2020. gada līkne joprojām atrodas zem nulles, atspoguļojot tirgus gaidas par to, ka negatīvo procentu likmju periods būs ilgstošs (sk. 6. att.).

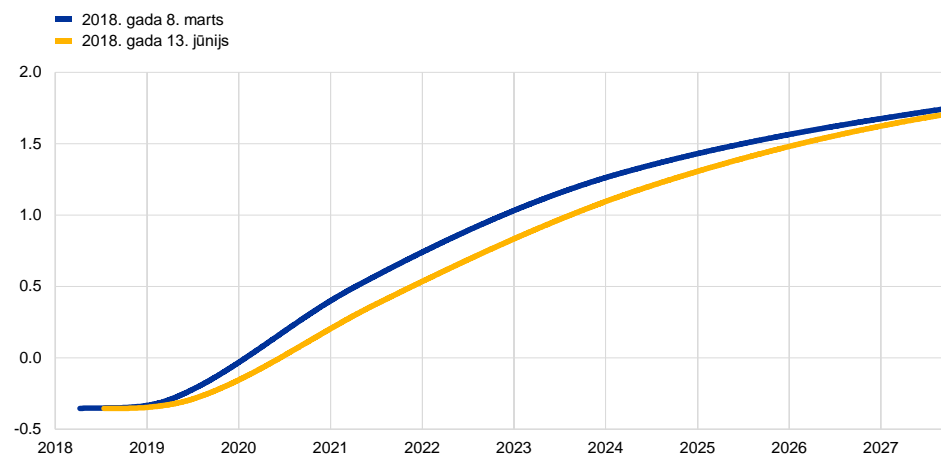
EONIA aplūkojamā periodā vidēji bija –36 bāzes punkti. Likviditātes pārpalikums nedaudz palielinājās, augot aptuveni par 17 mljrd. euro un sasniedzot aptuveni 1 903 mljrd. euro. Šo palielināšanos noteica vērtspapīru iegāžu turpināšanās Eurosistēmas aktīvu iegādes programmas ietvaros. Likviditātes apstākļi sīkāk aplūkoti 1. ielikumā.

6. attēls

EONIA nākotnes likmes

(gadā; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Euro zonas NFS kapitāla vērtspapīru indeksi aplūkojamā periodā palielinājās. Turpretī finanšu sabiedrību kapitāla vērtspapīru indeksi būtiski saruka galvenokārt nesen euro zonas valsts parāda tirgos vērotās spriedzes ietekmē.

Euro zonas kapitāla tirgus svārstīgums martā un pēc tam atkal, tuvojoties maija beigām, valdības obligāciju tirgos notiekošo svārstību apstākļos palielinājās (sk. 7. att.). Tomēr tirgus svārstīgums nesasniedza februārī vēroto līmeni, kad korekciju izraisīja tirgus pieņēmumi, ka gaidāms inflācijas kāpums. Euro zonas NFS kapitāla vērtspapīru cenas aplūkojamā periodā palielinājās aptuveni par 2%. Kopumā stabila uzņēmumu peļņas perspektīva joprojām veicina euro zonas kapitāla vērtspapīru cenu kāpumu, atspoguļojot labvēlīgu euro zonas makroekonomisko vidi. Finanšu sabiedrību vērtspapīrus ietekmēja spriedze valdības parāda tirgū, kuras dēļ to cenas aplūkojamā periodā saruka aptuveni par 12%. Šādos apstākļos NFS kapitāla vērtspapīru cenas ASV palielinājās aptuveni par 1%, bet finanšu sabiedrību kapitāla vērtspapīru cenas saruka par 5%.

7. attēls

Euro zonas un ASV kapitāla vērtspapīru cenu indeksi

(indekss: 2015. gada 1. janvāris = 100)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu – 2018. gada 8. martu. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 13. jūnijā.

NFS emitēto obligāciju ienesīguma likmju starpības nesēnā spriedze valdības obligāciju tirgū ietekmējusi mazāk. Kopš aprīļa beigām investīciju kategorijas NFS obligāciju ienesīguma likmju starpība ar bezriskā procentu likmi palielinājusies par 23 bāzes punktiem, sasniedzot 58 bāzes punktus (sk. 8. att.). Finanšu sektora parāda vērtspapīru ienesīguma likmes pieaugušas nedaudz vairāk, tāpēc starpība palielinājusies aptuveni par 32 bāzes punktiem. Tomēr uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības joprojām ir būtiski mazākas nekā 2016. gada martā pirms paziņojuma par "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" uzsākšanu.

8. attēls

Euro zonas uzņēmumu obligāciju ienesīguma likmju starpības

(bāzes punktos)

Avoti: iBoxx indeksi un ECB aprēķini.

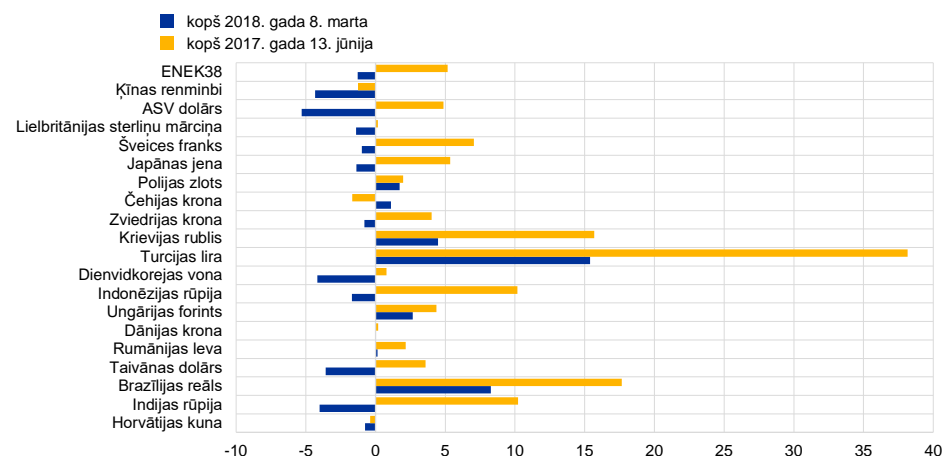
Piezīmes. Vertikālā pelēkā līnija iezīmē aplūkojamā perioda sākumu – 2018. gada 8. martu. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 13. jūnijā.

Valūtas tirgos euro kurss ar tirdzniecības apjomu svērtā izteiksmē nedaudz samazinājās (sk. 9. att.). Aplūkojamā periodā euro nominālais efektīvais kurss, ko mēra attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām, saruka par 1.3%. Šī norise pamatā atspoguļoja euro kursa pavājināšanos attiecībā pret nozīmīgākajām valūtām, īpaši pret ASV dolāru (–5.3%) un Ķīnas renminbi (–4.3%), un daļēji dzēsa kopš 2017. gada jūnija vēroto kursa kāpumu. Euro kurss samazinājās arī attiecībā pret Lielbritānijas sterliņu mārciņu (–1.4%), Japānas jenu (–1.4%) un Šveices franku (–1.0%). Kursa sarukumu attiecībā pret euro zonas nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām tikai daļēji kompensēja spēcīgs euro kursa kāpums attiecībā pret dažu jauno tirgus ekonomikas valstu valūtām (visbūtiskāk – attiecībā pret Turcijas liru (15.4%), Brazīlijas reālu (8.3%) un Krievijas rubli (4.5%)), kā arī mērenāks kāpums attiecībā pret dažu ārpus euro zonas esošo ES dalībvalstu valūtām.

9. attēls

Euro kursa pārmaiņas attiecībā pret atsevišķām valūtām

(pārmaiņas; %)

Avots: ECB.

Piezīmes. ENEK38 ir euro nominālais efektīvais kurss attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām. Visas pārmaiņas aprēķinātas, izmantojot 2018. gada 13. jūnija kursu.

3. Saimnieciskā darbība

Neraugoties uz to, ka jaunākie dati un rādītāji bija vājāki, nekā gaidīts, un ņemot vērā periodu, kurā izaugsme bija būtiski straujāka par potenciālo izaugsmi, euro zonas dažādās valstīs un nozarēs joprojām vērojama plaša un noturīga ekonomiskā izaugsme. Euro zonas reālā IKP pieaugumu galvenokārt veicina privātā patēriņa un investīciju kāpums. Jaunākie apsekojumu rezultāti un saņemtie dati liecina, ka izaugsmes temps tuvākajā laikā palēnināsies, taču tas joprojām būs stabils. Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai prognozēts, ka reālā IKP gada pieaugums 2018., 2019. un 2020. gadā būs attiecīgi 2.1%, 1.9% un 1.7%. Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP pieauguma perspektīva 2018. gadam koriģēta un pazemināta, bet 2019. un 2020. gadam nav mainīta.

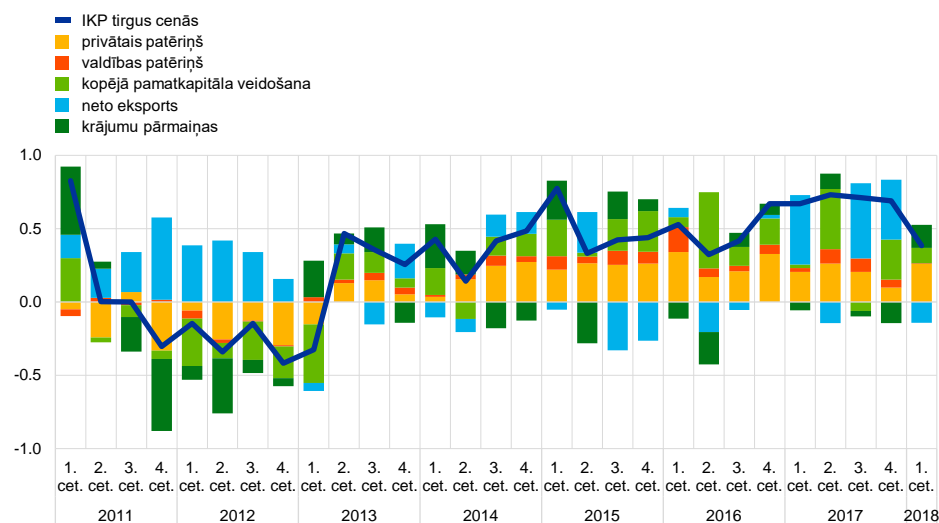
Izaugsme 2018. gada 1. ceturksnī palēninājās, tomēr euro zonas valstīs tā joprojām bija noturīga un plaši vērojama.

Reālais IKP 2018. gada 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pieauga par 0.4% (iepriekšējā ceturksnī – par 0.7%; sk. 10. att.). Šķiet, ka gada sākumā novērotā izaugsmes palēnināšanās bijusi saistīta gan ar īslaicīgiem faktoriem, gan ar ilgstošākiem cikliskiem faktoriem (sk. 2. ielikumu). Iekšzemes pieprasījums (īpaši privātais patēriņš un pamatkapitāla ieguldījumu izdevumi) 2018. gada 1. ceturksnī joprojām bija svarīgākais izaugsmes virzītājspēks. Krājumu pārmaiņas 1. ceturksnī pozitīvi ietekmēja reālā IKP izaugsmi, bet neto tirdzniecības devums bija negatīvs. Ražošanas jomā ekonomisko aktivitāti galvenokārt veicināja stabila pakalpojumu un būvniecības nozares izaugsme, savukārt rūpniecības (neietverot būvniecību) pievienotā vērtība nedaudz samazinājās.

10. attēls

Euro zonas reālais IKP un tā sastāvdaļas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %; devums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; procentu punktos)

Avots: Eurostat.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 1. ceturksnī.

Nodarbinātības pieaugums 2018. gada 1. ceturksnī joprojām bija stabils.

Nodarbinātības pieaugums 2018. gada 1. ceturksnī turpinājās. Tas palielinājās par 0.4% salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (sk. 11. att.) un par 1.9% pārsniedza 2008. gada 1. ceturksnī reģistrēto augstāko nodarbinātības līmeni pirms krīzes. Nodarbinātība pieauga lielākajā daļā euro zonas valstu, un šis kāpums bija plaši vērojams visās nozarēs. Ņemot vērā jaunākos nodarbinātības kāpuma datus, euro zonā nodarbināto kumulatīvais skaits kopš 2013. gada 2. ceturksnī reģistrētā zemākā līmeņa sasniedzis 8.4 milj. Vienlaikus ar atveseļošanās periodā vēroto spēcīgo nodarbinātības pieaugumu reģistrēts arī kopumā stabils vidējais nostrādāto stundu skaits, kas galvenokārt atspoguļo vairāku strukturālo faktoru ietekmi (piemēram, lielu nepilnu laiku strādājošo īpatsvaru kopējā nodarbinātībā un citu ar sastāvu saistītu ietekmi).

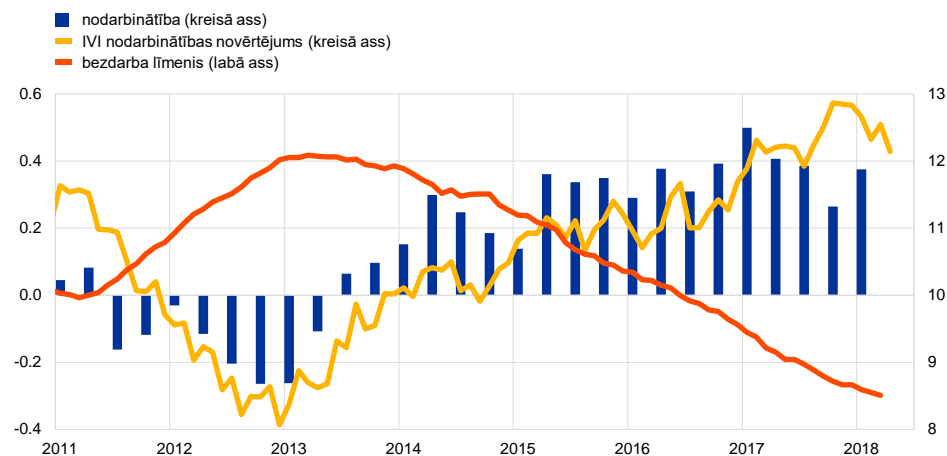
Īstermiņa rādītāji liecina, ka 2018. gada 2. ceturksnī darba tirgū joprojām

vērojama spēcīga attīstība. Euro zonas bezdarba līmenis turpināja samazināties un aprīlī bija 8.5%, t.i., zemākais līmenis kopš 2008. gada decembra. Sarukums bija plaši vērojams visās vecuma un dzimuma grupās, kā arī attiecībā uz dažāda ilguma bezdarbu. Apsekojumu rādītāji nedaudz pazeminājušies salīdzinājumā ar ļoti augstu līmeni, tomēr joprojām liecina par turpmāku nodarbinātības pieaugumu 2018. gada 2. ceturksnī. Šādā kontekstā dažās valstīs un nozarēs vērojamas arvien spēcīgākas darbaspēka nepietiekamības pazīmes.

11. attēls

Euro zonas nodarbinātība, IVI nodarbinātības novērtējums un bezdarba līmenis

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %; difūzijas indekss; darbaspēks; %)

Avoti: Eurostat, Markit un ECB aprēķini.

Piezīmes. Iepirkumu vadītāju indekss (IVI) izteikts kā novirzes no 50, dalītas ar 10. Jaunākie nodarbinātības dati atbilst stāvoklim 2018. gada 1. ceturksnī, IVI dati – stāvoklim 2018. gada maijā un bezdarba līmeņa dati – stāvoklim 2018. gada aprīlī.

Privātā patēriņa norises joprojām nosaka darba tirgus atveseļošanās un

stabilākas mājsaimniecību bilances. Pēc nedaudz vājākas izaugsmes 2017. gada pēdējā ceturksnī privātais patēriņš 2018. gada 1. ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni pieauga par 0.5%. Jaunākās mazumtirdzniecības nozares norises un jauno vieglo automobiļu reģistrācija rada negatīvus riskus. Tomēr ilgāka termiņa perspektīvā darba ienākumu kāpums nodrošina stabilu patērētāju tēriņu pamattempu, un par to liecina arī augstais patērētāju konfidences līmenis. Turklāt

mājsaimniecību bilanču nostiprināšanās vēl arvien ir nozīmīgs patēriņa kāpumu veicinošs faktors, jo mājsaimniecību kredībspēja ir galvenais aizdevumu pieejamības priekšnosacījums.

Gaidāms, ka pastāvīgā mājokļu tirgu atveseļošanās turpinās veicināt izaugsmi.

Ieguldījumi mājokļos 2018. gada 1. ceturksnī palielinājās par 1.2%, atspoguļojot atveseļošanās turpināšanos daudzās euro zonas valstīs un euro zonā kopumā. Jaunākie īstermiņa rādītāji un apsekojumu rezultāti liecina, ka pieauguma temps ir pozitīvs, tomēr tas palēninās. Būvniecības produkcijas rādītāji būvniecības nozarē pazeminājās jau trešo reizi pēc kārtas, martā salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi sasniedzot 0.3% kritumu. Turpretī būvniecības produkcijas izlaides iepirkumu vadītāju indeksa (IVI) rādītāji maijā palielinājās, pašreizējam izaugsmes periodam sasniedzot pusotru gadu. Līdzīga tendence bija vērojama arī attiecībā uz mājokļu produkcijas izlaides IVI rādītāju. Eiropas Komisijas būvniecības konfidences rādītājs ēku būvniecības segmentā maijā paaugstinājās. Gan IVI rādītāji, gan konfidences rādītājs joprojām nepārprotami pārsniedz ilgtermiņa vidējo līmeni.

Gaidāms, ka ieguldījumu uzņēmējdarbībā turpmāku pieaugumu veicinās labvēlīgas peļņas gaidas, spēcīgs pieprasījums un stimulējoši finanšu nosacījumi.

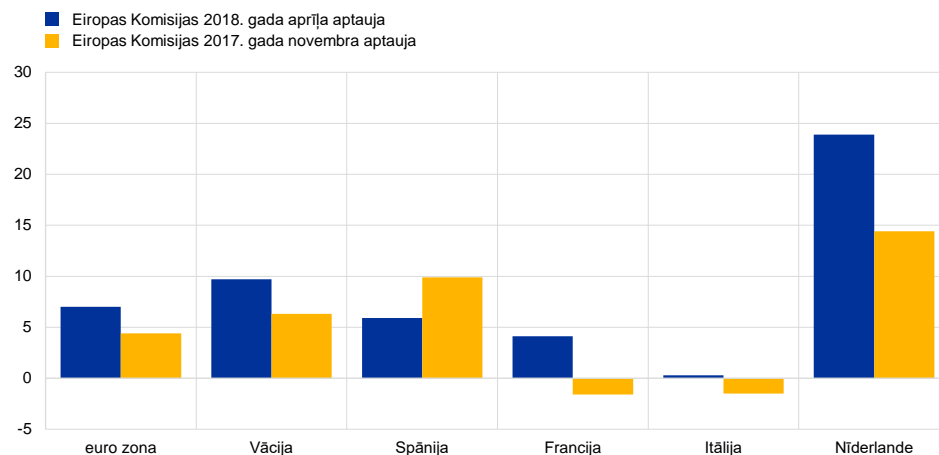
Saskaņā ar euro zonas nozaru kontu datiem par 2017. gada 4. ceturksni uzņēmumu uzcenojums, ko mēra kā neto darbības rezultāta attiecību pret pievienoto vērtību, joprojām ir augsts. Turklāt arī peļņas gaidas biržā kotētajiem euro zonas uzņēmumiem arvien saglabājas augstā līmenī. Arī lielāka jaudu izmantošana un pasūtījumu pieaugums kapitālpreču sektorā, kā arī spēcīga konfidence un pieprasījums kopumā liecina par turpmāku dinamisku ieguldījumu veicināšanu. Jaunākie dati, kas iegūti no Eiropas Komisijas ieguldījumu rūpniecībā 2018. gada aprīļa apsekojuma, liecina, ka 2018. gadā euro zonā gaidāms spēcīgs reālo ieguldījumu apstrādes rūpniecībā pieaugums (7.0%). Salīdzinājumā ar iepriekšējo 2017. gada novembrī veikto apsekojumu šīs gaidas koriģētas un paaugstinātas. Gaidāms, ka 2018. gadā ieguldījumu apjoms lielākajā daļā lielo euro zonas valstu un euro zonā kopumā palielināsies (sk. 12. att.).

12. attēls

2018. gadā plānotie reālie ieguldījumi rūpniecībā

(apjoms; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avots: Eiropas Komisijas ieguldījumu rūpniecībā apsekojums.

Euro zonas eksporta kāpums 2018. gada 1. ceturksnī palēninājās. Pēc 2017. gada 2. pusgadā vērotā stabilā kāpuma euro zonas kopējā reālā eksporta pieauguma temps 2018. gada 1. ceturksnī pazeminājās par 0.4%. To galvenokārt noteica preču eksports, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni saruka par 0.6%. Preču eksporta uz ārpus euro zonas esošajām valstīm sarukums februārī un martā bija plaši vērojams daudzās galamērķa valstīs. Apsekojumu rādītāji par pasaules un euro zonas apstrādes rūpniecības jaunajiem pasūtījumiem apstiprina, ka 2. ceturksnī eksporta pieauguma tendence būs mērenāka.

Jaunākie ekonomiskie rādītāji un apsekojumu rezultāti ir vājāki, tomēr joprojām apstiprina stabilu un plaši vērojamu tautsaimniecības izaugsmi. Rūpnieciskā ražošana (neietverot būvniecību) aprīlī samazinājās. Sarukums bija samērā plašs visās nozarēs un lielākajās euro zonas valstīs. Eiropas Komisijas ekonomiskā noskaņojuma rādītājs (ESI) un apvienotais produkcijas izlaides IVI 1. ceturksnī pazeminājās un turpināja sarukt arī aprīlī un maijā, lai gan nedaudz lēnāk. Abi rādītāji joprojām ir augstāki par attiecīgo ilgtermiņa vidējo līmeni.

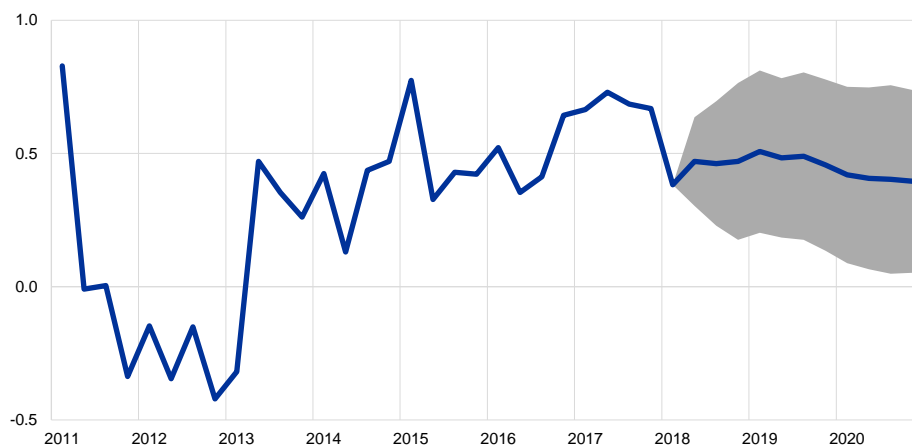
Gaidāms, ka pašreizējā spēcīgā un plaši vērojamā tautsaimniecības izaugsme turpināsies. ECB monetārās politikas pasākumi, kas veicinājuši aizņemto līdzekļu īpatsvara samazināšanas procesu, turpina stimulēt iekšzemes pieprasījumu. Privāto patēriņu veicina nodarbinātības kāpums, kas savukārt daļēji atspoguļo iepriekšējās darba tirgus reformas, un mājsaimniecību bagātības pieaugums. Labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, uzņēmumu peļnītspējas uzlabošanās un stabils pieprasījums veicina uzņēmējdarbībā veikto ieguldījumu kāpumu. Ieguldījumu mājokļos izaugsmes temps joprojām ir noturīgs. Turklāt paredzams, ka turpināsies plašs globālā pieprasījuma kāpums, kas stimulēs euro zonas eksportu. Euro zonas izaugsmes perspektīvu apdraudošie riski joprojām ir kopumā līdzsvaroti. Tomēr kļuvusi saskatāmāka ar globālajiem faktoriem, t.sk. protekcionisma palielināšanās draudiem, saistītā nenoteiktība. Turklāt nepieciešams monitorēt ilgstoši paaugstināta finanšu tirgus svārstīguma risku.

Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai paredz reālā IKP gada pieaugumu 2018. gadā par 2.1%, 2019. gadā – par 1.9% un 2020. gadā – par 1.7% (sk. 13. att.). Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm reālā IKP pieauguma prognoze 2018. gadam koriģēta un pazemināta, bet 2019. un 2020. gadam nav mainīta.

13. attēls

Euro zonas reālais IKP (t.sk. iespēju aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

Avoti: Eurostat un raksts "Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2018. gada 14. jūnijā publicēts ECB interneta vietnē.

Piezīmes. Diapazonus, ko izmanto galveno iespēju aplēšu atainošanai, veido, izmantojot faktiskā iznākuma un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavoto iespēju aplēšu atšķirības. Diapazoni ir divas reizes lielāki par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Diapazonu aprēķināšanai izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, skaidrota ECB 2009. gada decembra dokumentā *New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges* ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"), kas pieejams ECB interneta vietnē.

4. Cenas un izmaksas

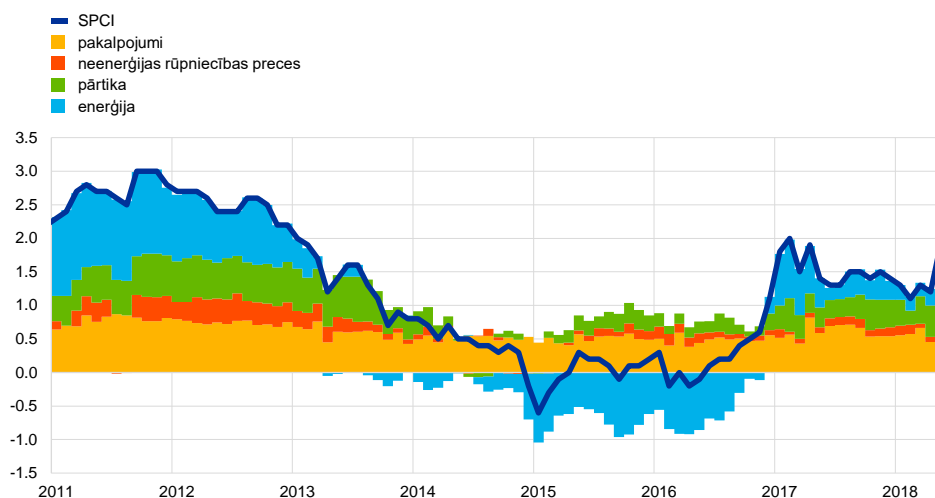
Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2018. gada maijā palielinājās līdz 1.9% (aprīlī – 1.2%). Pamatojoties uz pašreizējām biržā tirgto naftas nākotnes līgumu cenām, gaidāms, ka kopējā gada inflācija gada atlikušajā daļā, visticamāk, svārstīsies tuvu pašreizējam līmenim. Pamatinflācijas rādītāji kopumā saglabājušies ierobežoti, tomēr salīdzinājumā ar iepriekšējo zemo līmeni tie uzlabojušies. Iekšzemes cenu spiediens pastiprinājies, un to noteicis augsts jaudu izmantošanas līmenis, arvien saspringtāka situācija darba tirgos un darba samaksas kāpums. Ar inflācijas perspektīvu saistītā nenoteiktība mazinās. Raugoties nākotnē, gaidāms, ka pamatinflācija gada nogalē palielināsies un pēc tam vidējā termiņā turpinās pakāpeniski augt, un to veicinās ECB monetārās politikas pasākumi, turpmāka ekonomiskā izaugsme, atbilstoša tautsaimniecībā neizmantoto resursu apjoma mazināšanās un augošs darba samaksas kāpums. Šis vērtējums ir plaši atspoguļots arī Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskajās iespēju aplēsēs euro zonai, paredzot, ka 2018., 2019. un 2020. gadā SPCI gada inflācija būs 1.7%, savukārt SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku) būs attiecīgi 1.1%, 1.6% un 1.9%.

Kopējā inflācija maijā būtiski palielinājās. Saskaņā ar Eurostat ātro aplēsi euro zonas SPCI gada inflācija 2018. gada maijā spēcīgi pieauga (līdz 1.9%; aprīlī – 1.2%), sasniedzot augstāko līmeni kopš 2017. gada aprīļa (sk. 14. att.). Maijā vērotais pieaugums atspoguļoja lielāku pakalpojumu un pārtikas cenu inflācijas un īpaši enerģijas cenu inflācijas devumu. Enerģijas cenu inflācijas pieaugumu noteica gan spēcīgs enerģijas cenu kāpums salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi augstāku naftas cenu ietekmē, gan augšupvērstas bāzes efekts.

14. attēls

Komponentu devums euro zonas kopējā SPCI inflācijā

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

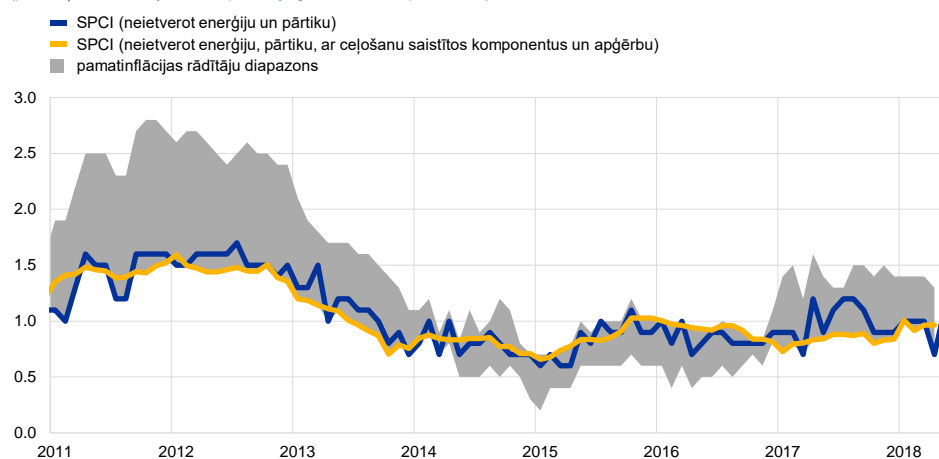
Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada maijā (ātrā aplēse).

Pamatinflācijas rādītāji kopumā saglabājušies ierobežoti, tomēr tie uzlabojušies salīdzinājumā ar iepriekšējo zemo līmeni. Pēc tam, kad SPCI inflācija (neietverot enerģiju un pārtiku) bija saglabājusies 1.0% līmenī trīs mēnešus pēc kārtas, aprīlī tā samazinājās līdz 0.7%, bet maijā atkal pieauga līdz 1.1% (sk. 15. att.). Šo tendenci galvenokārt noteica ar atšķirīgo Lieldienu periodu saistītais svārstīgums. SPCI inflācija (neietverot enerģiju, pārtiku, ar ceļošanu saistītos komponentus un apģērbu; pēdējiem diviem komponentiem parasti ir kalendārā ietekme, un tos ietekmē izpārdošanu laiks) aprīlī (pēdējais mēnesis, par kuru bija pieejami dati attiecīgajā dalījumā) saglabājās samērā stabila. Kopumā, neņemot vērā pēdējos mēnešos vēroto svārstīgumu, pamatinflācijas rādītāji saglabājušies pamatā stabili, tomēr tie paaugstinājušies salīdzinājumā ar 2016. gada zemo līmeni.

15. attēls

Pamatinflācijas rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Pamatrādītāju diapazonā ietverti šādi rādītāji: SPCI (neietverot enerģiju), SPCI (neietverot enerģiju un neapstrādāto pārtiku), SPCI (neietverot enerģiju un pārtiku), SPCI (neietverot enerģiju, pārtiku, ar ceļošanu saistītos komponentus un apģērbu), skaitļu kopas vidējais, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (trimmed mean; 10%), skaitļu kopas vidējais, aprēķinā neietverot lielākās un mazākās vērtības (30%), SPCI svērtā mediāna. Jaunākie dati par SPCI (neietverot enerģiju un pārtiku; ātrā aplēse) atbilst stāvoklim 2018. gada maijā un par visiem citiem rādītājiem – stāvoklim 2018. gada aprīlī.

Iekšzemes izmaksu spiediena pastiprināšanās lielākoties kompensēja agrākā valūtas kursa kāpuma augošo lejupvērsto spiedienu uz neenerģijas preču cenu inflāciju. Par agrāko euro efektīvā kursa kāpuma ietekmi liecina importa cenu inflācijas pazemināšanās.² Tomēr 2018. gada aprīlī importa no ārpus euro zonas esošajām valstīm cenas par nepārtikas patēriņa precēm gada izteiksmē pazeminājās tikai nedaudz vairāk – līdz –2.0% (martā – –1.9%). Starppatēriņa preču importa cenu inflācija, kas norāda uz cenu spiedienu iekšzemes ražošanas ķēdes agrākos posmos, nedaudz uzlabojās un aprīlī sasniedza –0.8% (martā – –1.5%). Pretstatā importa cenu inflācijai iekšzemes pārdošanai paredzēto nepārtikas patēriņa preču ražotāju cenu inflācija joprojām bija noturīga pret agrākā euro kursa kāpuma lejupvērsto spiedienu. Tas, iespējams, atspoguļo augošo iekšzemes izmaksu spiedienu un lielāku cenu noteikšanas spēku stabilas ekonomiskās izaugsmes apstākļos. Nepārtikas patēriņa preču ražotāju cenu gada inflācija no

² Stikāku informāciju sk. šā "Tautsaimniecības Biļetena" ielikumā "Valūtas kursa ietekmes uz inflāciju monitorēšana".

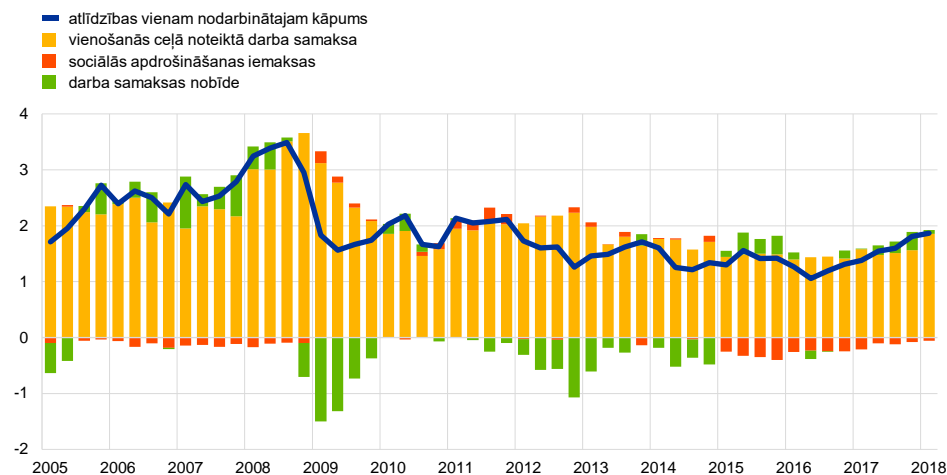
2018. gada februāra līdz aprīlim bija stabila (0.5%; 2017. gada 2. pusgadā – aptuveni 0.2%). Patērētāju līmenī neenerģijas rūpniecības preču SPCI inflācija maijā saruka līdz 0.2% (aprīlī – 0.3%). Šis rādītājs bija zemāks par gada sākumā vēroto līmeni, bet šo tendenci daļēji noteica spēcīgs gada inflācijas svārstīgums apgērba un apavu apakškomponentā daļēji saistībā ar pēdējos gados vērotām mainīgām sezonālās izpārdošanas tendencēm.

Nesenā darba samaksas pieauguma datu dinamika liecina par nepārtrauktu augšupvērstu tendenci un apstiprina pieņēmumu par pakāpenisku iekšzemes izmaksu spiediena pastiprināšanos. Atlīdzības vienam nodarbinātajam gada kāpuma temps 2018. gada 1. ceturksnī pieauga līdz 1.9% (2017. gada 4. ceturksnī – 1.8%), un tagad tas ir daudz straujāks nekā 2016. gada 1. pusgadā (sk. 16. att.). Šis pieaugums atspoguļo vienošanās ceļā noteiktās darba samaksas gada kāpumu līdz 1.9% 2018. gada 1. ceturksnī (2017. gada 4. ceturksnī – 1.6%), un nesenās vienošanās par darba samaksu euro zonas valstīs stiprina turpmākas darba samaksas palielināšanās gaidas. Nesenās darba samaksas kāpuma norises kopumā atbilst darba tirgus apstākļu uzlabošanās tendencei, jo sāk izzust citi faktori, kas negatīvi ietekmēja darba samaksas pieaugumu, t.sk. iepriekš vērotā zemā inflācija un dažās valstīs krīzes laikā īstenoto darba tirgus reformu pašreizējā ietekme.

16. attēls

Atlīdzības vienam nodarbinātajam komponentu devums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 1. ceturksnī.

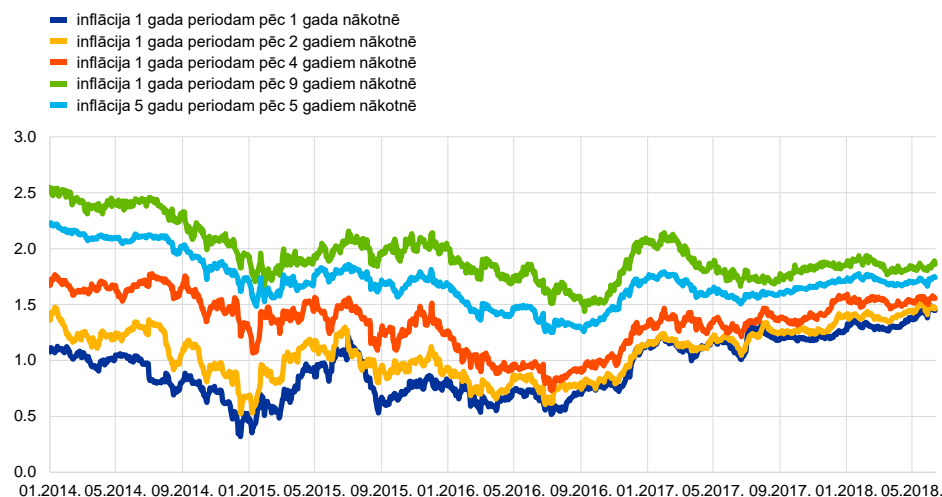
Gan uz tirgus instrumentiem, gan uz apsekojumiem balstītie ilgāka termiņa inflācijas gaidu rādītāji kopumā nav mainījušies. 5 gadu nākotnes inflācijai piesaistīto mijmaiņas darījumu procentu likme pēc 5 gadiem nākotnē 2018. gada 12. jūnijā bija 1.74%, kopumā gandrīz nemainoties salīdzinājumā ar stāvokli aprīļa beigās (sk. 17. att.). Uz tirgus instrumentiem balstīto inflācijas gaidu rādītāju nākotnes tendence joprojām norāda uz ieilgušu zemas inflācijas periodu, inflācijai tikai ļoti pakāpeniski atgriežoties līmenī, kas zemāks par 2%, bet tuvu tam. Negatīvas nākamo piecu gadu vidējās inflācijas riska neitrālā iespējamība, uz ko

netieši norāda inflācijas iespēju līgumu tirgi, ir maznozīmīga, vedinot domāt, ka pašlaik tirgi rēķinās ar ļoti zemu deflācijas risku. Saskaņā ar ECB 2018. gada 2. ceturkšņa aptauju *Survey of Professional Forecasters* ilgāka termiņa inflācijas gaidas saglabājušās kopumā stabilas (1.9%). Par šādu rezultātu ziņots arī jaunākajās *Consensus Economics* un *Euro Zone Barometer* aptaujās.

17. attēls

Uz tirgus instrumentiem balstītie inflācijas gaidu rādītāji

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Thomson Reuters un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 12. jūnijā.

Saskaņā ar ECB speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka katrā iespēju aplēšu perioda gadā SPCI inflācija saglabāsies 1.7% līmenī (sk. 18. att.).³ Inflācijas prognoze slēpj divas pretēji

vērstas norises: pakāpenisku SPCI inflācijas (neietverot enerģiju un pārtiku) kāpumu, kura pieauguma temps gaidāms no 1.1% 2018. gadā līdz 1.6% 2019. gadā un 1.9% 2020. gadā, un enerģijas cenu inflācijas devuma mazināšanos, ņemot vērā tehnisko pieņēmumu par naftas cenu attīstību atbilstoši biržā tirgoto naftas nākotnes līgumu cenu līknei. Gaidāmais pamatā esošā cenu spiediena pieaugums īpaši atspoguļo arvien lielāku spiedienu darba tirgū un vienlaicīgu darba samaksas spiedienu (īpaši dažās valstīs). Stabils izaugsmes apstākļos šāds darbaspēka izmaksu pieaugums, iespējams, ietekmēs patēriņa cenas. Salīdzinājumā ar ECB speciālistu 2018. gada marta makroekonomiskajām iespēju aplēsēm SPCI inflācija 2018. un 2019. gadam koriģēta un paaugstināta par 0.3 procentu punktiem, ņemot vērā naftas cenu kāpumu un atlīdzības vienam nodarbinātajam pieauguma nelielas augšupvērstas korekcijas.

³ Sk. rakstu "Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2018. gada 14. jūnijā publicēts ECB interneta vietnē.

18. attēls

Euro zonas SPCI inflācija (t.sk. iespēju aplēses)

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un raksts "Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", kas 2018. gada 14. jūnijā publicēts ECB interneta vietnē.

Piezīme. Diapazonus, ko izmanto, lai atainotu iespēju aplēses, veido, izmantojot faktiskā iznākuma un vairāku iepriekšējo gadu laikā sagatavoto iespēju aplēšu atšķirības. Diapazons ir divreiz lielāks par šo atšķirību vidējo absolūto vērtību. Diapazonu aprēķināšanai izmantotā metode, t.sk. korekcijas, kas veiktas, lai atspoguļotu izņēmuma gadījumus, skaidrota dokumentā *New procedure for constructing Eurosystem and ECB staff projection ranges* ("Jauna Eurosistēmas un ECB speciālistu iespēju aplēšu diapazonu noteikšanas procedūra"; ECB, 2009. gada decembris), kas pieejams ECB interneta vietnē.

5. Nauda un kredītu atlikumi

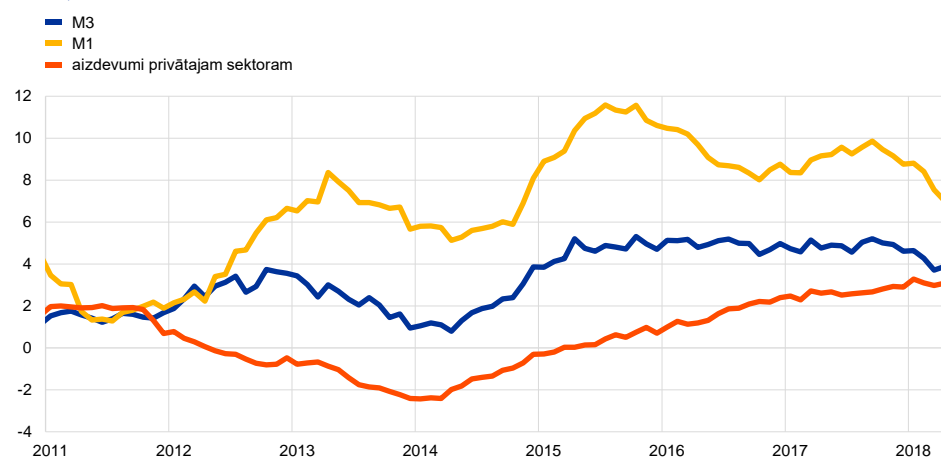
Plašās naudas pieaugums kopš 2017. gada 4. ceturkšņa pakāpeniski samazinājies, sarūkot aktīvu iegādes programmas ietvaros katru mēnesi veikto neto aktīvu iegāžu apjomam. Vienlaikus saglabājās mērens privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma kāpuma tempa pieaugums, kuru būtiski veicināja kopš 2014. gada jūnija veikto monetārās politikas pasākumu ietekme. Tiek lēsts, ka 2018. gada 1. ceturksnī nedaudz samazinājusies nefinanšu sabiedrību (NFS) kopējā ārējā finansējuma gada plūsma.

M3 pieaugums kopš 2017. gada 4. ceturkšņa pakāpeniski samazinājies, sarūkot katru mēnesi veikto neto aktīvu iegāžu apjomam. M3 gada kāpuma temps 2018. gada aprīlī bija 3.9% (martā – 3.7% un februārī – 4.3%; sk. 19. att.). Plašās naudas dinamiku martā un aprīlī noteica arī bāzes efekti, tādējādi izraisot nelielas gada pieauguma tempa svārstības. Neto aktīvu iegāžu apjoma sarūkums no 80 mljrd. euro līdz 60 mljrd. euro 2017. gada aprīlī un tad līdz 30 mljrd. euro 2018. gada janvārī noteica pozitīvas ietekmes uz M3 pieaugumu samazināšanos, jo pārdevēju noguldījumu atlikuma kāpumam (ja pārdevējs ietilpst naudas līdzekļu turētāju sektorā) un portfeļu sastāva pārbalansēšanas ietekmei ir tendence mazināties.⁴ Vienlaikus naudas pieaugumu joprojām veicināja ECB monetārās politikas pasākumu ietekme, stabila tautsaimniecības izaugsme un vislikvīdāko instrumentu zemās turēšanas izvēles izmaksas ļoti zemu procentu likmju apstākļos. Lai gan M1 gada kāpuma temps, t.sk. vislikvīdākās M3 sastāvdaļas, aprīlī turpināja sarukt līdz 7.0% (no 7.5% martā), tas joprojām būtiski veicināja plašās naudas pieaugumu.

19. attēls

M3, M1 un aizdevumi privātajam sektoram

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīmes. Aizdevumi koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada aprīlī.

⁴ Sk., piemēram, ECB 2015. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 7 rakstu *The transmission of the ECB's recent non-standard monetary policy measures* ("ECB neseno nestandarta monetārās politikas pasākumu transmisija").

Noguldījumi uz nakti joprojām bija galvenais M3 pieauguma virzītājfaktors.

Tieši mājsaimniecību un NFS noguldījumu uz nakti atlikuma gada kāpuma temps aprīlī saglabājās spēcīgs (abos gadījumos 8.4%). Turpretī nemonetāro finanšu iestāžu turēto noguldījumu uz nakti atlikuma arvien svārstīgākais gada pieauguma temps turpināja samazināties. Skaidrās naudas apgrozībā gada kāpuma temps joprojām bija ierobežots, un nekas neliecināja par naudas līdzekļu turētāju sektora tendenci ļoti zemu vai negatīvu procentu likmju dēļ noguldījumus aizstāt ar skaidro naudu. Īstermiņa noguldījumu (neietverot noguldījumus uz nakti, t.i., M2 – M1) atlikumam joprojām bija negatīva ietekme uz M3. Nelielas M3 sastāvdaļas tirgojamo finanšu instrumentu (t.i., M3 – M2) gada pārmaiņu temps aprīlī atkal bija negatīvs. To galvenokārt noteica naudas tirgus fondu akciju un daļu negatīvais devums, atspoguļojot šo instrumentu pašreizējo zemo pievilcību atlīdzības izteiksmē.

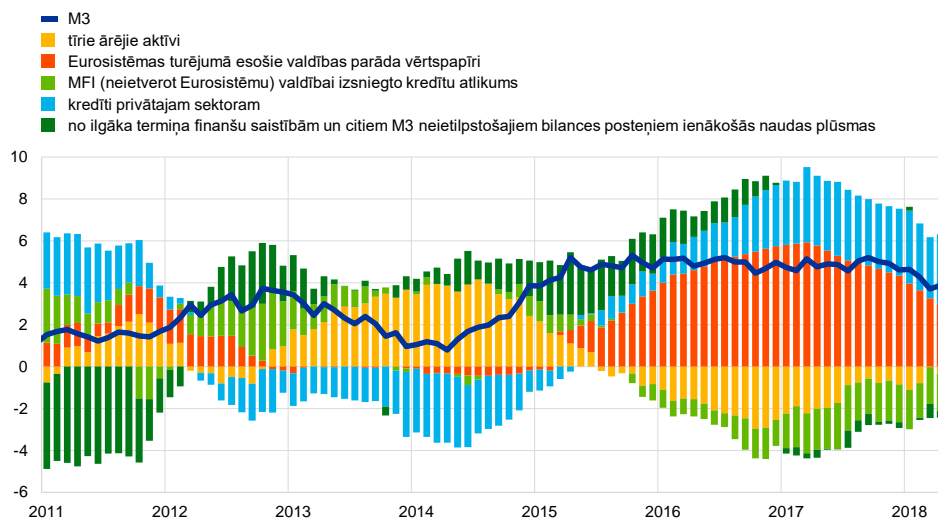
Naudas piedāvājuma kāpināšanas iekšzemes avoti vēl arvien bija plašās naudas pieauguma virzītājfaktors (sk. 20. att.).

No M3 sastāvdaļu viedokļa, sarūkot aktīvu iegādes programmas ietvaros katru mēnesi veikto neto iegāžu apjomam, Eurosistēmas turējumā esošo valdības vērtspapīru pozitīvā ietekme uz M3 kāpumu turpināja samazināties (sk. stabiņu sarkanās daļas 20. att.). Šo sarukumu pamatā kompensēja privātajam sektoram izsniegto aizdevumu devuma pieaugums (sk. stabiņu zilās daļas 20. att.), kas ietver gan privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikumu, gan euro zonas ne-MFI privātā sektora emitēto MFI parāda vērtspapīru turējumus. Kā tāda tā ietver arī Eurosistēmas "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" ietvaros veiktās ne-MFI parāda vērtspapīru iegādes. M3 pieaugumu pozitīvi ietekmēja MFI ilgāka termiņa finanšu saistību (neietverot kapitālu un rezerves) attiecībā pret euro zonas rezidentu ne-MFI ilgstošā samazināšanās (sk. arī citus M3 neietilpstošos bilances posteņus stabiņu tumši zaļajās daļās 20. att.). Šādas norises skaidrojamas ar finansējumu, ko izmanto kā alternatīvu saistībā ar pievilcīgāku no ITRMO saņemto finansējumu un Eurosistēmas nodrošināto obligāciju iegādēm kā daļu no trešās "Nodrošināto obligāciju iegādes programmas". Euro zonas MFI (neietverot Eurosistēmu) veiktā valdības obligāciju pārdošana papildus veicināja MFI (neietverot Eurosistēmu) valdībai izsniegto kredītu atlikuma gada pieauguma tempa sarukumu un tādējādi palēnināja M3 kāpumu (sk. stabiņu gaiši zaļās daļas 20. att.). Visbeidzot, MFI tīro ārējo aktīvu gada plūsma kopumā bija vienāda ar nulli, atspoguļojot ārpus euro zonas esošo valstu rezidentu pārdoto valdības obligāciju apjoma samazināšanos (sk. stabiņu dzeltenās daļas 20. att.).

20. attēls

M3 un tajā neietilpstošie bilances posteņi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošu periodu; %; devums; procentu punktos; sezonāli un ar kalendāro ietekmi izlīdzināti dati)

Avots: ECB.

Piezīmes. Privātā sektora kredīšana ietver privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikumu un euro zonas ne-MFI privātā sektora emitēto MFI parāda vērtspapīru turējumus. Tādējādi tā ietver Eurosistēmas "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" ietvaros iegādāto parāda vērtspapīru turējumus. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada aprīlī.

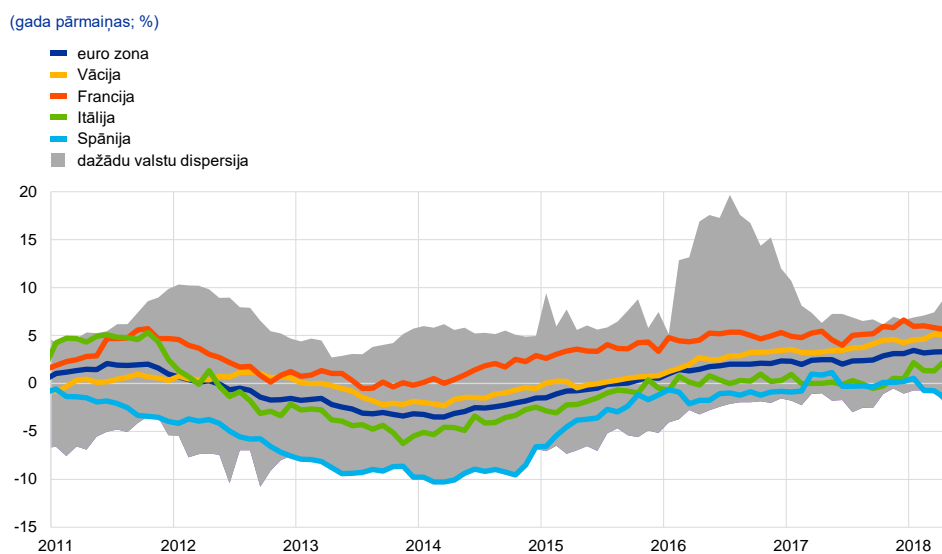
Privātajam sektoram izsniegto aizdevumu atlikuma gada kāpuma tempa pieaugums saglabājās mērens.

Privātajam sektoram izsniegto MFI aizdevumu atlikuma gada kāpuma temps (korģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei) aprīlī bija 3.1% (martā – 3.0%; sk. 19. att.). Nozaru dalījumā NFS izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps, kas kopš zemā līmeņa sasniegšanas 2014. gada 1. ceturksnī būtiski paātrinājies, aprīlī joprojām bija stabils (3.3%; sk. 21. att.). NFS izsniegto aizdevumu atlikuma kāpumu (lai gan mērenu) veicina ļoti labvēlīgi finansēšanas nosacījumi un stabils uzņēmumu ieguldījumu palielinājums. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu atlikuma gada pieauguma temps aprīlī saglabājās nemainīgs (2.9%; sk. 22. att.). To veicina ļoti labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, darba tirgus apstākļu uzlabošanās, mājokļu tirgu nostiprināšanās un ieguldījumu mājokļos un privātā patēriņa kāpums. Vienlaikus kopumā aizdevumu atlikuma pieaugums valstīs joprojām bija atšķirīgs. Turklāt bankas panākušas progresu bilanču konsolidēšanā, peļņit spējas uzlabošanā un ienākumus nenesošu kredītu atlikuma samazināšanā, lai gan dažās valstīs saglabājas augsts šādu kredītu atlikuma līmenis, kas var turpināt finanšu starpniecības ierobežošanu.⁵

⁵ Sk. arī ECB 2018. gada maija *Financial Stability Review* 3. nodaļu.

21. attēls

MFI aizdevumi NFS atsevišķās euro zonas valstīs

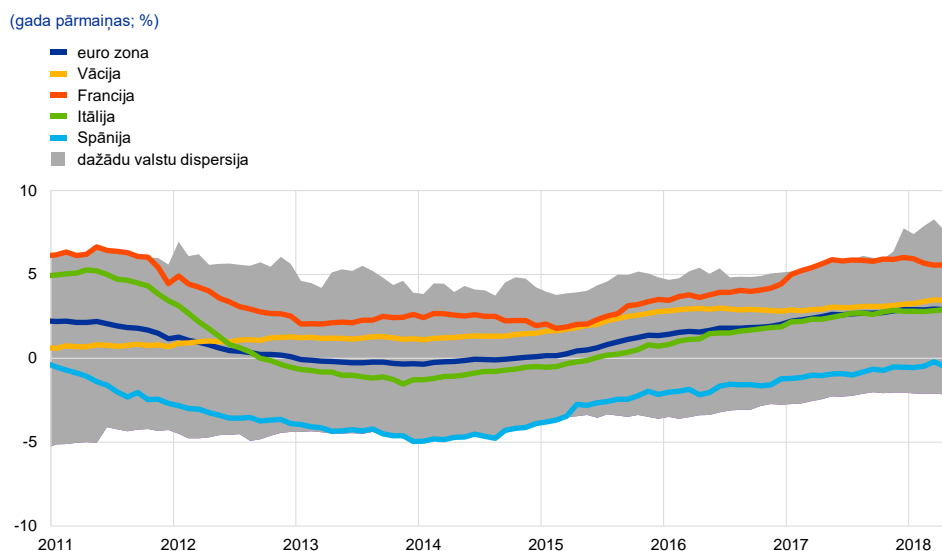

Avots: ECB.

Piezīmes. Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas, vērtspapīrošanas darījumu un naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo vērtību. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada aprīlī.

22. attēls

MFI aizdevumi mājāsaimniecībām atsevišķās euro zonas valstīs

Avots: ECB.

Piezīmes. Koriģēts atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei. Dažādu valstu dispersiju aprēķina, izmantojot fiksētas 12 euro zonas valstu izlases minimālo un maksimālo vērtību. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada aprīlī.

Banku finansējuma nosacījumi saglabājās tuvu 2017. gada decembrī

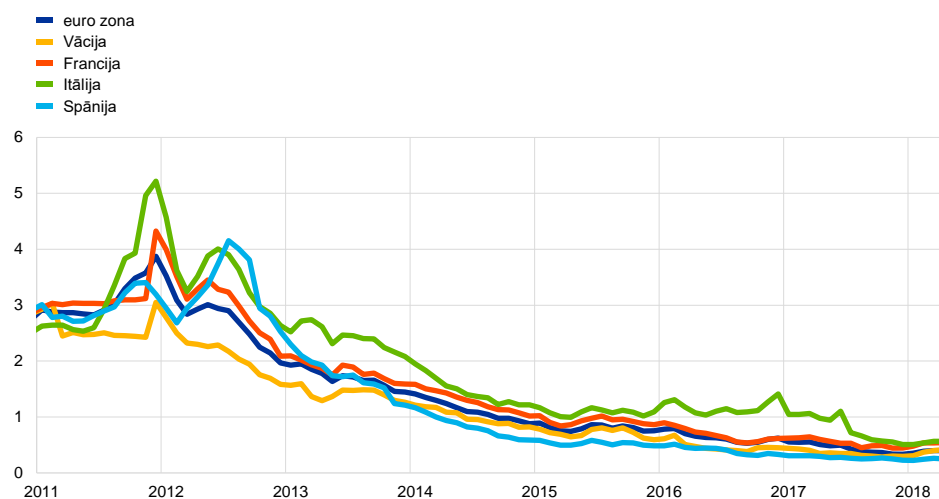
novērotajam vēsturiski zemākajam līmenim. Euro zonas banku parāda finansējuma izmaksas pēc kāpuma 2018. gada 1. ceturksnī aprīlī kopumā nemainījās (sk. 23. att.). To noteica banku obligāciju peļņas likmju pieaugums, savukārt banku noguldījumu izmaksas pamatā saglabājās stabilas. Labvēlīgos banku finansējuma nosacījumus noteica ECB stimulējošā monetārās politikas

nostāja, MFI ilgāka termiņa finanšu saistību atmaksa neto izteiksmē un banku bilanču nostiprināšanās. Vienlaikus 2018. gada maijā līdz ar politisko nenoteiktību Itālijā valstīs bija vērojamas lielākas banku obligāciju peļņas likmju atšķirības (sk. 2. nodaļu).

23. attēls

Kopējās banku parāda finansējuma izmaksas

(noguldījumu un uz nenodrošinātiem tirgus instrumentiem balstīta parāda finansējuma kopējās izmaksas; gadā; %)

Avoti: ECB, *Markit Iboxx* un ECB aprēķini.

Piezīmes. Noguldījumu kopējās izmaksas aprēķina kā jauno darījumu procentu likmju noguldījumiem uz nakti, noguldījumiem ar noteikto termiņu un noguldījumiem ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu, kas svērti ar to attiecīgo atlikumu, vidējo rādītāju. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada aprīlī.

NFS un mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu procentu likmju līmenis joprojām bija tuvu vēsturiski zemākajam līmenim.

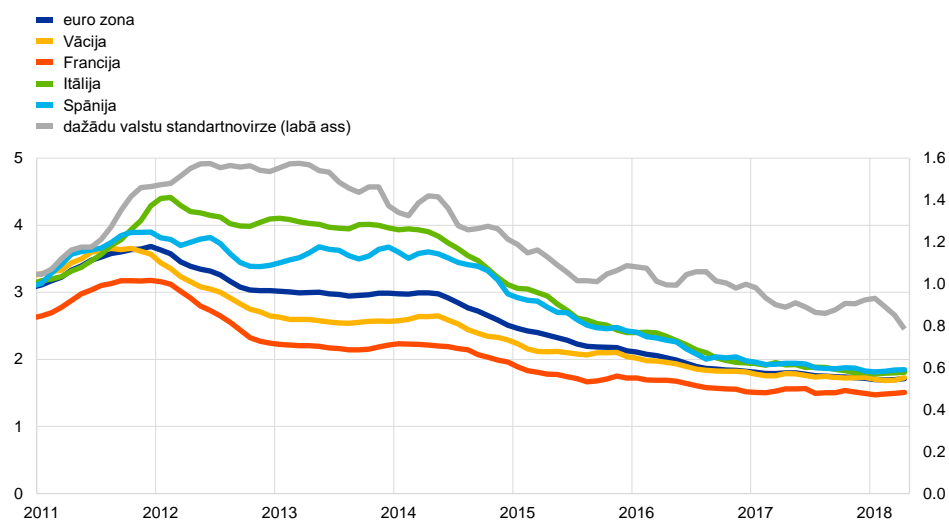
NFS izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes (sk. 24. att.) aprīlī bija 1.70%, atrodoties tuvu 2018. gada janvārī novērotajam vēsturiski zemākajam līmenim (1.67%). Mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes (sk. 25. att.) kopumā nemainījās (1.83%), tikai nedaudz pārsniedzot 2016. gada decembrī novēroto vēsturiski zemāko līmeni (1.78%). Kopumā kopš ECB apstiprinātā kredītu nosacījumu stingrības mazināšanas pasākumu kopuma izziņošanas 2014. gada jūnijā NFS un mājsaimniecībām izsniegto banku aizdevumu kopējās procentu likmes sarukušas daudz būtiskāk nekā tirgus darījumu atsaucē procentu likmes, tādējādi liecinot par spēcīgāku monetārās politikas pasākumu ietekmi uz banku aizdevumu procentu likmēm. Minētais kopējo banku finansējuma izmaksu kritums veicinājis kopējo aizdevumu procentu likmju samazināšanos. NFS un mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes no 2014. gada maija līdz 2018. gada aprīlim saruka attiecīgi par 123 bāzes punktiem un 108 bāzes punktiem. Euro zonas valstīs, kuras visvairāk skāra finanšu krīze, bija vērojama īpaši spēcīga banku aizdevumu procentu likmju samazināšanās aizdevumiem NFS, dažādās valstīs veicinot vienmērīgāku monetārās politikas transmisiju uz šādām procentu likmēm. Pavisam neliela apjoma aizdevumu (līdz 0.25 milj. euro) un liela apjoma aizdevumu (lielāku par 1 milj. euro) procentu likmju starpība euro zonā šajā pašā periodā būtiski saruka. Tas rāda, ka aizdevumu

procentu likmju samazināšanās kopumā pozitīvi ietekmējusi mazos un vidējos uzņēmumus vairāk nekā lielos uzņēmumus.

24. attēls

NFS izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu slīdošie vidējie)

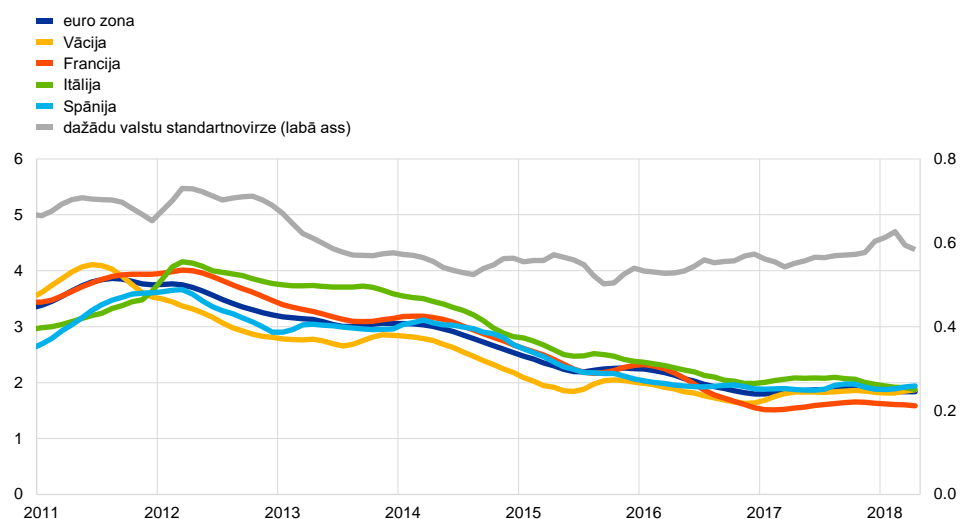
Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu slīdošo vidējo. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada aprīlī.

25. attēls

Mājsaimniecībām mājokļa iegādei izsniegto aizdevumu kopējās procentu likmes

(gadā; %; triju mēnešu slīdošie vidējie)

Avots: ECB.

Piezīmes. No bankām saņemto aizdevumu kopējo izmaksu rādītāju aprēķina, nosakot kopējās īstermiņa un ilgtermiņa procentu likmes, izmantojot jauno darījumu apjomu 24 mēnešu slīdošo vidējo. Dažādu valstu standartnovirzi aprēķina, izmantojot fiksētu 12 euro zonas valstu izlasi. Jaunākie dati atbilst stāvoklim 2018. gada aprīlī.

Tiek lēsts, ka euro zonas NFS kopējā ārējā finansējuma gada plūsma

2018. gada 1. ceturksnī nedaudz saruka. Tas atspoguļo parāda vērtspapīru un kotēto akciju emisijas aktivitātes samazināšanos 2017. gadā. Turpretī banku veiktās

kreditēšanas dinamika ir uzlabojusies, un to veicina arī tālāka mazāk stingru banku kredītu nosacījumu piemērošana un banku aizdevumu izmaksu sarukums. Kopumā kopš 2014. gada sākuma novēroto NFS ārējā finansējuma situācijas uzlabošanas veicinājusi ekonomiskās aktivitātes nostiprināšanās, veikto monetārās politikas pasākumu ietekme (tādējādi uzlabojot aizņēmšanās nosacījumus) un ar uzņēmumu apvienošanās un pārņemšanas darījumu skaita palielināšanos saistītās finansējuma prasības. Vienlaikus NFS lielā nesadalītā peļņa mazinājusi nepieciešamību pēc ārējā finansējuma.

NFS parāda vērtspapīru neto emisija 2018. gada 1. ceturksnī būtiski

palielinājās. Tās apjoms janvārī bija stabils, bet februārī un martā samazinājās, tomēr šis līmenis joprojām bija augstākais kopš 2016. gada 3. ceturkšņa novērotais rādītājs. Aprīļa un maija tirgus dati liecina, ka emisijas aktivitāte saglabājās stabila, taču zemākā līmenī, nekā novērots 1. ceturksnī. NFS kotēto akciju neto emisijas apjoms būtiski palielinājās arī 2018. gada 1. ceturksnī.

NFS finansējuma izmaksas atgriezušās gada sākumā reģistrētajā labvēlīgajā

līmenī. NFS kopējās ārējā finansējuma nominālās izmaksas, kas ietver banku veikto kreditēšanu, parāda vērtspapīru emisiju tirgū un kapitāla vērtspapīru finansējumu, aprīlī bija 4.5%, kopš marta samazinoties aptuveni par 14 bāzes punktiem. Tiek lēsts, ka maijā finansējuma izmaksas saglabājušās nemainīgas. Lai gan ārējā finansējuma kārtējās izmaksas aptuveni par 43 bāzes punktiem pārsniedz 2016. gada jūlijā novēroto vēsturiski zemāko līmeni, tās joprojām ir zemākas par 2014. gada vidū, kad uzvirvoja ar "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" ieviešanu saistītās tirgus gaidas, novēroto līmeni.

Saskaņā ar jaunāko "Apsekojumu par finansējuma pieejamību uzņēmumiem" euro zonas MVU joprojām ziņoja par tālākiem ārējā finansējuma pieejamības uzlabojumiem. Tie šos uzlabojumus galvenokārt attiecināja uz bankām, kuras vēlas izsniegt vairāk kredītu. MVU norādīja, ka visiem apsekojumā aplūkotojiem makroekonomiskajiem un ar uzņēmumu saistītajiem faktoriem bijusi pozitīva ietekme uz ārējā finansējuma pieejamību un ka būtiskas pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo apsekojumu netika novērotas. Savukārt finansējuma pieejamību MVU uzskatīja par nebūtiskāko problēmu, lai gan valstīs joprojām ir nozīmīgas atšķirības. Problemātisko euro zonas MVU daļa saglabājusies kopš 2015. gada novērotajā zemajā līmenī (aptuveni 4%), un tas ir ievērojami zemāks rādītājs, nekā reģionā novērots 2012. gadā un pēc tam (15%). To daļēji nosaka veiktie stimulējošie standarta un nestandarta monetārās politikas pasākumi. Ievērojot to, nedaudz mazāks MVU skaits informēja par apgrozījuma pieaugumu un procentuāli nedaudz mazāka neto daļa norādīja uz peļņas palielinājumu darba un citu izmaksu (materiālu, enerģijas un procentu izdevumi) kāpuma kontekstā.

6. Fiskālās norises

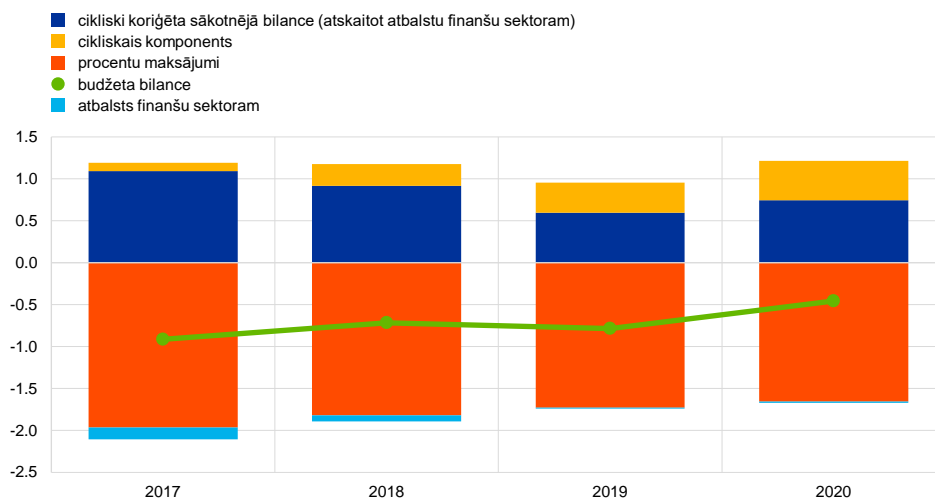
Paredzams, ka euro zonas budžeta deficīts iespēju aplēšu periodā (2018.–2020. gadā) turpinās samazināties galvenokārt saistībā ar labvēlīgiem cikliskajiem nosacījumiem un sarūkošiem procentu maksājumiem. Gaidāms, ka euro zonas kopējā fiskālā nostāja 2018. gadā būs nedaudz ekspansīva, bet 2019. un 2020. gadā – kopumā neitrāla. Lai gan euro zonas valstu valdības parāda attiecība pret IKP turpinās samazināties, tā joprojām būs paaugstināta. Īpaši valstis ar augstu parāda līmeni labvēlīgi ietekmētu papildu konsolidācijas pasākumi, lai nodrošinātu to valsts parāda rādītāja stabilu sarukumu.

Paredzams, ka euro zonas valstu valdības budžeta deficīts iespēju aplēšu periodā (2018.–2020. gadā) turpinās samazināties. Saskaņā ar Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm⁶ gaidāms, ka euro zonas valstu valdības budžeta deficīta rādītājs saruks no 0.9% no IKP 2017. gadā līdz 0.5% no IKP 2020. gadā. Fiskālās perspektīvas uzlabošanos joprojām galvenokārt nosaka labvēlīgas cikliskās norises un sarūkoši procentu maksājumi, turpretī gaidāms, ka cikliski koriģētā sākotnējā bilance 2019. gadā nedaudz pasliktināsies (sk. 26. att.). Euro zonas valstu valdības budžeta deficīta perspektīva salīdzinājumā ar 2018. gada marta iespēju aplēsēm kļuvusi nedaudz labvēlīgāka.

26. attēls

Budžeta bilance un tās komponenti

(% no IKP)

Avoti: ECB un Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses.
Piezīme. Dati attiecas uz euro zonas valstu kopējo valdības sektoru.

⁶ Sk. "Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai", ECB, 2018. Fiskālo iespēju aplēšu pamatā ir nemainīgas politikas pieņēmums. Tādējādi iespēju aplēses ietver tikai tos pasākumus, ko attiecīgo valstu parlamenti jau apstiprinājuši vai arī tuvākajā laikā gatavojas apstiprināt.

Paredzams, ka euro zonas fiskālā nostāja 2018. gadā būs nedaudz ekspansīva, bet 2019. un 2020. gadā – kopumā neitrāla.⁷ Ekspansīvo fiskālo nostāju 2018. gadā nosaka atsevišķi nelieli nodokļu samazinājumi un tas, ka valdības tēriņi ir dinamiskāki par nominālā IKP pieauguma tendenci. Ekspansīva politika tiek īstenota vairākumā euro zonas valstu. Prognozēts, ka 2019. un 2020. gadā daļēji apjomīgus nodokļu un sociālās apdrošināšanas iemaksu sarukumus pamatā kompensēs mazāks strukturālo pamatizdevumu kāpums, t.i., mazāki sociālie maksājumi un atlīdzība nodarbinātajiem. Turpretī valdības investīcijām paredzēta pieauguma atjaunošanās, kas aplēšu periodā nedaudz pārsniegs nominālā IKP kāpuma tendenci.

Paredzams, ka euro zonas kopējā valsts parāda attiecība pret IKP turpinās samazināties. Saskaņā ar Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskajām iespēju aplēsēm gaidāms, ka euro zonas kopējā valdības parāda attiecība pret IKP kritīsies no 86.7% no IKP 2017. gadā līdz 80.4% no IKP 2020. gada beigās. Prognozēto valdības parāda sarukumu lielākoties veicina labvēlīga procentu likmju un izaugsmes tempa starpības dinamika un sākotnējā budžeta pārpalikums (sk. 27. att.). Tomēr gaidāms, ka deficīta-parāda korekcijas nedaudz veicinās parāda uzkrāšanos. Salīdzinājumā ar 2018. gada marta iespēju aplēsēm gaidāms, ka euro zonas kopējā parāda attiecība pret IKP samazināsies nedaudz mazāk, un to galvenokārt noteiks mazāk labvēlīgas procentu likmju un izaugsmes tempa starpības. Prognozēts, ka parāda perspektīva vairākumā euro zonas valstu uzlabosies, tomēr dažās valstīs parāda līmenis joprojām būtiski pārsniegs atsaucē vērtību (60% no IKP). Vidējā termiņā un ilgtermiņā gaidāms, ka fiskālo ilgtspēju apdraudēs ar iedzīvotāju novecošanu saistītās izmaksas. Paredzams, ka papildu augšupvērsti riski gaidāmi, ja tiktu atceltas iepriekš pensiju, veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes jomās veiktās reformas. 2018. gada ziņojuma par novecošanu aplēšu novērtējumu sk. šā "Tautsaimniecības Biļetena" 4. ielikumā "2018. gada ziņojums par novecošanu: iedzīvotāju novecošana rada smagus fiskālus uzdevumus".

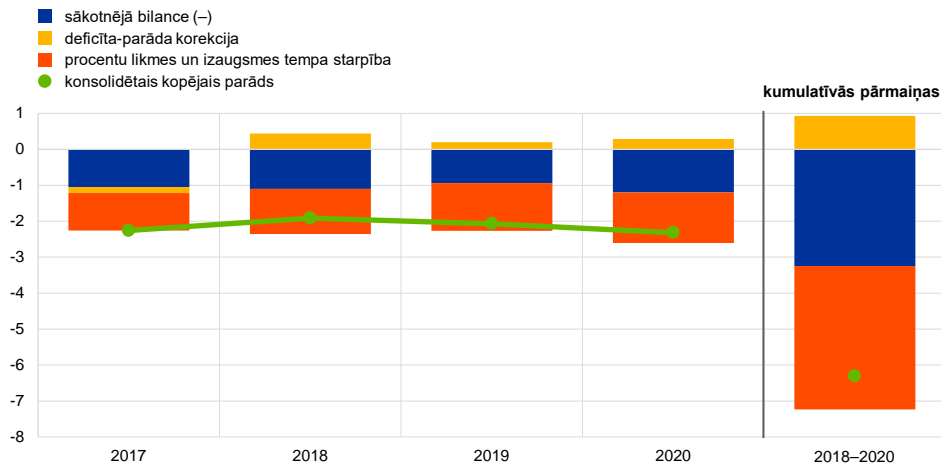
---

⁷ Fiskālā nostāja atspoguļo uz tautsaimniecību vērsto fiskālās politikas stimulu virzību un apjomu papildus valsts finanšu automatiskajai reakcijai uz ekonomiskās attīstības ciklu. To mēra kā strukturālās sākotnējās budžeta bilances pārmaiņas, t.i., no cikliski koriģētās sākotnējās budžeta bilances atskaitot valdības atbalstu finanšu sektoram.

27. attēls

Valsts parāda pārmaiņas noteicošie faktori

(procentu punktos no IKP)

Avoti: ECB un Eurosistēmas speciālistu 2018. gada jūnija makroekonomiskās iespēju aplēses.
Piezīme. Dati attiecas uz euro zonas valstu kopējo valdības sektoru.

Valstīm jāturpina veikt fiskālos pasākumus, nodrošinot pilnīgu atbilstību

Stabilitātes un izaugsmes paktam. Īpaši valstīs ar augstu parāda līmeni svarīgi turpmāki konsolidācijas pasākumi, lai nodrošinātu valsts parāda rādītāja stabilu sarukumu, jo augstais parāda līmenis tās padarītu īpaši neaizsargātas jebkādā ekonomiskās lejupslīdes gadījumā vai tad, ja atjaunotos finanšu tirgus nestabilitāte. Eiropas Komisija 23. maijā publicēja ES dalībvalstīm, izņemot Grieķiju, adresētus konkrētus tautsaimniecības un fiskālo politiku ieteikumus. Novērtējumu sk. šā "Tautsaimniecības Biļetena" 5. ielikumā "Konkrētām valstīm 2018. gada Eiropas semestra ietvaros adresētie fiskālo politiku ieteikumi".

Ielikumi

1. Likviditāte un monetārās politikas operācijas (2018. gada 31. janvāris–2. maijs)

Sagatavojis Rikardo Kostantīni (*Riccardo Costantini*)

Šajā ielikumā aplūkotas ECB monetārās politikas operācijas 2018. gada pirmajā un otrajā rezervju prasību izpildes periodā (attiecīgi no 2018. gada 31. janvāra līdz 13. martam un no 2018. gada 14. marta līdz 2. maijam). Šajā periodā galveno refinansēšanas operāciju (GRO), aizdevumu iespējas uz nakti un noguldījumu iespējas uz nakti procentu likmes saglabājās nemainīgas – attiecīgi 0.00%, 0.25% un –0.40%.

Aplūkojamā periodā Eurosistēma turpināja valsts sektora vērtspapīru, nodrošināto obligāciju, ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru un uzņēmumu sektora vērtspapīru iegādi aktīvu iegādes programmas (AIP) ietvaros ar iegāžu mērķa apjomu vidēji 30 mljrd. euro mēnesī. Plānots, ka aktīvu iegādes šādā apjomā tiks veiktas līdz 2018. gada septembra beigām vai vajadzības gadījumā ilgāk, bet jebkurā gadījumā līdz brīdim, kad Padome būs pārliecinājusies, ka vērojama noturīga inflācijas līmeņa korekcija atbilstoši tās inflācijas mērķim.

Likviditātes vajadzības

Aplūkojamā periodā banku sistēmas vidējais dienas likviditātes vajadzību apjoms, ko definē kā autonomo faktoru un rezervju prasību summu, salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu (t.i., ar 2017. gada septīto un astoto rezervju prasību izpildes periodu) palielinājās par 90.3 mljrd. euro (līdz 1 362.6 mljrd. euro). Šo likviditātes vajadzību apjoma kāpumu noteica neto autonomo faktoru vidējā rādītāja pieaugums par 89.4 mljrd. euro, aplūkojamā periodā sasniedzot 1 238.5 mljrd. euro, obligāto rezervju prasību apjomam palielinoties par 0.9 mljrd. euro (līdz 124.2 mljrd. euro).

Neto autonomo faktoru apjoma pieaugumu, kas liecina par likviditātes samazināšanos, noteica likviditāti palielinošo faktoru sarukums un likviditāti samazinošo faktoru pieaugums. Likviditāti palielinošo faktoru samazinājumu īpaši izraisīja euro denominēto tīro ārējo aktīvu vidējā apjoma sarukums par 38.9 mljrd. euro, sasniedzot 212.8 mljrd. euro. To noteica Eurosistēmas saistību pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem pieaugums, aplūkojamā periodā vidēji palielinoties par 33.4 mljrd. euro, tādējādi negatīvi ietekmējot euro denominēto tīro

ārējo aktīvu vidējo apjomu.⁸ Saistību pusē būtiskākais kāpums bija saistīts ar valdības noguldījumu atlikumu, kas vidēji palielinājās par 39.2 mljrd. euro, sasniedzot 227.5 mljrd. euro.

Autonomo faktoru svārstīgums dienas robežās salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu kopumā nemainījās. Autonomo faktoru dienas svārstības galvenokārt noteica valdības noguldījumu atlikums un euro denominētie tīrie aktīvi.

A tabula

Eurosistēmas likviditātes situācija

Saistības – likviditātes vajadzības (vidējie rādītāji; mljrd. euro)

	2018. gada 31. janvāris– 2. maijs		2017. gada 1. novem- bris– 2018. gada 30. janvāris		Otrais rezervju prasību izpildes periods		Pirmais rezervju prasību izpildes periods	
Autonomie likviditātes faktori	2 080.1	(+44.3)	2 035.9	2 102.8	(+49.5)	2 053.2	(+12.5)	
Banknotes apgrozībā	1 154.1	(+2.1)	1 151.9	1 159.0	(+10.9)	1 148.2	(-10.0)	
Valdības noguldījumi	227.5	(+39.2)	188.3	247.5	(+44.0)	203.6	(+15.5)	
Citi autonomie faktori	698.6	(+3.0)	695.6	696.2	(-5.3)	701.5	(+7.0)	
Pieprasījuma noguldījumu konti	1 304.6	(+10.8)	1 293.7	1 295.3	(-20.3)	1 315.6	(+40.5)	
Monetārās politikas instrumenti	800.5	(-8.3)	808.8	792.4	(-17.7)	810.2	(-2.8)	
Obligāto rezervju prasības ¹	124.2	(+0.9)	123.3	124.4	(+0.5)	123.9	(+0.1)	
Noguldījumu iespēja uz nakti	676.4	(-9.2)	685.6	668.0	(-18.3)	686.3	(-2.9)	
Likviditāti samazinošās precizējošās operācijas	0.0	(+0.0)	0.0	0.0	(+0.0)	0.0	(+0.0)	

⁸ Eurosistēmas saistības pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem pamatā veido ārvalstu centrālo banku kontu atlikumi Eurosistēmā. Ceturkšņa beigas un (mazāk) arī mēneša beigas parasti ietekmē šo noguldījumu pieaugums, jo komercbankas pirms bilances pārskata sniegšanas datuma naudas līdzekļus (gan bez nodrošinājuma, gan ar nodrošinājumu) pieņem nelabprātāk. Piemēram, 2018. gada 29. martā saistības euro pret ārpus euro zonas esošo valstu rezidentiem palielinājās par 55.8 mljrd. euro, sasniedzot 339.8 mljrd. euro.

Aktīvi – likviditātes piedāvājums (vidējie rādītāji; mljrd. euro)

	2018. gada 31. janvāris– 2. maijs	2017. gada 1. novem- bris– 2018. gada 30. janvāris	Otrais rezervju prasību izpildes periods	Pirmais rezervju prasību izpildes periods
Autonomie likviditātes faktori	841.7 (-45.1)	886.8	828.1 (-29.6)	857.8 (+14.2)
Tīrie ārējie aktīvi	628.9 (-6.2)	635.0	627.1 (-3.8)	630.9 (-4.7)
Euro denominētie tīrie aktīvi	212.8 (-38.9)	251.8	201.0 (-25.8)	226.8 (+18.9)
Monetārās politikas instrumenti	3 219.8 (+91.0)	3 128.8	3 238.4 (+40.8)	3 197.6 (+35.8)
Atklātā tirgus operācijas	3 219.7 (+91.1)	3 128.6	3 238.3 (+40.7)	3 197.6 (+35.9)
Izsoļu operācijas	761.7 (-3.5)	765.2	761.5 (-0.6)	762.1 (-1.5)
GRO	1.7 (-1.2)	2.9	1.9 (+0.4)	1.5 (-1.3)
ITRO ar termiņu 3 mēneši	7.7 (-0.1)	7.8	7.7 (-0.1)	7.7 (-0.0)
ITRMO I operācijas	13.0 (-1.8)	14.9	12.7 (-0.7)	13.4 (+0.0)
ITRMO II operācijas	739.3 (-0.3)	739.6	739.2 (-0.2)	739.4 (-0.1)
Tiešo darījumu portfeļi	2 458.0 (+94.6)	2 363.4	2 476.8 (+41.3)	2 435.5 (+37.3)
Pirmā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	5.8 (-0.3)	6.1	5.6 (-0.3)	6.0 (-0.1)
Otrā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	4.5 (-0.3)	4.8	4.4 (-0.2)	4.6 (-0.2)
Trešā "Nodrošināto obligāciju iegādes programma"	248.8 (+8.3)	240.5	250.6 (+3.8)	246.8 (+4.8)
"Vērtspapīru tirgu programma"	85.0 (-4.0)	89.0	84.9 (-0.1)	85.1 (-4.0)
"Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programma"	25.8 (+0.7)	25.1	26.2 (+1.0)	25.2 (+0.1)
"Valsts sektora aktīvu iegādes programma"	1 942.3 (+74.5)	1 867.8	1 955.6 (+29.1)	1 926.5 (+29.3)
"Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programma"	145.7 (+15.6)	130.1	149.4 (+8.1)	141.3 (+7.9)
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.1 (-0.1)	0.2	0.1 (+0.1)	0.0 (-0.1)

Cita ar likviditāti saistīta informācija (vidējie rādītāji; mljrd. euro)

	2018. gada 31. janvāris– 2. maijs	2017. gada 1. novem- bris– 2018. gada 30. janvāris	Otrais rezervju prasību izpildes periods	Pirmais rezervju prasību izpildes periods
Kopējās likviditātes vajadzības	1 362.6 (+90.3)	1 272.3	1 399.0 (+79.7)	1 319.3 (-2.0)
Autonomie faktori²	1 238.5 (+89.4)	1 149.1	1 274.6 (+79.2)	1 195.4 (-2.1)
Likviditātes pārpalikums	1 856.7 (+0.9)	1 855.8	1 838.8 (-39.2)	1 878.0 (+37.6)

Procentu likmju dinamika (vidējie rādītāji; %)

	2018. gada 31. janvāris– 2. maijs	2017. gada 1. novem- bris– 2018. gada 30. janvāris	Otrais rezervju prasību izpildes periods	Pirmais rezervju prasību izpildes periods
GRO	0.00 (+0.00)	0.00	0.00 (+0.00)	0.00 (+0.00)
Aizdevumu iespēja uz nakti	0.25 (+0.00)	0.25	0.25 (+0.00)	0.25 (+0.00)
Noguldījumu iespēja uz nakti	-0.40 (+0.00)	-0.40	-0.40 (+0.00)	-0.40 (+0.00)
EONIA	-0.364 (-0.013)	-0.351	-0.364 (-0.000)	-0.364 (-0.005)

Avots: ECB.

Piezīmes. Visi skaitļi tabulā noapaļoti līdz tuvākajiem 0.1 mljrd. euro.

1) Obligāto rezervju prasības ir papildpostenis, kas neparādās Eurosistēmas bilancē, tāpēc to nevajadzētu iekļaut kopējo saistību aprēķinā.

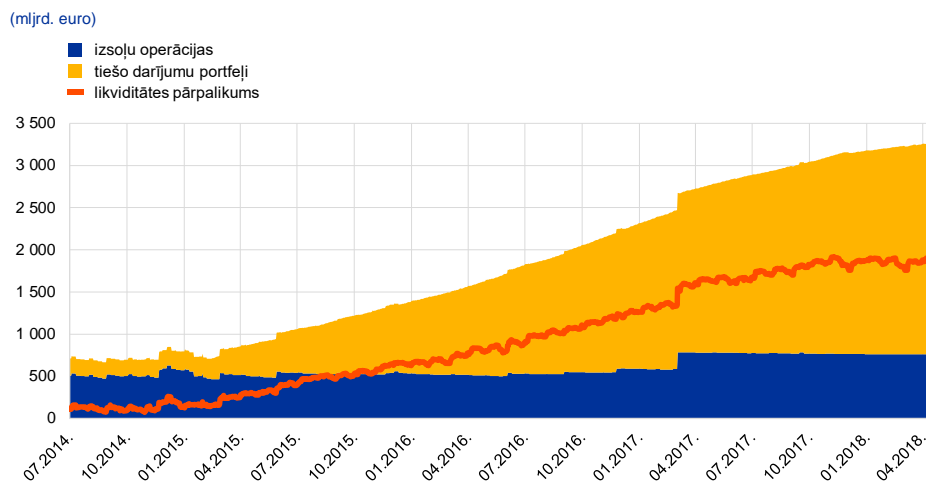
2) Šī autonomo faktoru kopējā vērtība ietver arī pozīciju "posteņi norēķinu procesā".

Ar monetārās politikas instrumentiem nodrošinātā likviditāte

Vidējais likviditātes apjoms, kas nodrošināts ar atklātā tirgus operācijām (t.i., izsoļu operācijām un AIP iegādēm), pieauga par 91.0 mljrd. euro, sasniedzot 3 219.8 mljrd. euro (sk. A att.). Šo palielinājumu pilnībā nodrošināja AIP, bet izsoļu operāciju pieprasījums nedaudz samazinājās.

A attēls

Atklātā tirgus operāciju un likviditātes pārpalikuma dinamika

Avots: ECB.

Ar izsoļu operācijām nodrošinātais vidējais likviditātes apjoms aplūkojamā periodā nedaudz samazinājās (par 3.5 mljrd. euro; līdz 761.7 mljrd. euro). Šo sarukumu pamatā noteica mazāka ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperāciju (ITRMO) atlikuma vidējā summa, tai samazinoties par 2.1 mljrd. euro. ITRMO atlikuma sarukums bija saistīts ar pirmā ITRMO kopuma (ITRMO I) trešās, piektās un septītās operācijas brīvprātīgo atmaksu norēķiniem 2018. gada martā. Ar GRO starpniecību nodrošinātās likviditātes vidējais līmenis samazinājās par 1.2 mljrd. euro, bet ar ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām (ITRO) ar termiņu 3 mēneši nodrošinātās likviditātes vidējā summa – par 0.1 mljrd. euro.

AIP iegāžu ietekmē ar Eurosistēmas monetārās politikas portfeļu starpniecību nodrošinātās likviditātes apjoms palielinājās par 94.8 mljrd. euro, vidēji sasniedzot 2 458 mljrd. euro. "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas", trešās "Nodrošināto obligāciju iegādes programmas", "Ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmas" un "Uzņēmumu sektora aktīvu iegādes programmas" ietvaros nodrošinātais likviditātes apjoms vidēji pieauga attiecīgi par 74.5 mljrd. euro, 8.3 mljrd. euro, 0.7 mljrd. euro un 15.6 mljrd. euro. Likviditātes samazinājums, ko noteica "Vērtspapīru tirgu programmas" un divu iepriekšējo "Nodrošināto obligāciju iegādes programmu" ietvaros turēto obligāciju dzēšana, kopumā bija 4.6 mljrd. euro.

Likviditātes pārpalikums

Iepriekš aprakstīto norišu rezultātā vidējais likviditātes pārpalikums aplūkojamā periodā kopumā bija stabils, salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu palielinoties tikai nedaudz – par 0.9 mljrd. euro (līdz 1 856.7 mljrd. euro; sk. A att.). Ar AIP palīdzību nodrošinātās likviditātes apjoma pieaugumu gandrīz pilnībā kompensēja autonomo faktoru palielināšanās, un tas galvenokārt notika otrajā rezervju prasību izpildes periodā. Faktiski, lai gan likviditātes pārpalikums pirmajā rezervju prasību periodā pieauga par 37.6 mljrd. euro, otrajā rezervju prasību periodā tas saruka par 39.2 mljrd. euro.

Kas attiecas uz to, kāda likviditātes pārpalikuma daļa bija saistīta ar pieprasījuma noguldījumu kontiem un kāda – ar noguldījumu iespēju, pieprasījuma noguldījumu kontu vidējais atlikums palielinājās par 10.8 mljrd. euro (līdz 1 304.6 mljrd. euro), bet noguldījumu iespējas vidējais izmantošanas apjoms turpināja samazināties, sarūkot vēl par 9.2 mljrd. euro (līdz 676.4 mljrd. euro).

Procentu likmju norises

Darījumu uz nakti naudas tirgus procentu likmes joprojām bija tuvu noguldījumu iespējas procentu likmei vai konkrētiem nodrošinājuma groziem nodrošināto darījumu segmentos – nedaudz zemākas. Beznodrošinājuma darījumu tirgū euro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss (EONIA) vidēji bija –0.364% (iepriekšējā aplūkojamā periodā – vidēji –0.351%). EONIA svārstījās robežās no zemākā punkta (–0.370%) 2018. gada februāra beigās līdz augstākajam punktam (–0.348%) 2018. gada marta pēdējā dienā. Nodrošināto darījumu tirgū *repo* darījumu uz nakti vidējās procentu likmes vispārējā nodrošinājuma (*GC*) *Pooling* tirgus⁹ standarta nodrošinājuma grozā un paplašinātajā nodrošinājuma grozā salīdzinājumā ar iepriekšējo aplūkojamo periodu saglabājās stabilas. Standarta nodrošinājuma grozā *repo* darījumu uz nakti vidējā procentu likme bija –0.448%, bet paplašinātajā nodrošinājuma grozā *repo* darījumu uz nakti vidējā procentu likme bija –0.415%.

2018. gada martā *repo* darījumu galveno procentu likmju ceturkšņa beigu sarukums bija mazāk jūtams salīdzinājumā ar 2017. gada 1. ceturkšņa beigām un kopumā netika uzskatīts par kaut ko nozīmīgu. Piemēram, 2017. gada marta beigās vispārējā nodrošinājuma *repo* darījumu uz nakti procentu likmes Francijas izcelsmes nodrošinājumam samazinājās par 12 bāzes punktiem (līdz –0.54%), bet Vācijas izcelsmes nodrošinājumam – par 34 bāzes punktiem (līdz –0.78%). 2018. gada marta beigās tie paši rādītāji saruka tikai par 4 bāzes punktiem un 6 bāzes punktiem – attiecīgi līdz –0.46% un –0.47%. Tas liecina, ka tirgus dalībnieki ieviesuši efektīvāku nodrošinājuma pārvaldības praksi. Turklāt šāda dinamika norāda arī uz pozitīvu ietekmi saistībā ar "Valsts sektora aktīvu iegādes programmas" vērtspapīru aizdevumu iespēju.

⁹ *GC Pooling* tirgus sniedz iespēju *Eurex* platformā tirgot vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu līgumus pret standartizētiem nodrošinājuma groziem.

2. Nesenā euro zonas produkcijas izlaides kāpuma palēnināšanās atspoguļo gan cikliskos, gan pagaidu faktorus

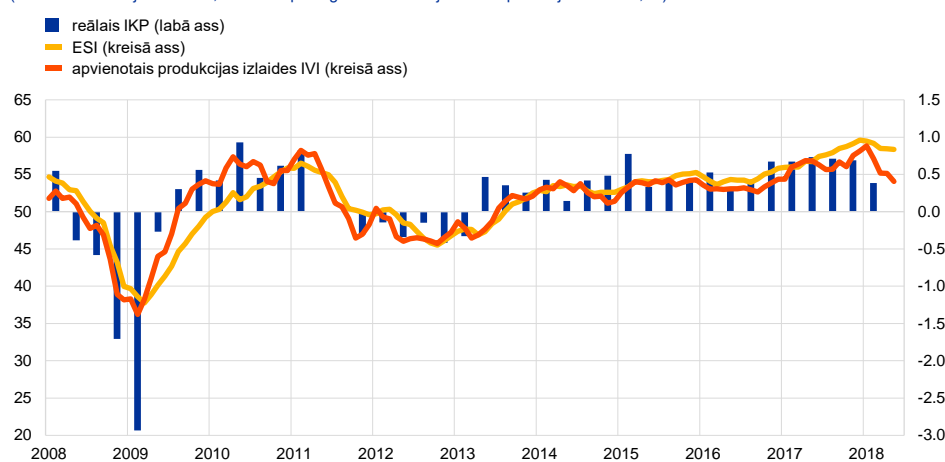
Sagatavojuši Gonsalo Kamba-Mendess (*Gonzalo Camba-Méndez*) un Magnuss Forselss (*Magnus Forsells*)

Pēc 2017. gadā novērotā ļoti straujā kāpuma tempa euro zonas reālā IKP ceturkšņa pieaugums samazinājās līdz 0.4% 2018. gada 1. ceturksnī. Gada sākumā pieredzētā izaugsmes palēnināšanās, kas atspoguļo pagaidu faktorus un ilgstošākus cikliskus faktorus, atbilda ekonomisko rādītāju, īpaši apsekojumu datu, dinamikai (sk. A att.). Gan apvienotais produkcijas izlaides iepirkumu vadītāju indekss (IVI), gan Eiropas Komisijas ekonomiskā noskaņojuma rādītājs (ESI) 2018.gada 1. ceturksnī samazinājās. Tomēr svarīgi atzīmēt, ka šie rādītāji, tāpat kā produkcijas izlaides kāpums, samazinājās pēc ārkārtīgi strauja pieauguma.

A attēls

Euro zonas reālais IKP, ekonomiskā noskaņojuma rādītājs un apvienotais produkcijas izlaides iepirkumu vadītāju indekss

(kreisā ass: difūzijas indekss; labā ass: pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

Avoti: Eurostat, Eiropas Komisija, Markit un ECB.

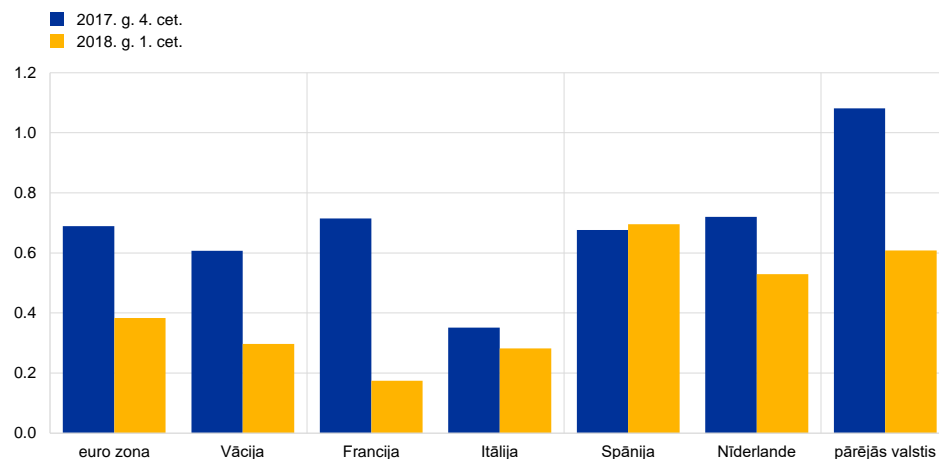
Piezīmes. ESI ir standartizēts un mainīts, lai iegūtu tādu pašu vidējo novirzi un standartnovirzi kā IVI. IVI aptver apstrādes rūpniecību un pakalpojumus, savukārt ESI – arī būvniecības un mazumtirdzniecības nozares, kā arī patērētāju konfidenci. Jaunākie reālā IKP dati atbilst stāvoklim 2018. gada 1. ceturksnī, bet ESI un IVI dati – stāvoklim 2018. gada maijā.

Izaugsmes palēnināšanās 1. ceturksnī bija samērā plaši vērojama, galvenokārt atspoguļojot eksporta samazināšanos. No 2017. gada pēdējā ceturkšņa līdz 2018. gada 1. ceturksnim vairākumā euro zonas valstu bija plaši vērojama izaugsmes palēnināšanās (sk. B att.). No lielākajām euro zonas valstīm tikai Spānijā un Itālijā kāpuma temps šo divu ceturkšņu laikā saglabājās kopumā stabils. Aplūkojot euro zonas izdevumu dalījumu, redzams, ka izaugsmes palēnināšanās atspoguļo lēnāku eksporta pieaugumu un (mazāk) lēnāku ieguldījumu kāpumu. Ieguldījumu apjoma pieauguma sarukumu izraisīja dažās valstīs notiekošie procesi, bet eksporta kāpuma samazināšanās bija plaši vērojama (sk. C att.).

B attēls

Euro zonas reālais IKP

(pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Informācija par Īrijas un Luksemburgas 2018. gada 1. ceturkšņa IKP pagaidām nav pieejama.

Gada sākumā vērojamā izaugsmes palēnināšanās daļēji atspoguļo pagaidu faktorus. Iespējams, īslaicīgas ietekmes dēļ jaunākie publiskotie tautsaimniecības dati ir vājāki. Piemēram, neparasti smagās gripas sezonas laikā daudzie piešķirtie slimības atvaļinājumi kavēja izaugsmi tādās valstīs kā Vācija. Savukārt dažās euro zonas valstīs pieredzētā aukstā ziema un nozaru streiki varēja izraisīt mazumtirdzniecības un būvniecības nozaru vājumu.

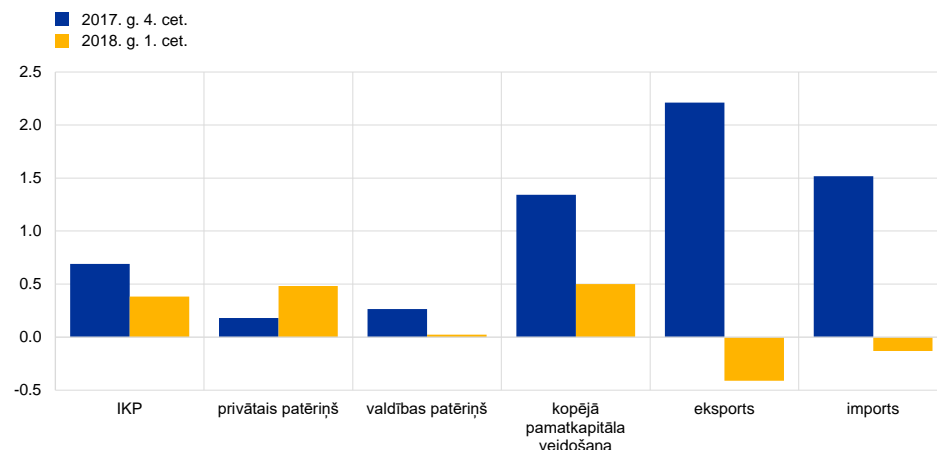
Tomēr izaugsmes lejupslīdi varēja veicināt arī ilgstošāki cikliski faktori.

Pirmkārt, IKP kāpuma palēnināšanos varēja ietekmēt arī dažās valstīs pieaugošie ar piedāvājumu saistītie ierobežojumi. Otrkārt, pasaules tirdzniecības izaugsmes rādītāji liecina par nelielu palēnināšanos gada pirmajos mēnešos. Tas, iespējams, atspoguļo īslaicīgu ārējā pieprasījuma sarukumu un 2017. gadā pieredzētā euro kursa kāpuma novēloto ietekmi, bet nevar izslēgt, ka šo samazinājumu daļēji noteica arī gaidu pasliktināšanās, ko ietekmēja notiekošās diskusijas par tarifiem. Treškārt, rūpnieciskās ražošanas (izņemot būvniecību) pieauguma sarukums bija plaši vērojams visās euro zonas valstīs, un pirmie publiskotie rūpnieciskās ražošanas dati par 2018. gada 2. ceturksni atklāj dažas vājuma pazīmes. Ceturkārt, arvien vairāk faktu liecina, ka automobiļu sektors, iespējams, sasniedzis augstāko līmeni. To daļēji apstiprina dati par reģistrēto jauno vieglo automobiļu skaitu, kas, šķiet, sasniedzis sastinguma fāzi pēc stabila kāpuma, kas bija vērojams kopš 2013. gada sākuma. Turklāt pieauguma samazināšanos, iespējams, pastiprināja nenoteiktības palielināšanās.

C attēls

Euro zonas reālā IKP struktūra

(pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni; %)

Avots: Eurostat.

Tomēr ilgtermiņa perspektīvā notiekošā atveseļošanās nekādā gadījumā nav nekas neparasts ilguma un stiprības ziņā.

Pašreizējās 2013. gadā sākušās izaugsmes ilgums lielākajā daļā euro zonas valstu joprojām nesasniedz vēsturiski vidējo rādītāju (sk. D attēla kreiso pusi). Vēsturiskā skatījumā amplitūda (IKP pieauguma procentos attiecība pret zemāko punktu) notiekošās izaugsmes laikā arī ir zema. Būtībā iespējams arī turpmāks nodarbinātības kāpums, jo dažās euro zonas valstīs saglabājas paaugstināts bezdarba līmenis. Tomēr euro zonas patērētāju konfidence joprojām ir tuva rekordaugstam līmenim, kas daļēji skaidrojams ar darbvietu nestabilitātes samazināšanos. Turklāt euro zonas reālo ieguldījumu apjoms vēl nav sasniedzis līmeni, kāds bija pirms krīzes. Ieguldījumi uzņēmējdarbībā tikai nesen pieauga, sasniedzot līmeni, kāds bija pirms finanšu krīzes, un valsts ieguldījumi joprojām ir nelieli.

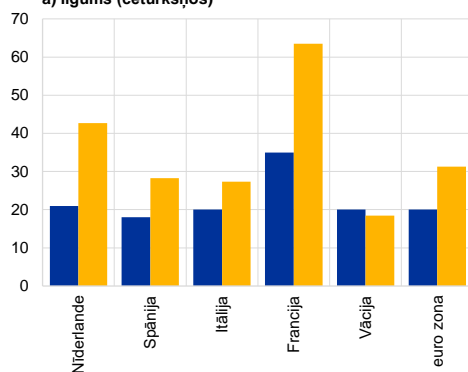
D attēls

Euro zonas reālais IKP: pašreizējās izaugsmes raksturojums vēsturiskā perspektīvā (no zemākā punkta līdz augstākajam)

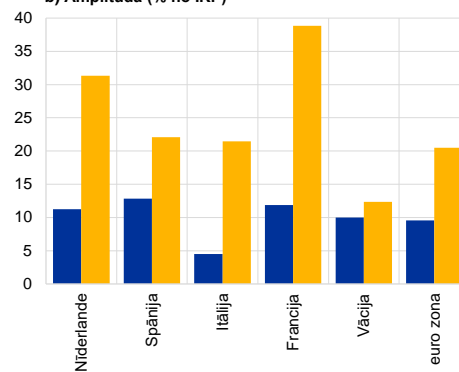
(ceturkšņi; % no IKP)

■ pašreizējā izaugsme
■ vidējā izaugsme

a) Ilgums (ceturkšņos)

b) Amplitūda (% no IKP)

Avoti: OECD, Eurostat, CEPR un ECB aprēķini.

Piezīmes. Izaugsme ir uzņēmējdarbības cikla fāze, kad tautsaimniecība virzās no zemākā punkta līdz augstākajam. Euro zonas izaugsmes hronoloģiju sniedz Ekonomikas politikas pētniecības centrs (CEPR). Piecām lielajām euro zonas valstīm to aprēķina, izmantojot ceturkšņa reālo IKP un Braja-Bošanas (*Bry-Boschan*) algoritmu. Zīlie stabiņi attēlo pašreizējo izaugsmi, bet dzeltenie stabiņi – vidējo ilgumu jeb izaugsmes amplitūdu katrā valstī kopš 1970. gada. Pašreizējā euro zonas, Vācijas un Itālijas izaugsme sākās 2013. gada 1. ceturksnī, Nīderlandes – 2012. gada 4. ceturksnī, Spānijas – 2013. gada 3. ceturksnī, Francijas – 2009. gada 2. ceturksnī un turpinās līdz 2018. gada 1. ceturksnim, kad iegūti jaunākie IKP dati.

Kopumā ekonomikas izaugsmei joprojām vajadzētu būt stabilai un to veicinās euro zonas tautsaimniecības spēcīgums.

Lai gan apsekojumu rezultāti atkal nedaudz pasliktinājušies, tie joprojām atbilst turpmākai stabilai izaugsmei. Turpmāk gaidāms, ka stabilā izaugsme turpināsies (lai gan, iespējams, lēnāk), jo ECB monetārās politikas pasākumi turpina stimulēt iekšzemes pieprasījumu. Nodarbinātības kāpumam un mājsaimniecību bagātības pieaugumam vajadzētu turpināt veicināt privāto patēriņu. Gaidāms, ka ļoti labvēlīgi finansēšanas nosacījumi, uzņēmumu peļņit spējas uzlabošanās un stabils pieprasījums noteiks turpmāku ieguldījumu kāpumu. Turklāt plaši vērojamā globālā ekonomiskā izaugsme stimulē euro zonas eksportu.

3. Valūtas kursa ietekmes uz inflāciju monitorēšana

Sagatavojuši Elke Hāna (*Elke Hahn*) un Derijs O'Braiens (*Derry O'Brien*)

Valūtas kursa dinamikai var būt liela nozīme SPCI inflācijas prognozes

veidošanā. Valūtas kursa pārmaiņas var ietekmēt patēriņa cenas ar lielu novērojumu, un šī ietekme var būt atkarīga no attiecīgā brīža ekonomiskās situācijas, tāpēc, lai veiktu valūtas kursa ietekmes novērtējumu, nepieciešams šo ietekmi pastāvīgi monitorēt. Euro kurss no 2017. gada aprīļa līdz 2018. gada maijam nominālajā efektīvajā izteiksmē paaugstinājās aptuveni par 8%, bet attiecībā pret ASV dolāru – aptuveni par 10%. Šajā ielikumā īsumā raksturots, kā valūtas kursa pārmaiņas atspoguļojas euro zonas patēriņa cenās. Ielikumā arī aplūkoti dažādu cenu noteikšanas ķēdes posmu rādītāji, lai novērtētu ietekmes apjomu pašreizējā periodā. Īpaša uzmanība pievērsta tādas ietekmes monitorēšanai, kas izpaužas SPCI (neietverot enerģiju un pārtiku) komponentos, kuri jutīgi pret valūtas kursa pārmaiņām.

Valūtas kursa ietekme izpaužas gan caur tiešajiem, gan netiešajiem kanāliem.¹⁰

Piemēram, nesensais euro kursa kāpums noteicis importēto galapatēriņa preču (kas ir daļa no SPCI groza) cenu pazemināšanos, tādējādi tiešā veidā ietekmējot SPCI inflāciju. Tiešā ietekme izpaužas, piemēram, lētākā naftas pārstrādes produktu importā, kam ir spēcīga pazeminoša ietekme uz SPCI enerģijas komponenta cenām. Ietekme var būt arī netieša, piemēram, kad zemākas importēto ražošanas resursu cenas atspoguļojas iekšzemes ražotāju cenās tik lielā mērā, ka šis izmaksu samazinājums netiek absorbēts peļņas maržā. Vēl nozīmīga netiešā ietekme ir, ja valūtas kursa kāpums pazemina vispārējo cenu spiedienu, negatīvi ietekmējot neto tirdzniecību un tādējādi kopējo pieprasījumu un izlaides apjomu. Papildus inflācijā var atbalsoties inflācijas gaidas. Lai gan SPCI (neietverot enerģiju un pārtiku) pakļauts tiešai ietekmei, netiešā ietekme uz šo SPCI komponentu varētu būt pat nozīmīgāka. Kopumā valūtas kursa ietekmi nosaka dažādi faktori, t.sk. importēto galapatēriņa preču un pakalpojumu īpatsvars cenu indeksā, importēto ražošanas resursu (īpaši izejvielu) nozīme iekšzemes ražošanā, produkcijas iezīmes, piemēram, produktu diferenciacijas līmenis, kā arī konkurences intensitāte tirgū. Šiem faktoriem var būt atšķirīga ietekme uz SPCI komponentiem gan apjoma, gan laika ziņā. Turklāt cenu reakcija uz valūtas kursa pārmaiņām varētu būt saistīta ar valūtas kursa svārstību pamatcēloņiem.¹¹

Saīdzinot SPCI (neietverot enerģiju un pārtiku) komponentus, neenerģijas rūpniecības preču cenas visjutīgāk reaģē uz valūtas kursa svārstībām.

To īpaši nosaka ilglietojuma preču komponents (sk. A att.), tomēr, vērtējot cenu jutību pret valūtas kursa svārstībām, arī šā komponenta ietvaros vērojamas būtiskas atšķirības. Kamēr valūtas kursa ietekme vēl nav atspoguļojusies dažādajās patēriņa preču

¹⁰ Sk. arī ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 7 rakstu [Exchange rate pass-through into euro area inflation](#) ("Valūtas kursa ietekme uz euro zonas inflāciju").

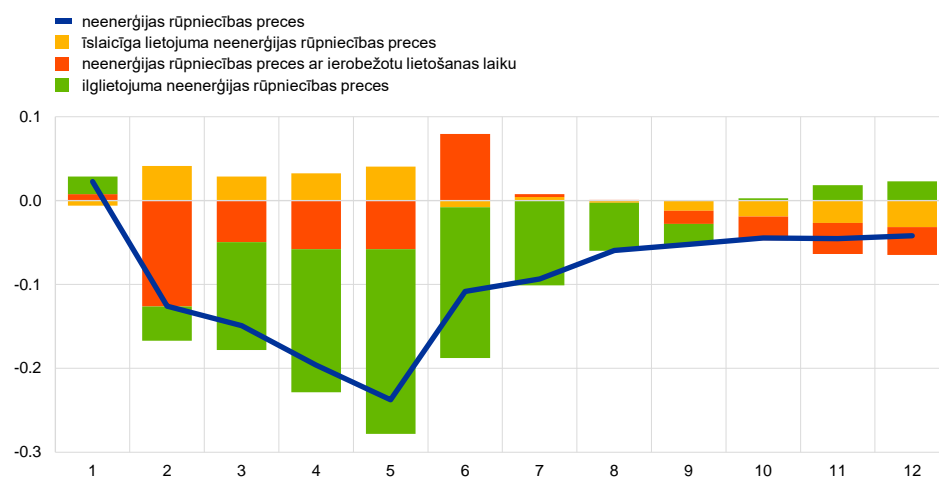
¹¹ Sīkāku informāciju par valūtas kursa svārstību pamatcēloņiem sk. ECB 2017. gada raksta "ECB speciālistu 2017. gada septembra makroekonomiskās iespēju aplēses euro zonai" 3. ielikumā.

kategorijās, tā var ietekmēt virkni īstermiņa rādītāju ražošanas procesa un cenu noteikšanas posmos un sniegt būtiskus signālus.

A attēls

Euro nominālā efektīvā kursa 10% kāpuma aplēstā ietekme uz neenerģijas rūpniecības preču cenu inflāciju

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %; devums; procentu punktos)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīmes. Uz X ass norādīti ceturkšņi pēc valūtas kursa pārmaiņām. Aplēšu pamatā ir mainīta un aktualizēta VAR modeļa versija, kas aprakstīta Hahn, E. *Pass-through of external shocks to euro area inflation*. Working Paper Series, No 243, ECB, 2003. gada jūlijs.

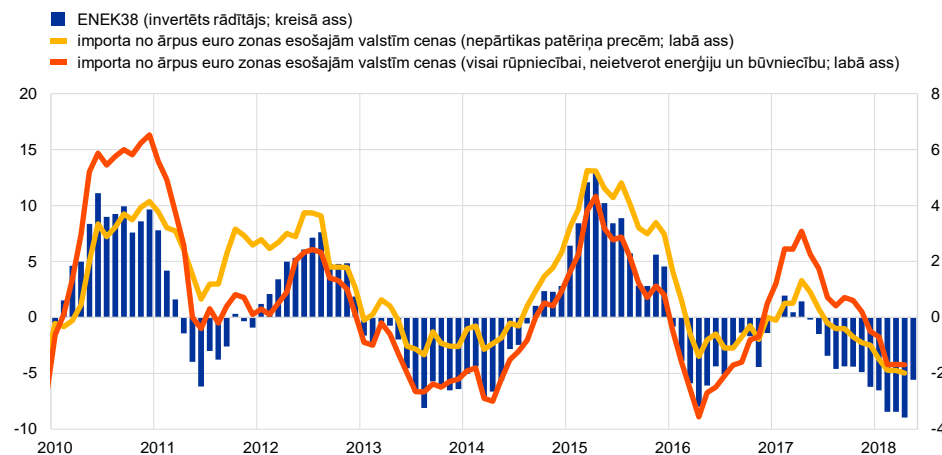
Agrākā euro kursa kāpuma ietekme skaidri atspoguļojusies importa cenu

dinamikā. Nepārtikas patēriņa preču importa no ārpus euro zonas esošajām valstīm cenas gada izteiksmē pazeminājās no 1.3% 2017. gada aprīlī līdz -2.0% 2018. gada aprīlī. Šo preču imports veido aptuveni 12% no galīgā neenerģijas un nepārtikas preču patēriņa, un to cenu atšķirību salīdzinājumā ar patēriņa preču cenām veido tikai izplatīšanas un mazumtirdzniecības uzcenojums. Tajā pašā periodā rūpniecības (neietverot enerģiju un būvniecību) preču importa no ārpus euro zonas esošajām valstīm cenu inflācija, kas ietekmē cenas arī iekšzemes ražošanas ķēdes agrākos posmos, saruka no 3.1% līdz -1.7% (sk. B att.). Šie kritumi lielākoties atspoguļoja euro efektīvā kursa kāpuma ietekmi.

B attēls

Importa cenas un nominālais efektīvais kurss

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati par euro nominālo efektīvo kursu attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām (ENEK38) atbilst stāvoklim 2018. gada maijā un par importa no ārpus euro zonas esošajām valstīm cenām – stāvoklim 2018. gada aprīlī.

Pretstatā importa cenu inflācijai valūtas kursa kāpuma lejupvērstais spiediens nav ietekmējis euro zonas ražotāju cenu inflāciju.

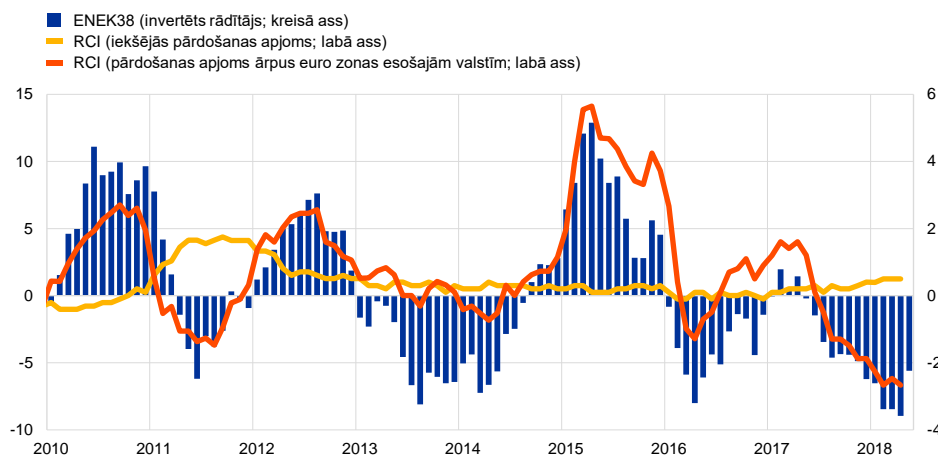
Starppatēriņa preču ražotāju cenu inflācija¹² pazeminājās tikai nedaudz, savukārt iekšzemē tirgto nepārtikas patēriņa preču ražotāju cenu gada inflācija pieauga no 0.2% 2017. gada aprīlī līdz 0.5% 2018. gada aprīlī. Turklāt lielākais kāpums bija vērojams kopš rudens, t.i., kopš brīža, kad būtu jāizpaužas valūtas kursa ietekmei (sk. C att.). Ražotāju cenas atkarīgas no iekšzemes darbaspēka izmaksu un ar darbaspēku nesaistīto izmaksu dinamikas, kā arī no uzņēmumu veiktās uzskaites koriģēšanas. Jāatzīmē, ka pieauga darbaspēka izmaksas; atlīdzības vienam nodarbinātajam gada kāpuma temps rūpniecības nozarē (neietverot būvniecību) pieauga no 1.4% 2017. gada 1. ceturksnī līdz 2.0% 2017. gada 4. ceturksnī. Vienlaikus nedaudz varētu būt uzlabojušās cenu noteikšanas spējas. Par to liecina nepārtikas patēriņa preču sektorā vērotais pastāvīgais jaudu izmantošanas kāpums līdz rekordaugstam līmenim. Šie faktori kopā, iespējams, līdz šim kompensējuši valūtas kursa lejupvērsto spiedienu.

¹² Euro zonas ražotāju cenu indeksa pamatdatu laikrindas ir atsevišķu euro zonas valsts iekšzemes pārdošanas apjoma datu laikrindu kopsavilkuma dati. Šie dati neatspoguļo vienas euro zonas valsts pārdošanas apjomu citā euro zonas valstī, tādējādi tos var uzskatīt par euro zonas iekšējās pārdošanas apjoma datiem. Nepārtikas patēriņa preču ražotāju cenu inflācija euro zonas iekšējās pārdošanas apjomā saruka no 0.2% 2017. gada aprīlī līdz -0.9% 2018. gada martā. Tas veido aptuveni 28% no kopējām euro zonā saražotajām un pārdotajām nepārtikas patēriņa precēm.

C attēls

Ražotāju cenu indekss (RCI): euro zonas nepārtikas patēriņa preču iekšējās pārdošanas apjoms un šo preču pārdošanas apjoms ārpus euro zonas esošajām valstīm

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

Piezīme. Jaunākie dati par euro nominālo efektīvo kursu attiecībā pret euro zonas 38 nozīmīgāko tirdzniecības partnervalstu valūtām (ENEK38) atbilst stāvoklim 2018. gada maijā un ražotāju cenu indeksa (RCI) dati – stāvoklim 2018. gada aprīlī.

Gaidāms, ka euro kursa kāpums iekšzemes cenu spiedienu varētu ietekmēt caur iekšzemes uzņēmumu peļņu, lai gan kopumā šis ietekmes izpausmes varētu būt diezgan nenoteiktas. Ārpus euro zonas esošajās valstīs pārdoto nepārtikas patēriņa preču ražotāju cenu inflācija strauji pazeminājās no 1.6% 2017. gada aprīlī līdz -2.7% 2018. gada aprīlī (sk. C att.). Tas liecina, ka euro zonas uzņēmumi eksporta tirgos nosaka atšķirīgas cenas, iespējams, lai saglabātu tirgus daļu, kas tiktu zaudēta valūtas kursa kāpuma dēļ. Euro zonas uzņēmumu kopējā peļņa, iespējams, samazinājusies šā iemesla dēļ. Tomēr, ņemot vērā importa cenu inflācijas būtisko kritumu, šī ietekme, iespējams, bijusi tikai neliela vai pat vairāk nekā kompensēta, jo pārējā pasaule pilnībā neabsorbēja euro kursa svārstības. Šajā sakarā uzņēmumi faktiski varētu šķērssubsidēt ārvalstu tirgos gūtus zemākus ieņēmumus, izvēloties nepazemināt izmaksas citiem uzņēmumiem vai patērētājiem stabilajā iekšzemes tirgū. Neto ietekme uz peļņu būs atkarīga arī no eksportējošā sektora relatīvā lieluma, kā arī no apjoma, kādā uzņēmumi izmanto importētus ražošanas resursus vai mazumtirgotāji – importētas galapatēriņa preces.

Nesena neenerģijas rūpniecības preču cenu inflācijas sarukums neliecina par nepārprotamu būtisku valūtas kursa kāpuma ietekmi. Neenerģijas rūpniecības preču cenu inflācija laikā no 2017. gada aprīļa līdz 2017. gada beigām paaugstinājās, neraugoties uz strauju importēto nepārtikas patēriņa preču cenu inflācijas samazināšanos (sk. D att.).

Inflācijas pieaugums bija vērojams brīdī, kad saskaņā ar ietekmes modeļiem (piemēram, A attēlā parādītie modeļi) būtu jāsamazinās euro kursa kāpuma lejupvērsta ietekme. Iespējams, nozīme bijusi iekšzemes pieprasījuma spēku kompensējošai ietekmei. Par to liecina būtiskais nepārtikas patēriņa preču mazumtirdzniecības apgrozījuma pieaugums, kā arī paaugstinātais uzcenojums nepārtikas preču mazumtirdzniecības sektorā, ko rāda iepirkumu vadītāju aptauju indekss. Pēdējos mēnešos vēroto neenerģijas rūpniecības preču

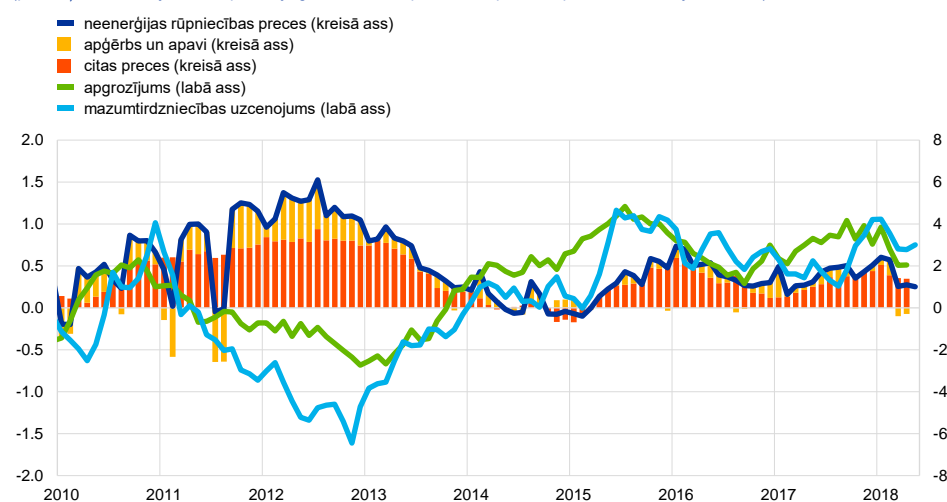

cenu inflācijas sarukumu daļēji noteica spēcīgs, piemēram, apģērba un apavu apakškomponenta gada inflācijas, svārstīgums, kas, iespējams, atspoguļoja mainīgu sezonas izpārdošanu tendenču ietekmi. Līdz šim euro kursa kāpuma lejupvērsta spiediens nav būtiski ietekmējis neenerģijas rūpniecības preču cenu inflāciju, un tas, iespējams, atspoguļo kompensējošo iekšzemes spēku ietekmi.

D attēls

Neenerģijas rūpniecības preču cenu inflācija, mazumtirdzniecības uzcenojums un apgrozījums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, procentu punktos un difūzijas indekss)

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un Markit.

Piezīme. Jaunākie dati par mazumtirdzniecības uzcenojumiem un neenerģijas rūpniecības preču SPCI (ātrā aplēse) atbilst stāvoklim 2018. gada maijā un – par neenerģijas rūpniecības preču komponentiem un apgrozījumu – stāvoklim 2018. gada aprīlī.

Nobeigumā jāsaprot, ka jāturpina monitorēt nesenā euro kursa kāpuma ietekmi uz inflācijas prognozi. Pirmkārt, ietekmes modeļi liecina, ka ietekme ilgst vairākus ceturkšņus, tādējādi kopš 2017. gada vidus vērotā euro kursa kāpuma ietekme varētu turpināties vēl dažus ceturkšņus. Otrkārt, valūtas kursa ietekmi varētu būt grūti noteikt, ja to kompensē citu faktoru savienošānās, t.sk. lielākas uzņēmumu cenu noteikšanas spējas. Šajā saistībā nepieciešams turpināt monitorēt un novērtēt neenerģijas rūpniecības preču cenas un to rādītājus attiecīgajos cenu noteikšanas posmos.

4. 2018. gada ziņojums par novecošanu: iedzīvotāju novecošana rada smagus fiskālus uzdevumus

Sagatavojusi Karolīna Nērliha (*Carolin Nerlich*)

Šajā ielikumā aplūkoti galvenie 2018. gada ziņojuma par novecošanu rezultāti euro zonas valstīs. 2018. gada 25. maijā publicētais 2018. gada ziņojums par novecošanu ir jaunākais Ekonomikas politikas komitejas iedzīvotāju novecošanas darba grupas ziņojums, kas tiek sagatavots reizi trijos gados.¹³ Ziņojumā sniegtas ilgtermiņa prognozes visām ES valstīm par kopējām ar sabiedrības novecošanu saistītajām izmaksām un to komponentiem, t.i., pensijām, veselības aprūpes, ilgtermiņa aprūpes un izglītības izdevumiem un bezdarbnieku pabalstiem laikposmā no 2016. gada līdz 2070. gadam. Šīs prognozes, protams, atkarīgas no pamatpieņēmumiem.¹⁴

Euro zonas iedzīvotāji noveco. Saskaņā ar *Eurostat* prognozēm apgādājamo darbības vecumu pārsniegušo cilvēku daļa, t.i., 65 gadu vecumu sasniegušo vai pārsniegušo cilvēku skaita un darbības vecuma cilvēku skaita attiecība, no 2016. gada līdz 2070. gadam palielināsies par 20 procentu punktiem, 2070. gadā sasniedzot 52%. Ja šī problēma netiks risināta ar izšķirošu politikas rīcību, iedzīvotāju novecošanai varētu būt negatīva ietekme uz valsts parāda trajektoriju un potenciālo izaugsmi.¹⁵

Saskaņā ar 2018. gada ziņojumu par novecošanu kopējās sabiedrības novecošanas izmaksas euro zonā iespēju aplēšu periodā (2016.–2070. gadā) pieaugs par 1.1 procentu punktu no IKP, palielinoties no 26% no IKP 2016. gadā līdz 28.2% no IKP 2040. gadā un pēc tam atkal sarūkot līdz 27.1% no IKP 2070. gadā. Ziņojumā norādīts, ka, demogrāfiskā sprādziena paaudzei sasniedzot pensijas vecumu, novecošanas izmaksas 21. gs. 40. gadu sākumā sasniegs rekordaugstu līmeni un pēc 2050. gada daļēji samazināsies.¹⁶ Novecošanas izmaksu aplēses dažādās valstīs būtiski atšķiras, un paredzams, ka šī dispersija iespēju aplēšu perioda beigās palielināsies. Gaidāms, ka līdz 2070. gadam visaugstākās novecošanas izmaksas būs Beļģijā, Luksemburgā, Austrijā un Somijā, pārsniedzot 30% no IKP salīdzinājumā ar aptuveni 15% no IKP Latvijā un Lietuvā (A att.). Paredzams, ka iespēju aplēšu periodā novecošanas izmaksas pieaugs

¹³ Sk. Eiropas Komisijas *The 2018 Ageing Report: Economic and Budgetary Projections for the 28 EU Member States (2016–2070)* ("2018. gada ziņojums par novecošanu: ekonomiskās un budžeta iespēju aplēses 28 ES dalībvalstīm (2016–2070)"), 2018. gada maijs.

¹⁴ Ziņojuma par novecošanu prognozes balstās uz demogrāfisko un makroekonomisko pieņēmumu kopumu un kopīgi saskaņotu metodoloģiju. Tās tika publicētas atsevišķā Eiropas Komisijas ziņojumā *2018 Ageing Report: Underlying Assumptions and Projection Methodologies* ("2018. gada ziņojums par novecošanu: pamatā esošie pieņēmumi un prognožu metodoloģija"), 2017. gada novembris. Kā aplūkots tālāk ielikumā, pamatā esošie pieņēmumi par vairākām valstīm ir diezgan labvēlīgi.

¹⁵ Ar novecošanu saistīto izmaksu problēmu un pensiju reformas nozīmes analīzi sk. ECB 2018. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 2 rakstā *The economic impact of population ageing and pension reforms* ("Iedzīvotāju novecošanas ekonomiskais efekts un pensiju reformas").

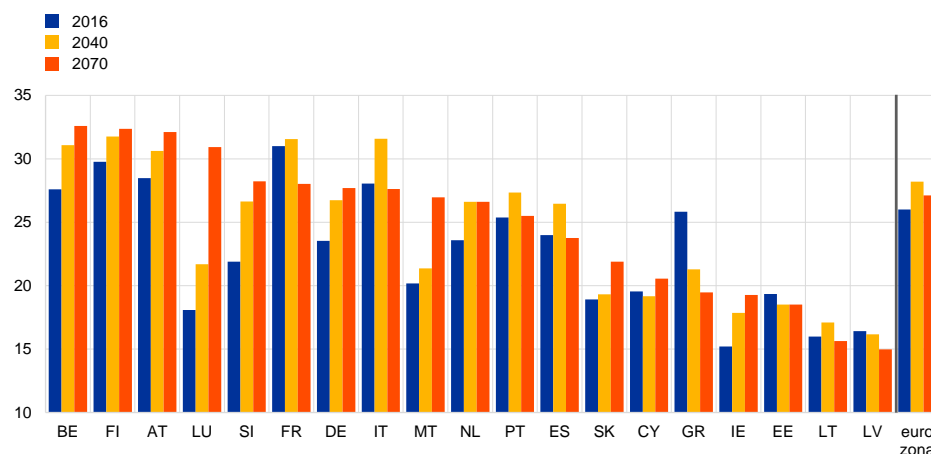
¹⁶ Salīdzinājumā ar iepriekšējo (2015. gada) ziņojumu par novecošanu gaidāms, ka kopējās sabiedrības novecošanas izmaksas euro zonā no 2016. gada līdz 2060. gadam (iepriekšējo iespēju aplēšu beigu datums) palielināsies par 0.6 procentu punktiem. Tomēr prognozētais novecošanas izmaksu līmenis 2060. gadā saglabājas gandrīz nemainīgs (27.6% no IKP), un to nosaka 2016. gada līmeņa lejupvērsta korekcija.

11 valstīs, kopumā nemainīsies četrās valstīs un samazināsies četrās valstīs. Visbūtiskākais kāpums gaidāms Luksemburgā, tad Maltā, Slovēnijā un Beļģijā, savukārt visnozīmīgākais kritums prognozēts Grieķijā un Francijā (B. att.).

A attēls

Kopējās sabiedrības novecošanas izmaksas

(% no IKP; 2016., 2040. un 2070. gads)

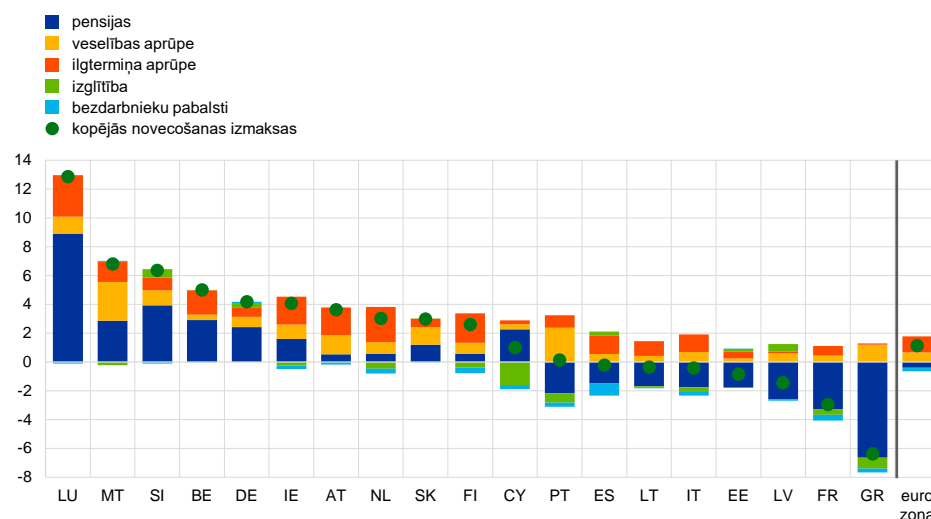

Avoti: 2018. gada ziņojums par novecošanu un ECB aprēķini.
Piezīme: Euro zonas vidējais svērtais rādītājs.

B attēls

Kopējo sabiedrības novecošanas izmaksu un to komponentu pārmaiņas

(procentu punktos no IKP; 2016.–2070. gads)

Avoti: 2018. gada ziņojums par novecošanu un ECB aprēķini.
Piezīme: Euro zonas vidējais svērtais rādītājs.

Kopējās novecošanas izmaksu prognozes lielākoties nosaka valsts pensiju izmaksas, kā arī veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes izmaksas.¹⁷

Paredzams, ka valsts pensiju izmaksas euro zonā līdz 2040. gadam vidēji

¹⁷ Pensiju izdevumi 2016. gadā veidoja gandrīz pusi no kopējām novecošanas izmaksām (45%), bet veselības aprūpes (27%), izglītības (18%) un ilgtermiņa aprūpes (6%) izdevumu un bezdarbnieku pabalstu (3%) īpatsvars bija mazāks.

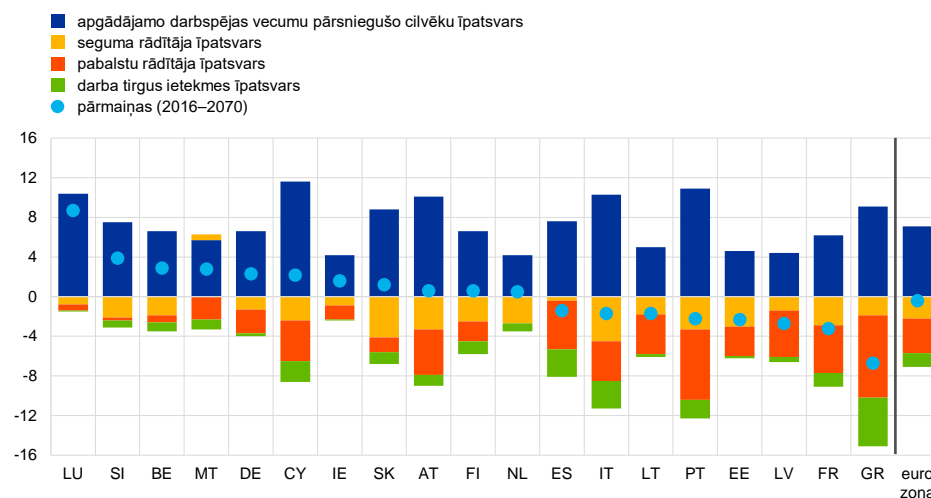
palielināsies par 1.3 procentu punktiem no IKP, bet visā aplēšu periodā samazināsies par 0.4 procentu punktiem no IKP (līdz 11.9% no IKP 2070. gadā). Tomēr dažādās valstīs vērojamas būtiskas atšķirības. Valsts pensiju izmaksas ir nozīmīgākais novecošanas izmaksu kāpumu noteicošais faktors Beļģijā, Luksemburgā, Slovēnijā, Vācijā, Maltā un Kiprā, bet būtiski veicina novecošanas izmaksu samazināšanos Grieķijā un Francijā. Turpretī, neraugoties uz lielām atšķirībām dažādās valstīs, veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes izmaksas visās valstīs pozitīvi ietekmē kopējo novecošanas izmaksu pārmaiņas (B att.).

Valsts pensiju izmaksu dinamiku nosaka pretēji faktori. No vienas puses, gaidāms, ka apgādājamo darbaspējas vecumu pārsniegušo cilvēku īpatsvara pieaugums iedzīvotāju novecošanas dēļ visās valstīs palielinās pensiju izmaksu spiedienu. No otras puses, šo ietekmi varētu kompensēt prognozētā citu faktoru (1) pabalstu rādītājs; 2) seguma rādītājs un 3) darba tirgus ietekme; C att.) ietekmes samazināšanās. Pabalstu rādītāja (t.i., pensiju pabalsti salīdzinājumā ar algām) sarukums atspoguļo ne tikai agrāk veiktās reformas, kas samazina pensiju pabalstu uzkrājumus, bet arī samērā labvēlīgus pieņēmumus par darbaspēku un kopējo faktoru produktivitāti, ņemot vērā to ietekmi uz algām. Paredzams, ka seguma rādītājs (t.i., pensionāru un 65 gadu vecumu sasniegušo vai pārsniegušo cilvēku skaita attiecība) samazināsies gandrīz visās valstīs galvenokārt tādu pasākumu dēļ, kas ierobežo priekšlaicīgas pensionēšanās iespējas un palielina likumā noteikto pensionēšanās vecumu. Visbeidzot, tiek prognozēts, ka darba tirgus ietekme (t.i., nodarbinātību ietekmējošo darba tirgus pārmaiņu, darba laika un apgādājamo darbaspējas vecumu pārsniegušo cilvēku līdzdalības līmeņa ietekme uz pensiju izmaksām) samazināsies sakarā ar reformu (piemēram, ilgākas darba dzīves veicināšanas) ietekmi un pieņēmumu, ka bezdarba līmenis ilgtermiņā saruks līdz zemākam strukturālā bezdarba līmenim. Kopumā prognozēto pensiju izmaksu dinamiku nosaka ne tikai iepriekšējo reformu centieni, bet arī daļēji labvēlīgi pamatpieņēmumi.

C attēls

Pensiju izmaksu prognozes ietekmējošie faktori

(procentu punktos no IKP; 2016.–2070. gads)

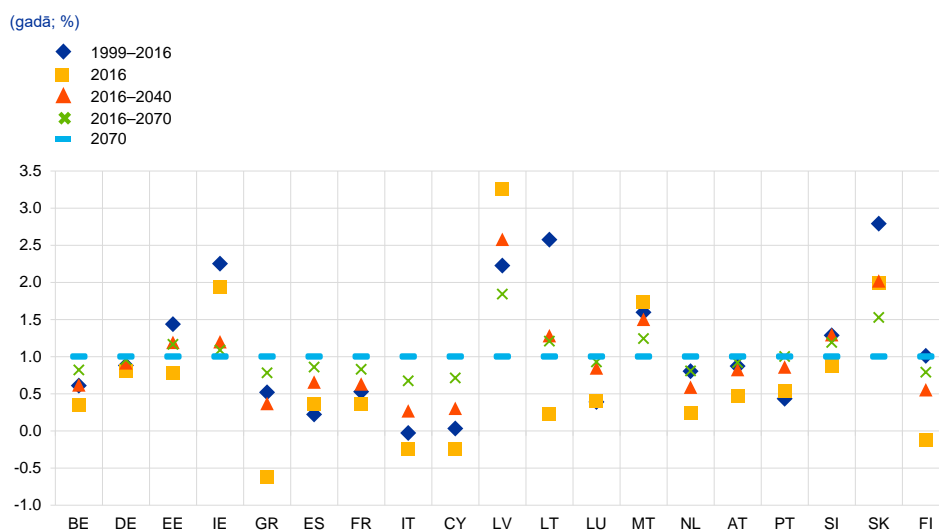
Avoti: 2018. gada ziņojums par novecošanu un ECB aprēķini.
Piezīme: Euro zonas vidējais svērtais rādītājs.

Ziņojuma par novecošanu prognozes pakļautas būtiskiem negatīviem riskiem, ko nosaka labvēlīgie pamatpieņēmumi.

Ja, kā paredzēts, demogrāfiskie un makroekonomiskie pamatpieņēmumi nepiepildītos, novecošanas izmaksas būtu ievērojami augstākas. Pieņemts, ka kopējā faktoru produktivitāte visās valstīs ilgtermiņā konverģē uz pieauguma tempu 1% gadā, kas liecina par strauju kāpumu vairākumā valstu salīdzinājumā ar to pašreizējiem rādītājiem (D att.). Turklāt paredzams, ka strukturālais bezdarbs ilgtermiņā samazināsies no 10.2% 2016. gadā līdz vidēji 6.8%. Lai gan prognozes tiek balstītas uz nemainīgas politikas pieņēmumu, tomēr maz ticams, ka, neveicot būtiskas strukturālās reformas, būtu iespējams sasniegt augstāku produktivitāti un zemāku strukturālā bezdarba līmeni. Turklāt Eurostat iedzīvotāju skaita prognozes vairākām valstīm šķiet optimistiskas salīdzinājumā ar nacionālo iestāžu vai Apvienoto Nāciju Organizācijas iespēju aplēsēm.

D attēls

Kopējā faktoru produktivitāte: agrākais, pašreizējais un prognozētais pieauguma temps

Avoti: 2018. gada ziņojums par novecošanu un ECB aprēķini.

Turpmākie riski saistīti ar īstenoto reformu atcelšanu. Ziņojumā pieņemts, ka visas pēdējos gados tiesību aktos iekļautās pensiju reformas tiks pilnībā īstenotas. Tomēr dažās valstīs (piemēram, Itālijā un Spānijā) ir liels risks, ka agrāk veiktās pensiju reformas tiks atceltas. Turklāt ar reformu atcelšanas risku varētu saskarties valstis, kurās pašlaik prognozēts būtisks pensiju pabalstu likmes sarukums. Turpretī tad, ja privātās pensiju shēmas nenovērsīs trūkumus, varētu palielināties pastāvīgi augošu sociālās palīdzības pārvedumu risks.

Kopumā, lai samazinātu gaidāmo sabiedrības novecošanas izmaksu kāpumu vidē, kur valsts parāda līmenis jau ir augsts, vairākās valstīs nepieciešami turpmāki reformu centieni. Ņemot vērā minēto, būs svarīgi, ka valstis īstenos izlēmīgus politikas papildu pasākumus un palielinās strukturālo reformu centienus pensiju, veselības aprūpes un ilgtermiņa aprūpes jomā.

5. Konkrētām valstīm 2018. gada Eiropas semestra ietvaros adresētie fiskālo politiku ieteikumi

Sagatavojuši **Stefans Harutunjans** (*Stephan Haroutunian*), **Sebastiāns Hauptmeiers** (*Sebastian Hauptmeier*) un **Nadīne Leinere-Killingere** (*Nadine Leiner-Killinger*)

Eiropas Komisija 23. maijā publicēja 2018. gada Eiropas semestra pavasara paketi – politikas ieteikumus dalībvalstīm. Paketē iekļauti konkrētām valstīm adresēti ekonomisko un fiskālo politiku ieteikumi (KVAI) visām ES dalībvalstīm.¹⁸ Paketē ietverti arī Eiropas Savienības Stabilitātes un izaugsmes pakta (SIP) īstenošanas ieteikumi vairākām valstīm¹⁹. Attiecībā uz fiskālajām politikām ieteikumi īpaši vērsti uz dalībvalstu SIP prasību izpildi, balstoties uz Komisijas 2018. gada pavasara prognozi un Komisijas sniegto valstu politikas plānu novērtējumu, kas atspoguļojas aprīlī iesniegtajos stabilitātes un konverģences programmu grozījumos. Šogad Eiropas semestra uzdevums ir svarīgs, īpaši lai izvairītos no to kļūdu atkārtomas, kuras izdarītas pirms finanšu krīzes, kad netika izveidotas pietiekamas fiskālās drošības rezerves ekonomiski labvēlīgos laikos un sekojošo recesiju pasliktināja pēkšņā nepieciešamība īstenot prociklisku stingrāku fiskālo politiku. Sakarā ar to šajā ielikumā aplūkoti 18 euro zonas valstīm (izņemot Grieķiju) adresētie fiskālo politiku ieteikumi.

Pavasara pakete norāda uz budžeta stāvokļa uzlabošanu euro zonas valstīs, taču liecina arī par ievērojamām valstu atšķirībām, jo augsti valdības parāda rādītāji joprojām dažas valstis padara jutīgas pret šokiem. Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2018. gada pavasara prognozi 10 euro zonas valstu bija sasniegušas vai pārsniegušas savus vidēja termiņa budžeta mērķus (VTM), vai arī to pamatā esošās budžeta pozīcijas bija tuvu šo valstu 2017. gada VTM (sk. A att.). Tam vajadzētu palīdzēt samazināt valdības parāda rādītājus un stiprināt valsts finanses pirms iespējamās lejupslīdes. Vienlaikus vairākas valstis joprojām ir tālu no saviem VTM, īpaši valstis, kuru valdības parāda attiecība pret IKP pārsniedz 90% no IKP. Augsta valdības parāda līmeņa dēļ valsts finanses būtu neaizsargātas makroekonomiskas lejupslīdes gadījumos nākotnē. Tas ietver risku, ka varbūt jāīsteno stingrāka fiskālā politika gadījumos, kad tas būtu nepieciešams, lai ļautu fiskālo politiku stabilizējošajām īpašībām darboties, atbalstot tautsaimniecību.²⁰

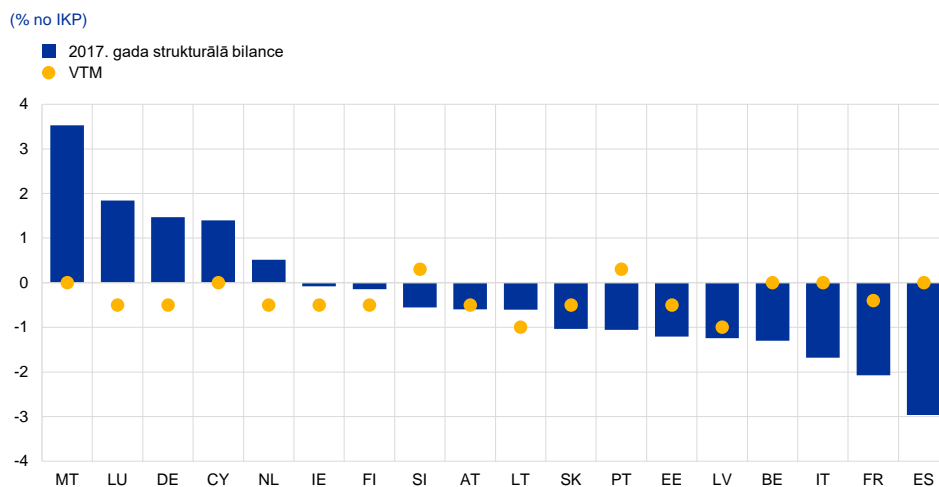
¹⁸ Izņēmums ir Grieķija, kur fiskālā snieguma monitorings turpināsies Eiropas Stabilitātes mehānisma (ESM) programmas ietvaros visu tās darbības laiku. Tāpēc pienākums aprīlī iesniegt vidēja termiņa budžeta plānu (Stabilitātes programmu) un Nacionālo reformu programmu neattiecas uz Grieķiju, un tā nesaņem ieteikumus.

¹⁹ Šos KVAI 22. jūnijā pabeidza un apstiprināja dalībvalstu ekonomikas un finanšu ministri. Plānots, ka Eiropadome tos apstiprinās 28.–29. jūnijā. Ekonomikas un finanšu padome (ECOFIN) 13. jūlijā plānotajā sanāksmē pieņems KVAI, tādējādi oficiāli noslēdzot 2018. gada Eiropas semestri.

²⁰ Pārskatu par augsta valdības parāda ekonomiskajām sekām sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biljetena" Nr. 3 rakstā *Government debt reduction strategies in the euro area* ("Valdības parāda samazināšanas stratēģijas euro zonas valstīs").

A attēls

2017. gada strukturālās bilances un VTM

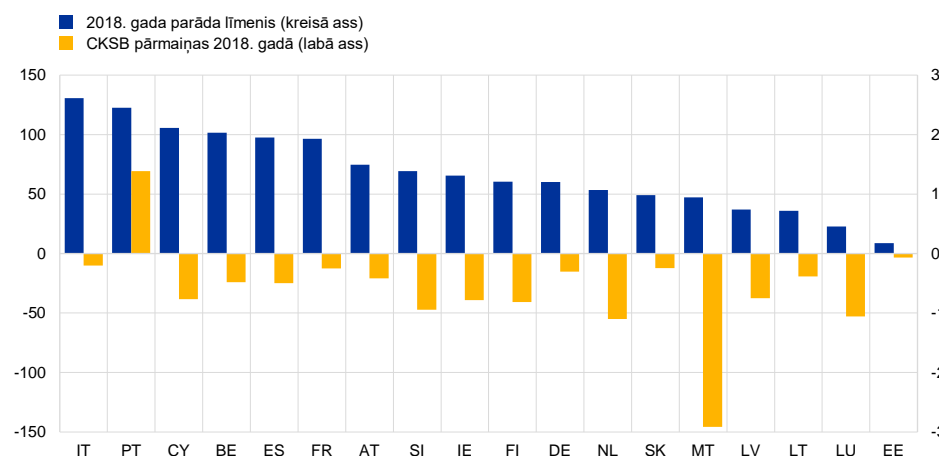
Avoti: Eiropas Komisija (AMECO datubāze) un ECB aprēķini.
Piezīmes. Attēlā sniegtas valstu 2017. gada strukturālās bilances un to VTM. Saskaņā ar Komisijas tehnisko rokasgrāmatu "Vade Mecum on the Stability and Growth Pact" tiek uzskatīts, ka valstis ar strukturālo bilanci ar VTM pielaišanas koridoru 0.25% no IKP ir sasniegušas savu VTM.

Gaidāms, ka lielākajā daļā dalībvalstu, t.sk. valstīs ar augstu valdības parādu, 2018. gadā tiks īstenotas ekspansīvas fiskālās politikas. Saskaņā ar Eiropas Komisijas prognozi paredzams, ka fiskālā nostāja, ko nosaka saskaņā ar cikliski koriģētās sākotnējās bilances (CKSB) pārmaiņām, šogad būs ekspansīva gandrīz visās euro zonas valstīs (sk. B. att.). Tas atspoguļo faktu, ka no vairākām valstīm, kas 2017. gadā sasniedza savus VTM, var gaidīt, ka tās tērēs daļu no saviem fiskālajiem pārpalikumiem. Taču prognozētā ekspansīvā nostāja atspoguļo arī fiskālās disciplīnas pavājināšanos valstīs ar joprojām augstiem parāda rādītājiem un turpmākas konsolidācijas nepieciešamību.

B attēls

Valdības parāda attiecība pret IKP un fiskālā nostāja 2018. gadā

(kreisā ass – % no IKP; labā ass – procentu punktos no IKP)

Avoti: Eiropas Komisija (AMECO datubāze) un ECB aprēķini.
Piezīme. Fiskālo nostāju nosaka saskaņā ar CKSB pārmaiņām.

Patiešām, saskaņā ar Eiropas Komisijas aplēsēm paredzams, ka vairākums valstu, kas vēl nav sasniegušas stabilas budžeta pozīcijas, 2018. gadā neizpildīs savas SIP noteiktās saistības.

No septiņām euro zonas valstīm, kurām Komisijas vērtējumā pastāv risks, ka tās būtiski novirzīsies no SIP preventīvās daļas prasību izpildes 2018. gadā, četrām valstīm – Beļģijai, Francijai, Itālijai un Portugālei – parāda rādītājs pārsniedz 90% no IKP. Turklāt, lai gan Spānijā, kas ir vienīgā valsts, pret kuru 2018. gadā uzsākta pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūra (PDP) un paredzams, ka tā veiks 2018. gada PDP korekciju noteiktajā termiņā, šis sasniegums maskē nozīmīgu strukturālās bilances pasliktināšanos pretstatā rekomendētajam uzlabojumam.²¹

Lai gan kopumā KVAI atspoguļo pamatprincipu, ka jāizmanto ekonomiski labvēlīgs periods, lai atjaunotu rezerves, standarta pieejai tiek piemēroti daži izņēmumi.²²

Spānijai un Slovēnijai KVAI paredz zemākas strukturālo pasākumu prasības 2019. gadam nekā tās, par kurām bija vienošanās SIP preventīvās daļas matricas ietvaros, t.i., 0.65% no IKP, nevis 1% no IKP.²³ Novirze no matricas prasības balstīta uz ekonomisko vērtējumu, īpaši ņemot vērā augsto bezdarbu. *Ex post* novērtējums par atbilstību SIP 2019. gadā atzīs novirzes rezervi par 2018. gada rezultātiem. Šāda pieeja atbilst korekcijas prasību "diskrecionārai" pazemināšanai divām valstīm 2018. gadā – no 0.6% no IKP uz 0.3% no IKP Itālijai un no 1% no IKP uz 0.6% no IKP Slovēnijai (sk. C att.), šajā gadījumā bez jebkādas papildu novirzes rezerves. Šādas SIP piemērošanas rezultātā pazeminās struktūras caurredzamība, konsekvence un paredzamība.

²¹ Saskaņā ar Komisijas 2018. gada pavasara prognozi Spānija nenasniegs PDP kopējā deficīta mērķrādītāju – 2.2% no IKP (aptuveni par 0.4 procentu punktiem no IKP) strukturālās bilances nozīmīgas pasliktināšanās (par 0.3 procentu punktiem) dēļ pretstatā rekomendētajam uzlabojumam par 0.5 procentu punktiem.

²² Sk. arī *Communication from the Commission to the European Parliament, the European Council, the Council, the European Central Bank, the European Economic and Social Committee, the Committee of the Regions and the European Investment Bank: 2018 European Semester – Country-specific recommendations, COM(2018) 400 final.*

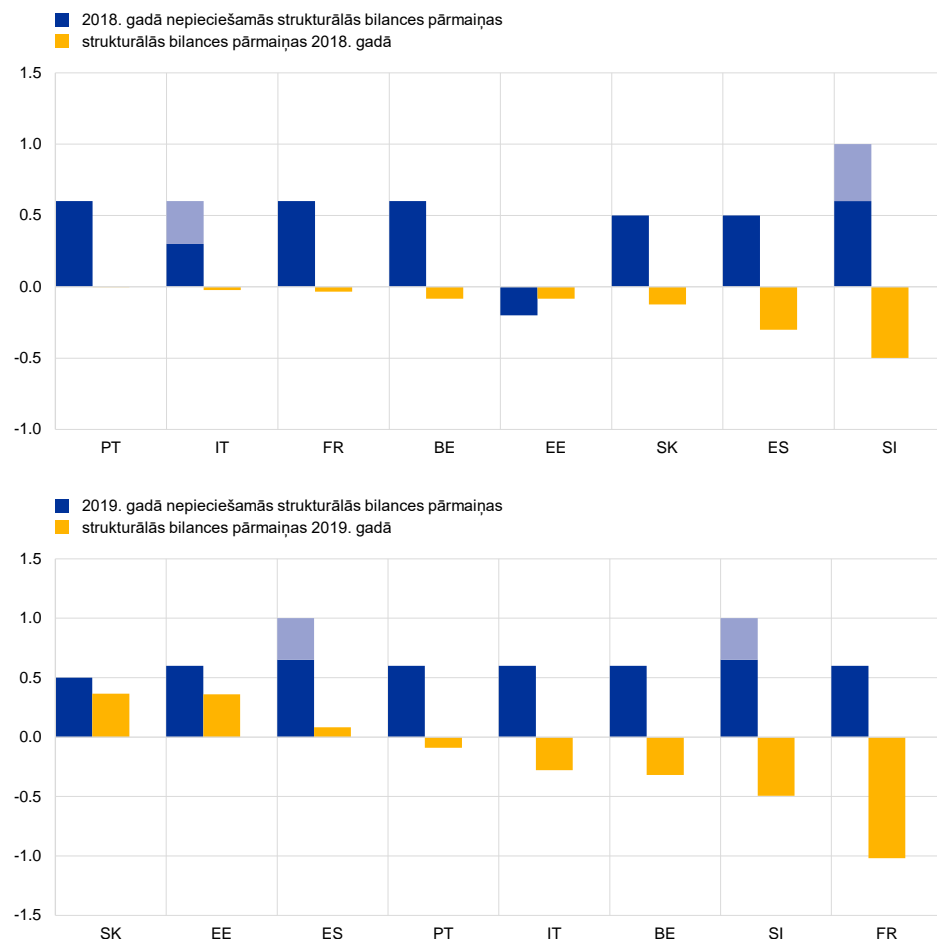
²³ Šī matrica variē korekcijas nepieciešamību atkarībā no ražošanas apjoma starpības un valdības parāda lieluma. Tās pamatā ir princips, ka augsts valdības parāds labvēlīgā ekonomiskā periodā prasa lielākas korekcijas nepieciešamību. Vērtējumu sk. arī ECB 2015. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 1 ielikumā *Flexibility within the Stability and Growth Pact* ("Elastīgums Stabilitātes un izaugsmes pakta ietvaros").

C attēls

2018. un 2019. gada korekcijas prasības SIP ietvaros euro zonas valstīm, kuras nav sasniegušas savus VTM 2017. gadā

(procentu punktos no IKP)

Avoti: Eiropas Komisija (AMECO datubāze) un ECB aprēķini.

Piezīmes. Strukturālo pasākumu prasības atsevišķos gados ir tās, kas noteiktas KVAI. 2019. gadam tās noteiktas kvantitatīvā izteiksmē KVAI attiecībā uz fiskālajām politikām atbilstoši 2018. gada Eiropas semestrim. Gaiši zilā krāsā iekrāsotās lauku daļas atspoguļo faktu, ka korekcijas prasības ir zemākas par tām, kas paredzētas preventīvās daļas matricā. Komisijas prognoze 2019. gadam balstīta uz nemainīgas politikas scenārija bez budžeta minētajam gadam.

Valstīm, kuras sasniegušas vai pārsniegušas savus VTM, KVAI iesaka izmantot fiskālās elastības iespējas, lai palielinātu potenciālo izlaidi. Taču jābūt piesardzīgiem, jo fiskālie pārpalikumi atspoguļo arī spēcīga cikla radītus pozitīvos faktorus, kas nākotnē mainīsies uz pretējo pusi. Tāpēc būtu jāveic rūpīgs izdevumu dinamikas monitorings.

23. maijā Eiropas Komisija arī publiskoja ieteikumus dažām euro zonas valstīm attiecībā uz SIP īstenošanu. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu Komisija apstiprināja ziņojumus par Beļģiju un Itāliju, kuros tā novērtē šo valstu atbilstību Līgumā noteiktajam valdības parāda kritērijam. Runājot par Itāliju, Komisija secināja, ka parāda kritērijs "pašlaik jāuzskata par izpildītu", jo konstatēts, ka 2017. gadā fiskālās politikas kopumā atbilst SIP preventīvajai daļai. Ziņojumā par Beļģiju Komisija secina, ka nav pietiekami spēcīgu pierādījumu, lai secinātu, ka Beļģija nav izpildījusi SIP preventīvās daļas prasības. Tāpēc tā pilnībā

nesniedz secinājumu, vai parāda kritērijs ir vai nav izpildīts. Tā kā gaidāms, ka abas valstis šogad būtiski novirzīsies no SIP preventīvās daļas prasībām, Komisija pārvērtēs to atbilstību fiskālajām normām, balstoties uz 2018. gada *ex post* datiem. Taču, par galveno būtisko faktoru uzskatot "kopumā atbilst" preventīvajai daļai, bet neņemot vērā trūkumus parāda samazināšanas robežvērtības izpildē, tiek pazemināta parāda normas efektivitāte. Tas ietver risku, ka augsts parāda līmenis netiks pietiekami ātri samazināts.²⁴ Visbeidzot, Komisija ierosināja atcelt PDP Francijai līdz tai noteiktajam termiņam 2017. gadā, un 22. jūnijā Padome pieņēma attiecīgu lēmumu.

Nesena finansu tirgus svārstīgums uzsver nepieciešamību vēl izlēmīgāk izmantot pašreizējo labvēlīgo makroekonomisko vidi, lai izveidotu fiskālās rezerves un samazinātu augstu parāda līmeni. Tāpēc visām valstīm un visu laiku pilnībā un konsekventi jāpilda un jāpiemēro ES saskaņotās fiskālās normas. Bez tā nav iespējama ticība kopīgajai valūtai un virzība uz Ekonomikas un monetārās savienības izveides pabeigšanu.

---

²⁴ Pārskatu par SIP parāda normas funkcionēšanu sk. ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 3 rakstā *Government debt reduction strategies in the euro area* ("Valdības parāda samazināšanas stratēģijas euro zonā").

Statistika

Saturs

1. Ārējā vide	S2
2. Finanšu norises	S3
3. Saimnieciskā darbība	S8
4. Cenas un izmaksas	S14
5. Nauda un kredītu atlikumi	S18
6. Fiskālās norises	S23

Stāka informācija

ECB statistiskie dati pieejami un lejupielādējami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/
"Tautsaimniecības Biļetena" nodaļas "Statistika" dati pieejami Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004813
Visaptverošs "Statistikas Biļetens" pieejams Statistisko datu noliktavā:	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=1000004045
Metodoloģiskās definīcijas pieejamas "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000023
Stāka informācija par aprēķiniem pieejama "Statistikas Biļetena" "Tehniskajās piezīmēs":	http://sdw.ecb.europa.eu/reports.do?node=10000022
Terminu skaidrojumi un saīsinājumi pieejami ECB statistikas terminu vārdnīcā:	www.ecb.europa.eu/home/glossary/html/glossa.en.html

Tabulās lietotie apzīmējumi

–	datu nav/dati nav izmantojami
.	dati vēl nav pieejami
...	nulle vai vērtība neņemams
(p)	provizorisks dati
s.i.	sezonāli izlīdzināts
s.n.	sezonāli neizlīdzināts

1. Ārējā vide

1.1. Galveno tirdzniecības partnervalstu IKP un PCI

	IKP ¹⁾ (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %)						PCI (pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)						
	G20	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papildpostenis: euro zona	OECD valstis		ASV	Apvienotā Karaliste (SPCI)	Japāna	Ķīna	Papildpostenis: euro zona ²⁾ (SPCI)
							Kopā	Neietverot pārtiku un enerģiju					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2015	3.5	2.9	2.3	1.4	6.9	2.1	0.6	1.7	0.1	0.0	0.8	1.4	0.0
2016	3.2	1.5	1.9	1.0	6.7	1.8	1.1	1.8	1.3	0.7	-0.1	2.0	0.2
2017	3.8	2.3	1.8	1.7	6.8	2.4	2.3	1.8	2.1	2.7	0.5	1.6	1.5
2017 II	1.0	0.8	0.2	0.5	1.8	0.7	2.1	1.8	1.9	2.7	0.4	1.4	1.5
III	1.0	0.8	0.5	0.5	1.8	0.7	2.2	1.8	2.0	2.8	0.6	1.6	1.4
IV	1.0	0.7	0.4	0.3	1.6	0.7	2.3	1.9	2.1	3.0	0.6	1.8	1.4
2018 I	0.9	0.5	0.1	-0.2	1.4	0.4	2.2	1.9	2.2	.	1.3	2.2	1.3
2017 dec.	-	-	-	-	-	-	2.3	1.9	2.1	3.0	1.0	1.8	1.4
2018 janv.	-	-	-	-	-	-	2.2	1.8	2.1	3.0	1.4	1.5	1.3
febr.	-	-	-	-	-	-	2.2	1.9	2.2	2.7	1.5	2.9	1.1
marts	-	-	-	-	-	-	2.3	2.0	2.4	2.5	1.1	2.1	1.3
apr.	-	-	-	-	-	-	.	.	2.5	2.4	0.6	1.8	1.2
maijs ³⁾	-	-	-	-	-	-	.	.	2.8	2.4	.	.	1.9

Avoti: Eurostat (3., 6., 10. un 13. aile); SNB (9., 11. un 12. aile); OECD (1., 2., 4., 5., 7. un 8. aile).

1) Sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati.

2) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

3) Euro zonas rādītājs ir aplēse, pamatojoties uz provizoriskiem valstu datiem, kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

1.2. Galveno tirdzniecības partnervalstu iepirkumu vadītāju indekss un pasaules tirdzniecība

	Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi; s.i. dati)									Preču imports ¹⁾		
	Apvienotais iepirkumu vadītāju indekss						Globālais iepirkumu vadītāju indekss ²⁾			Pasaule	Attīstītās valstis	Jaunās tirgus ekonomikas valstis
	Pasaule ²⁾	ASV	Apvienotā Karaliste	Japāna	Ķīna	Papildpostenis: euro zona	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Jauni eksporta pasūtījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	53.1	55.8	56.2	51.4	50.4	53.8	51.8	53.7	50.4	1.1	3.6	-0.4
2016	51.6	52.4	53.4	50.5	51.4	53.3	51.8	52.0	50.2	1.1	1.2	1.0
2017	53.3	54.3	54.7	52.5	51.8	56.4	53.9	53.8	52.8	5.4	3.1	6.9
2017 II	53.1	53.6	54.8	53.0	51.3	56.6	52.5	53.3	51.6	0.2	1.5	-0.6
III	53.3	54.9	54.1	51.8	51.9	56.0	52.7	53.5	51.9	1.4	1.0	1.6
IV	53.4	54.6	55.2	52.6	51.9	57.2	53.5	53.4	52.1	1.5	1.7	1.4
2018 I	53.6	54.6	53.4	52.1	53.0	57.0	53.8	53.5	52.2	2.5	0.8	3.6
2017 dec.	53.4	54.1	54.9	52.2	53.0	58.1	54.2	53.1	52.5	1.5	1.7	1.4
2018 janv.	53.5	53.8	53.4	52.8	53.7	58.8	54.5	53.2	53.2	3.0	2.8	3.1
febr.	54.3	55.8	54.5	52.2	53.3	57.1	53.8	54.5	52.3	2.9	2.5	3.2
marts	52.8	54.2	52.4	51.3	51.8	55.2	52.9	52.8	51.2	2.5	0.8	3.6
apr.	53.6	54.9	53.2	53.1	52.3	55.1	53.5	53.6	50.3	.	.	.
maijs	54.1	56.6	54.5	51.7	52.3	54.1	52.8	54.4	50.2	.	.	.

Avoti: Markit (1.–9. aile); CPB Netherlands Bureau for Economic Policy Analysis un ECB aprēķini (10.–12. aile).

1) Pasaules un attīstīto valstu datus nav ietverta euro zona. Gada un ceturkšņa dati attiecas uz pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu (%); mēneša dati attiecas uz triju mēnešu pārmaiņām salīdzinājumā ar iepriekšējiem trim mēnešiem (%). Visi dati ir sezonāli izlīdzināti.

2) Neietverot euro zonu.

2. Finanšu norises

2.1. Naudas tirgus procentu likmes

(gadā; %; perioda vidējie rādītāji)

	Euro zona ¹⁾					ASV	Japāna
	Noguldījumi uz nakti (EONIA)	Noguldījumi ar termiņu 1 mēnesis (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 6 mēneši (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 12 mēnešu (EURIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)	Noguldījumi ar termiņu 3 mēneši (LIBOR)
	1	2	3	4	5	6	7
2015	-0.11	-0.07	-0.02	0.05	0.17	0.32	0.09
2016	-0.32	-0.34	-0.26	-0.17	-0.03	0.74	-0.02
2017	-0.35	-0.37	-0.33	-0.26	-0.15	1.26	-0.02
2017 nov.	-0.35	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	1.43	-0.03
dec.	-0.34	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	1.60	-0.02
2018 janv.	-0.36	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	1.73	-0.03
febr.	-0.36	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	1.87	-0.06
marts	-0.36	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	2.17	-0.05
apr.	-0.37	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	2.35	-0.04
maijs	-0.36	-0.37	-0.33	-0.27	-0.19	2.34	-0.03

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2.2. Peļņas likmju līknes

(perioda beigās; likmes – % gadā; procentu likmju starpības – procentu punktos)

	Tagadnes darījumu procentu likmes					Procentu likmju starpības			Nākotnes darījumu tūlītējās procentu likmes			
	Euro zona ^{1), 2)}					Euro zona ^{1), 2)}	ASV	Apvienotā Karaliste	Euro zona ^{1), 2)}			
	3 mēnešu	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	10 gadu – 1 gada	1 gada	2 gadu	5 gadu	10 gadu
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	-0.45	-0.40	-0.35	0.02	0.77	1.17	1.66	1.68	-0.35	-0.22	0.82	1.98
2016	-0.93	-0.82	-0.80	-0.47	0.26	1.08	1.63	1.17	-0.78	-0.75	0.35	1.35
2017	-0.78	-0.74	-0.64	-0.17	0.52	1.26	0.67	0.83	-0.66	-0.39	0.66	1.56
2017 nov.	-0.78	-0.76	-0.70	-0.28	0.44	1.20	0.79	0.88	-0.73	-0.52	0.56	1.52
dec.	-0.78	-0.74	-0.64	-0.17	0.52	1.26	0.67	0.83	-0.66	-0.39	0.66	1.56
2018 janv.	-0.63	-0.64	-0.52	0.05	0.71	1.35	0.81	1.07	-0.59	-0.21	0.96	1.60
febr.	-0.66	-0.68	-0.57	0.01	0.71	1.39	0.80	0.81	-0.64	-0.26	0.96	1.65
marts	-0.67	-0.70	-0.61	-0.10	0.55	1.25	0.65	0.61	-0.67	-0.35	0.75	1.47
apr.	-0.63	-0.66	-0.57	-0.04	0.63	1.29	0.72	0.73	-0.63	-0.30	0.85	1.56
maijs	-0.63	-0.72	-0.69	-0.25	0.40	1.12	0.63	0.73	-0.76	-0.52	0.57	1.34

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām; sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmes".

2) ECB aprēķinu pamatā ir EuroMTS sniegtie dati un Fitch Ratings noteiktie kredītreitings.

2.3. Akciju tirgus indeksi

(indeksu līmeņi izteikti punktos; perioda vidējie rādītāji)

	Dow Jones EURO STOXX indeksi												ASV	Japāna
	Etalons		Galveno tautsaimniecības nozaru indeksi										Standard & Poor's 500	Nikkei 225
	Broad indekss	50	Pamat-izejvielas	Patēriņa pakalpojumi	Patēriņa preces	Nafta un gāze	Finanses	Rūpniecība	Tehnoloģijas	Komunālie pakalpojumi	Telekomunikācijas	Veselības aprūpe		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2015	356.2	3 444.1	717.4	261.9	628.2	299.9	189.8	500.6	373.2	278.0	377.7	821.3	2 061.1	19 203.8
2016	321.6	3 003.7	620.7	250.9	600.1	278.9	148.7	496.0	375.8	248.6	326.9	770.9	2 094.7	16 920.5
2017	376.9	3 491.0	757.3	268.6	690.4	307.9	182.3	605.5	468.4	272.7	339.2	876.3	2 449.1	20 209.0
2017 nov.	391.7	3 601.4	802.3	269.2	727.7	315.4	188.3	640.6	508.6	294.8	317.3	854.9	2 593.6	22 525.1
dec.	389.7	3 564.7	796.2	274.9	719.0	313.5	189.1	641.2	491.3	291.3	316.1	839.7	2 664.3	22 769.9
2018 janv.	398.4	3 612.2	822.3	276.1	731.7	323.4	196.3	661.2	504.6	284.9	312.6	848.1	2 789.8	23 712.2
febr.	380.6	3 426.7	783.7	264.7	703.6	306.9	190.1	629.7	488.3	263.2	291.3	792.0	2 705.2	21 991.7
marts	375.9	3 374.3	769.1	258.0	699.7	308.0	183.6	622.9	498.9	268.9	292.0	775.6	2 702.8	21 395.5
apr.	383.3	3 457.6	772.6	260.7	724.8	331.3	185.5	627.7	496.3	281.3	302.6	789.1	2 653.6	21 868.8
maijs	392.3	3 537.1	806.4	272.3	735.3	351.0	182.5	653.1	527.3	287.9	302.6	819.1	2 701.5	22 590.1

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.4. Mājsaimniecībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)} (gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi				Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Norēķinu kartes procentu aizdevumi	Patēriņa kredīts			Aizdevumi individuālā darba veicējiem un līgumsabiedrībām bez juridiskās personas statusa	Kredīti mājokļa iegādei					Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar brīdina termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Ar noteikto termiņu				Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā	APRC ³⁾	Procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā				APRC ³⁾			
			Līdz 2 gadiem	Ilgāku par 2 gadiem					Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam		Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 1 gadam		1–5 gadi	5–10 gadu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	
2017 maijs	0.05	0.46	0.39	0.81	6.32	16.70	5.09	5.78	6.22	2.46	1.73	1.90	1.90	1.87	2.23	1.87
jūn.	0.05	0.46	0.38	0.77	6.30	16.82	4.68	5.74	6.19	2.43	1.69	1.89	1.91	1.89	2.22	1.87
jūl.	0.05	0.45	0.38	0.76	6.26	16.81	4.95	5.84	6.28	2.38	1.75	1.91	1.90	1.90	2.22	1.88
aug.	0.05	0.44	0.35	0.75	6.24	16.80	5.32	5.89	6.34	2.38	1.75	2.00	1.92	1.94	2.21	1.91
sept.	0.05	0.44	0.35	0.74	6.27	16.80	5.07	5.71	6.21	2.37	1.70	1.93	1.96	1.96	2.20	1.89
okt.	0.05	0.44	0.35	0.75	6.23	16.80	4.94	5.68	6.16	2.43	1.68	1.91	1.93	1.96	2.18	1.88
nov.	0.04	0.44	0.33	0.75	6.21	16.80	4.73	5.69	6.14	2.38	1.67	1.92	1.95	1.94	2.16	1.87
dec.	0.04	0.44	0.34	0.73	6.09	16.84	4.47	5.39	5.80	2.31	1.69	1.86	1.92	1.87	2.15	1.83
2018 janv.	0.04	0.44	0.36	0.69	6.16	16.90	5.02	5.83	6.28	2.30	1.67	1.86	1.91	1.90	2.14	1.84
febr.	0.04	0.44	0.34	0.69	6.20	16.86	4.72	5.70	6.19	2.36	1.64	1.88	1.93	1.91	2.14	1.84
marts	0.04	0.45	0.35	0.67	6.14	16.87	4.71	5.57	6.05	2.34	1.64	1.85	1.95	1.91	2.15	1.84
apr. ^(p)	0.04	0.45	0.34	0.61	6.10	16.76	4.91	5.67	6.14	2.36	1.62	1.85	1.96	1.89	2.13	1.83

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

3) Gada izmaksu efektīvā procentu likme (APRC).

2.5. Nefinanšu sabiedrībām izsniegto aizdevumu un to noguldījumu MFI procentu likmes (jaunajiem darījumiem)^{1), 2)}

(gadā; %; perioda vidējā procentu likme, ja nav norādīts citādi)

	Noguldījumi			Automātiski atjaunojamie aizdevumi un norēķinu kontu debeta atlikumi	Citi aizdevumi apjoma un procentu likmes darbības sākotnējā perioda dalījumā									Aizņemšanās izmaksu saliktais rādītājs
	Uz nakti	Ar noteikto termiņu			Līdz 0.25 milj. euro			0.25–1 milj. euro			Vairāk par 1 milj. euro			
		Līdz 2 gadiem	Ilgāku par 2 gadiem		Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	Mainīgā procentu likme, līdz 3 mēnešiem	3 mēneši–1 gads	Ilgāk par 1 gadu	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
2017 maijs	0.05	0.10	0.43	2.52	2.49	2.77	2.40	1.76	1.74	1.76	1.20	1.47	1.64	1.76
jūn.	0.04	0.06	0.43	2.51	2.46	2.68	2.36	1.74	1.72	1.71	1.27	1.43	1.56	1.76
jūl.	0.04	0.11	0.35	2.45	2.45	2.76	2.38	1.75	1.75	1.76	1.23	1.34	1.67	1.74
aug.	0.04	0.10	0.36	2.44	2.49	2.71	2.43	1.74	1.79	1.82	1.24	1.44	1.59	1.75
sept.	0.04	0.07	0.44	2.43	2.44	2.73	2.41	1.71	1.69	1.77	1.19	1.47	1.59	1.73
okt.	0.04	0.11	0.40	2.40	2.39	2.69	2.38	1.70	1.66	1.73	1.23	1.35	1.61	1.73
nov.	0.04	0.08	0.30	2.36	2.43	2.61	2.37	1.71	1.62	1.72	1.23	1.33	1.57	1.71
dec.	0.04	0.06	0.32	2.36	2.40	2.46	2.31	1.70	1.67	1.71	1.34	1.28	1.53	1.71
2018 janv.	0.04	0.05	0.39	2.35	2.39	2.51	2.33	1.65	1.61	1.72	1.12	1.37	1.60	1.67
febr.	0.04	0.09	0.42	2.36	2.37	2.48	2.33	1.66	1.62	1.74	1.18	1.34	1.63	1.70
marts	0.04	0.08	0.40	2.33	2.42	2.53	2.34	1.67	1.61	1.70	1.26	1.39	1.66	1.73
apr. ^(p)	0.03	0.06	0.34	2.34	2.36	2.42	2.33	1.68	1.61	1.74	1.23	1.29	1.65	1.70

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru.

2. Finanšu norises

2.6. Euro zonas rezidentu emitētie parāda vērtspapīri emitentu sektoru un sākotnējo termiņu dalījumā (mljrd. euro; mēneša laikā veiktie darījumi un apgrozībā esošais apjoms perioda beigās; nominālvērtībā)

	Apgrozībā esošais apjoms							Emisiju bruto apjoms ¹⁾						
	Kopā	MFI (ietverot Euro-sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI (ietverot Euro-sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība			
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Ne- finanšu sabied- rības	Centrālā valdība	Pārējā valdība		
													FIS	FIS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Istermiņa														
2015	1 269	517	147	.	62	478	65	347	161	37	.	33	82	34
2016	1 241	518	136	.	59	466	62	349	161	45	.	31	79	33
2017	1 240	519	155	.	70	438	57	368	167	55	.	37	79	31
2017 nov.	1 281	527	153	.	81	460	61	354	159	48	.	34	87	25
dec.	1 240	519	155	.	70	438	57	305	139	51	.	30	55	29
2018 janv.	1 270	532	153	.	77	447	61	400	195	38	.	41	91	36
febr.	1 276	540	148	.	80	444	65	351	172	38	.	34	78	30
marts	1 284	541	140	.	84	453	67	378	167	53	.	41	84	33
apr.	1 300	539	150	.	93	450	69	391	177	49	.	43	73	49
Ilgtermiņa														
2015	15 249	3 786	3 285	.	1 060	6 481	637	216	68	46	.	13	80	9
2016	15 397	3 695	3 233	.	1 186	6 643	641	219	62	53	.	18	78	8
2017	15 352	3 560	3 140	.	1 190	6 819	642	248	66	75	.	17	83	7
2017 nov.	15 373	3 594	3 129	.	1 188	6 819	643	227	55	64	.	23	77	8
dec.	15 352	3 560	3 140	.	1 190	6 819	642	212	46	93	.	14	52	6
2018 janv.	15 369	3 569	3 149	.	1 174	6 841	636	302	99	75	.	14	109	5
febr.	15 375	3 566	3 144	.	1 171	6 864	629	216	57	52	.	12	88	7
marts	15 442	3 580	3 151	.	1 183	6 904	624	285	68	89	.	24	96	7
apr.	15 434	3 581	3 158	.	1 187	6 884	624	227	60	64	.	14	85	4

Avots: ECB.

1) Lai dati būtu salīdzināmi, gada dati ir gada mēnešu vidējais rādītājs.

2.7. Parāda vērtspapīru un kotēto akciju pieauguma temps un apgrozībā esošais apjoms (mljrd. euro; pārmaiņas; %)

	Parāda vērtspapīri							Kotētās akcijas			
	Kopā	MFI (ietverot Euro-sistēmu)	Sabiedrības, kas nav MFI		Valdība		Kopā	MFI	Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	
			Finanšu sabiedrības (neietverot MFI)	Nefinanšu sabiedrības	Centrālā valdība	Pārējā valdība					
											FIS
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
Apgrozībā esošais apjoms											
2015	16 518.3	4 303.1	3 431.9	.	1 122.0	6 958.9	702.4	6 814.4	584.3	985.3	5 244.9
2016	16 638.4	4 212.9	3 368.4	.	1 245.5	7 108.1	703.5	7 089.5	537.6	1 097.8	5 454.1
2017	16 591.6	4 079.1	3 295.3	.	1 260.1	7 257.3	699.8	7 954.8	613.6	1 261.9	6 079.3
2017 nov.	16 654.7	4 120.6	3 282.4	.	1 268.4	7 279.8	703.5	8 001.5	638.4	1 248.2	6 114.8
dec.	16 591.6	4 079.1	3 295.3	.	1 260.1	7 257.3	699.8	7 954.8	613.6	1 261.9	6 079.3
2018 janv.	16 639.3	4 101.8	3 301.9	.	1 250.8	7 287.7	697.1	8 204.1	666.7	1 332.0	6 205.4
febr.	16 650.6	4 106.3	3 292.1	.	1 251.5	7 307.4	693.4	7 920.3	639.8	1 291.9	5 988.6
marts	16 725.7	4 120.9	3 290.6	.	1 267.7	7 356.1	690.5	7 814.0	600.0	1 252.3	5 961.7
apr.	16 734.4	4 119.1	3 308.0	.	1 280.4	7 334.0	692.8	8 141.4	621.0	1 351.3	6 169.1
Pieauguma temps											
2015	0.3	-7.0	5.7	.	4.9	1.8	0.6	1.1	4.2	1.6	0.6
2016	0.3	-3.0	-1.6	.	7.6	2.2	-0.1	0.5	1.2	0.9	0.4
2017	1.3	-0.5	0.0	.	6.3	2.2	0.5	1.1	6.1	2.8	0.3
2017 nov.	1.1	-0.7	-0.2	.	6.5	1.9	0.4	1.0	6.1	2.8	0.1
dec.	1.3	-0.5	0.0	.	6.3	2.2	0.5	1.1	6.1	2.8	0.3
2018 janv.	1.2	-0.4	0.2	.	5.9	1.9	0.5	1.1	5.8	2.7	0.3
febr.	1.3	-1.0	1.2	.	5.6	2.3	-0.8	0.9	3.1	2.8	0.4
marts	1.5	-0.1	1.9	.	6.0	2.0	-2.7	1.0	1.5	3.6	0.4
apr.	1.5	0.4	0.9	.	5.9	2.0	-0.8	1.3	1.5	5.4	0.5

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.8. Euro efektīvie kursi¹⁾

(perioda vidējie; indekss: 1999. gada 1. ceturksnis = 100)

	EEK19						EEK38	
	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar RCI	Reālā IKP deflators	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIAR ²⁾	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar VDIIT	Nominālais kurss	Reālais kurss, kas iegūts, deflējot ar PCI
	1	2	3	4	5	6	7	8
2015	91.7	87.6	88.6	82.8	80.9	88.4	105.7	87.0
2016	94.4	89.5	90.9	84.9	80.1	89.4	109.7	88.9
2017	96.6	91.4	92.0	85.9	79.9	90.1	112.0	90.0
2017 II	95.3	90.2	91.0	84.8	78.8	89.0	110.1	88.5
III	98.6	93.2	93.8	87.7	80.7	91.7	114.5	91.8
IV	98.6	93.2	93.5	87.5	80.5	91.5	115.0	92.0
2018 I	99.6	94.0	94.4	.	.	.	117.0	93.4
2017 dec.	98.8	93.3	93.6	-	-	-	115.3	92.1
2018 janv.	99.4	93.9	94.4	-	-	-	116.1	92.7
febr.	99.6	93.9	94.4	-	-	-	117.3	93.6
mart	99.7	94.2	94.5	-	-	-	117.7	93.9
apr.	99.5	93.9	94.0	-	-	-	117.9	93.9
maijs	98.1	92.9	92.6	-	-	-	116.6	93.2
	<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>							
2018 maijs	-1.4	-1.1	-1.5	-	-	-	-1.1	-0.8
	<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>							
2018 maijs	2.6	2.6	1.3	-	-	-	5.6	4.9

Avots: ECB.

1) Tirdzniecības partnervalstu grupu definīciju un citu informāciju sk. "Statistikas Biļetena" "Vispārējās piezīmēs".

2) Ar VDIAR deflētās datu laikrindas pieejamas tikai EEK18 tirdzniecības partnervalstu grupai.

2.9. Divpusējie valūtu kursi

(perioda vidējie; nacionālās valūtas vienības par 1 euro)

	Kīnas renminbi	Horvātijas kuna	Čehijas krona	Dānijas krona	Ungārijas forints	Japānas jena	Polijas zlots	Lielbritānijas sterliņu mārciņa	Rumānijas leva	Zviedrijas krona	Šveices franks	ASV dolārs
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
2015	6.973	7.614	27.279	7.459	309.996	134.314	4.184	0.726	4.4454	9.353	1.068	1.110
2016	7.352	7.533	27.034	7.445	311.438	120.197	4.363	0.819	4.4904	9.469	1.090	1.107
2017	7.629	7.464	26.326	7.439	309.193	126.711	4.257	0.877	4.5688	9.635	1.112	1.130
2017 II	7.560	7.430	26.535	7.438	309.764	122.584	4.215	0.861	4.5532	9.692	1.084	1.102
III	7.834	7.426	26.085	7.438	306.418	130.349	4.258	0.898	4.5822	9.557	1.131	1.175
IV	7.789	7.533	25.650	7.443	311.597	132.897	4.232	0.887	4.6189	9.793	1.162	1.177
2018 I	7.815	7.438	25.402	7.447	311.027	133.166	4.179	0.883	4.6553	9.971	1.165	1.229
2017 dec.	7.807	7.539	25.645	7.443	313.163	133.638	4.203	0.883	4.6348	9.937	1.169	1.184
2018 janv.	7.840	7.436	25.452	7.445	309.269	135.255	4.163	0.883	4.6491	9.820	1.172	1.220
febr.	7.807	7.440	25.320	7.446	311.735	133.293	4.165	0.884	4.6559	9.938	1.154	1.235
mart	7.798	7.438	25.429	7.449	312.194	130.858	4.209	0.883	4.6613	10.161	1.168	1.234
apr.	7.735	7.421	25.365	7.448	311.721	132.158	4.194	0.872	4.6578	10.372	1.189	1.228
maijs	7.529	7.391	25.640	7.448	316.930	129.572	4.285	0.877	4.6404	10.342	1.178	1.181
	<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (%)</i>											
2018 maijs	-2.7	-0.4	1.1	0.0	1.7	-2.0	2.2	0.6	-0.4	-0.3	-0.9	-3.8
	<i>Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (%)</i>											
2018 maijs	-1.1	-0.5	-3.5	0.1	2.3	4.4	2.0	2.5	1.9	6.5	8.0	6.8

Avots: ECB.

2. Finanšu norises

2.10. Euro zonas maksājumu bilance. Finanšu kants

(mljrd. euro, ja nav norādīts citādi; atlikumi perioda beigās; darījumi periodā)

	Kopā ¹⁾			Tiešās investīcijas		Portfeļieguldījumi		Trie atvasinātie finanšu instrumenti	Citi ieguldījumi		Rezerves aktīvi	Papildpostenis: bruto ārējais parāds
	Aktīvi	Pasīvi	Saldo	Aktīvi	Pasīvi	Aktīvi	Pasīvi		Aktīvi	Pasīvi		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Atlikumi (starptautisko investīciju bilance)</i>												
2017 I	25 245.3	25 690.0	-444.7	11 172.4	9 021.1	8 225.5	10 715.6	-60.7	5 181.5	5 953.3	726.6	14 231.8
II	24 718.0	25 150.8	-432.8	10 918.3	8 790.0	8 148.6	10 598.6	-46.0	5 014.4	5 762.3	682.7	13 852.5
III	24 554.9	24 904.9	-350.0	10 603.8	8 508.0	8 314.0	10 609.1	-57.2	5 019.4	5 787.9	674.8	13 740.7
IV	24 648.1	24 798.0	-149.8	10 561.0	8 510.7	8 499.4	10 594.2	-51.2	4 969.3	5 693.0	669.7	13 514.5
<i>Atlikumi (% no IKP)</i>												
2017 IV	220.6	222.0	-1.3	94.5	76.2	76.1	94.8	-0.5	44.5	51.0	6.0	121.0
<i>Darījumi</i>												
2017 II	214.7	137.8	76.9	32.4	15.5	172.0	150.5	-0.5	12.3	-28.2	-1.4	-
III	69.9	-56.9	126.9	-153.1	-146.3	188.2	53.8	-10.3	44.6	35.6	0.5	-
IV	147.0	-32.0	179.0	74.4	23.6	102.3	27.0	6.0	-37.5	-82.6	1.9	-
2018 I	389.8	270.5	119.3	91.2	-1.0	147.5	113.2	-3.1	142.6	158.3	11.6	-
2017 okt.	230.0	182.2	47.8	74.5	42.3	30.5	-23.3	0.3	127.4	163.1	-2.7	-
nov.	87.4	45.0	42.4	12.7	7.6	62.1	53.6	2.6	3.9	-16.2	6.2	-
dec.	-170.3	-259.1	88.8	-12.8	-26.4	9.7	-3.3	3.1	-168.7	-229.5	-1.6	-
2018 janv.	310.3	295.5	14.8	35.7	11.0	87.9	66.5	0.6	183.8	218.0	2.3	-
febr.	92.2	73.9	18.4	25.0	20.6	29.6	-16.3	0.8	37.0	69.5	-0.1	-
marts	-12.7	-98.8	86.1	30.5	-32.6	30.0	63.0	-4.5	-78.2	-129.2	9.5	-
<i>12 mēnešu kumulētie darījumi</i>												
2018 marts	821.5	319.5	502.0	44.9	-108.2	610.0	344.6	-8.0	162.0	83.1	12.6	-
<i>12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)</i>												
2018 marts	7.3	2.8	4.5	0.4	-1.0	5.4	3.1	-0.1	1.4	0.7	0.1	-

Avots: ECB.

1) Kopējos aktīvos iekļauti trīs atvasinātie finanšu instrumenti.

3. Saimnieciskā darbība

3.1. IKP un izdevumu posteņi

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	IKP											
	Kopā	Iekšzemes pieprasījums							Ārējā bilance ¹⁾			
		Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamatkapitāla veidošana			Krājumu pārmaiņas ²⁾	Kopā	Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾	
					Kopā būvniecība	Kopā iekārtu ražošana	Intelektuālā īpašuma produkti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2015	10 519.9	10 014.4	5 735.4	2 171.8	2 077.6	1 016.3	637.9	417.9	29.5	505.5	4 868.4	4 362.9
2016	10 789.4	10 286.2	5 870.3	2 222.4	2 189.1	1 051.7	674.4	457.5	4.4	503.2	4 958.0	4 454.8
2017	11 171.9	10 639.7	6 054.9	2 275.5	2 290.5	1 116.2	711.1	457.7	18.8	532.2	5 312.5	4 780.3
2017 II	2 782.5	2 657.3	1 510.1	566.9	573.7	278.1	176.0	118.2	6.6	125.2	1 315.0	1 189.8
III	2 811.2	2 672.3	1 518.1	571.2	574.3	280.7	179.6	112.6	8.7	138.9	1 331.8	1 192.9
IV	2 836.0	2 689.7	1 528.5	575.3	584.4	285.6	184.0	113.3	1.6	146.3	1 368.4	1 222.1
2018 I	2 854.9	2 715.0	1 542.8	577.1	590.9	291.3	183.8	114.4	4.1	139.9	1 367.5	1 227.6
% no IKP												
2017	100.0	95.2	54.2	20.4	20.5	10.0	6.4	4.1	0.2	4.8	-	-
Kēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)</i>												
2017 II	0.7	0.9	0.5	0.5	2.0	1.1	2.0	4.1	-	-	1.1	1.6
III	0.7	0.2	0.4	0.5	-0.3	0.3	1.9	-5.0	-	-	1.5	0.5
IV	0.7	0.3	0.2	0.3	1.3	1.0	2.4	0.4	-	-	2.2	1.5
2018 I	0.4	0.6	0.5	0.0	0.5	1.1	-0.5	0.7	-	-	-0.4	-0.1
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>												
2015	2.1	2.0	1.8	1.3	3.3	0.5	5.4	7.3	-	-	6.4	6.7
2016	1.8	2.3	2.0	1.8	4.6	2.5	5.6	8.4	-	-	3.3	4.6
2017	2.4	1.9	1.6	1.2	3.2	3.7	5.0	-0.7	-	-	5.3	4.3
2017 II	2.5	2.3	1.9	1.1	3.7	4.4	4.3	1.1	-	-	4.7	4.5
III	2.8	2.0	1.8	1.4	2.7	4.0	6.0	-4.7	-	-	5.9	4.4
IV	2.8	1.6	1.4	1.3	3.2	4.2	7.4	-5.0	-	-	6.6	4.3
2018 I	2.5	2.0	1.5	1.2	3.6	3.6	6.1	-0.1	-	-	4.5	3.5
<i>devums IKP ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)</i>												
2017 II	0.7	0.9	0.3	0.1	0.4	0.1	0.1	0.2	0.1	-0.1	-	-
III	0.7	0.2	0.2	0.1	-0.1	0.0	0.1	-0.2	0.0	0.5	-	-
IV	0.7	0.3	0.1	0.1	0.3	0.1	0.2	0.0	-0.1	0.4	-	-
2018 I	0.4	0.5	0.3	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0	0.2	-0.1	-	-
<i>devums IKP gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)</i>												
2015	2.1	2.0	1.0	0.3	0.6	0.0	0.3	0.3	0.0	0.1	-	-
2016	1.8	2.2	1.1	0.4	0.9	0.2	0.3	0.3	-0.2	-0.4	-	-
2017	2.4	1.8	0.9	0.2	0.6	0.4	0.3	0.0	0.1	0.6	-	-
2017 II	2.5	2.2	1.0	0.2	0.8	0.4	0.3	0.0	0.2	0.3	-	-
III	2.8	1.9	1.0	0.3	0.6	0.4	0.4	-0.2	0.1	0.9	-	-
IV	2.8	1.6	0.8	0.3	0.7	0.4	0.5	-0.2	-0.1	1.3	-	-
2018 I	2.5	1.9	0.8	0.3	0.7	0.4	0.4	0.0	0.1	0.6	-	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Eksports un imports aptver preces un pakalpojumus un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonas teritorijā.

2) Ietverot vērtslieku iegādi un neietverot to pārdošanu.

3. Saimnieciskā darbība

3.2. Pievienotā vērtība saimnieciskās darbības veidu dalījumā

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopējā pievienotā vērtība (bāzes cenās)											Produktu nodokļi mīnus produktu subsīdijas
	Kopā	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būvniecība	Tirdzniecība, transports, izmīnāšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Finanses un apdrošināšana	Nekustamais īpašums	Profesionālie, komercdarbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakalpojumi	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Faktiskajās cenās (mljrd. euro)												
2015	9 447.6	154.6	1 903.1	468.9	1 786.4	432.9	463.6	1 070.6	1 029.9	1 808.4	329.3	1 072.2
2016	9 679.3	151.3	1 939.9	487.8	1 830.6	450.8	452.3	1 096.9	1 076.6	1 855.4	337.7	1 110.1
2017	10 016.3	163.9	2 000.7	513.7	1 912.2	467.4	445.8	1 130.2	1 131.8	1 904.3	346.3	1 155.5
2017 II	2 494.7	40.8	497.7	127.9	477.3	116.6	111.2	281.4	281.1	474.5	86.2	287.8
III	2 521.0	41.0	504.6	129.7	481.1	117.6	111.9	284.1	285.4	478.4	87.2	290.2
IV	2 542.7	41.6	511.4	131.8	484.9	118.5	111.4	285.5	288.7	481.5	87.6	293.3
2018 I	2 558.2	41.6	512.2	134.2	488.3	119.3	111.9	287.8	291.5	483.5	88.1	296.7
% no pievienotās vērtības												
2017	100.0	1.6	20.0	5.1	19.1	4.7	4.5	11.3	11.3	19.0	3.5	-
Ķēdes indeksu veidā agregētie apjomi (iepriekšējā gada cenās)												
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo ceturksni (%)</i>												
2017 II	0.7	0.1	1.1	1.1	0.9	0.8	0.2	0.2	1.0	0.5	0.4	0.8
III	0.8	0.0	1.5	0.5	0.5	1.4	-0.1	0.5	0.8	0.5	0.8	0.2
IV	0.7	0.2	1.6	1.1	0.7	0.7	0.1	0.2	0.8	0.2	0.1	0.5
2018 I	0.4	1.5	-0.3	0.7	0.8	0.8	-0.2	0.4	0.7	0.2	0.2	0.6
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>												
2015	1.9	3.0	3.8	0.7	2.0	3.5	-0.4	0.6	3.0	0.9	0.6	3.4
2016	1.7	-1.8	1.9	1.3	1.9	3.2	0.6	0.8	3.1	1.4	1.5	2.8
2017	2.4	0.8	3.0	3.0	3.3	4.7	-1.2	1.3	4.0	1.3	1.2	2.4
2017 II	2.5	0.4	3.1	3.3	3.6	5.2	-1.4	1.2	3.6	1.3	1.1	2.9
III	2.8	0.8	4.0	3.4	3.7	4.7	-1.2	1.6	4.4	1.5	1.6	2.5
IV	2.9	1.8	4.6	4.2	3.4	4.3	-0.3	1.5	4.3	1.3	1.4	1.9
2018 I	2.6	1.8	3.9	3.5	2.9	3.8	0.0	1.4	3.4	1.4	1.4	2.2
<i>devums pievienotās vērtības ceturkšņa procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)</i>												
2017 II	0.7	0.0	0.2	0.1	0.2	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.0	-
III	0.8	0.0	0.3	0.0	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.0	-
IV	0.7	0.0	0.3	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	-
2018 I	0.4	0.0	-0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	-
<i>devums pievienotās vērtības gada procentuālajās pārmaiņās (procentu punktos)</i>												
2015	1.9	0.1	0.7	0.0	0.4	0.2	0.0	0.1	0.3	0.2	0.0	-
2016	1.7	0.0	0.4	0.1	0.4	0.1	0.0	0.1	0.3	0.3	0.1	-
2017	2.3	0.0	0.6	0.2	0.6	0.2	-0.1	0.2	0.4	0.3	0.0	-
2017 II	2.5	0.0	0.6	0.2	0.7	0.2	-0.1	0.1	0.4	0.3	0.0	-
III	2.8	0.0	0.8	0.2	0.7	0.2	-0.1	0.2	0.5	0.3	0.1	-
IV	2.9	0.0	0.9	0.2	0.6	0.2	0.0	0.2	0.5	0.3	0.0	-
2018 I	2.6	0.0	0.8	0.2	0.5	0.2	0.0	0.2	0.4	0.3	0.0	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

3. Saimnieciskā darbība

3.3. Nodarbinātība¹⁾

(sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā		Saimnieciskās darbības veidu dalījumā										
	Nodarbinātības statusu dalījumā		Darba ņēmēji	Pašnodarbinātie	Lauksaimniecība, mežsaimniecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būvniecība	Tirdzniecība, transports, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Finances un apdrošināšana	Nekustamais īpašums	Profesionālie, komercdarbības un atbalsta dienestu pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Nodarbinātās personas													
<i>Īpatsvars nodarbināto kopskaitā (%)</i>													
2015	100.0	85.2	14.8	3.3	14.9	6.0	24.8	2.7	2.6	1.0	13.3	24.3	7.0
2016	100.0	85.5	14.5	3.2	14.8	5.9	24.9	2.8	2.6	1.0	13.5	24.3	7.0
2017	100.0	85.7	14.3	3.2	14.7	5.9	24.9	2.8	2.5	1.0	13.7	24.2	7.0
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2015	1.0	1.2	-0.3	-1.1	0.1	0.1	1.3	1.6	-0.4	0.9	2.7	1.1	0.6
2016	1.4	1.6	-0.2	-0.2	0.6	-0.3	1.7	2.7	0.0	2.1	2.9	1.4	0.8
2017	1.6	2.0	-0.4	-0.1	1.2	1.6	1.7	3.2	-1.0	1.8	3.3	1.3	1.3
2017 II	1.6	2.0	-0.6	0.4	1.1	1.1	1.8	3.4	-0.9	1.8	3.2	1.2	1.5
III	1.7	2.1	-0.5	-0.8	1.4	1.8	1.8	3.0	-1.0	1.6	3.3	1.2	2.2
IV	1.6	1.9	-0.5	-0.8	1.4	2.3	1.4	3.1	-1.4	1.9	3.3	1.2	0.9
2018 I	1.4	1.8	-0.9	-0.9	1.5	1.9	1.4	2.5	-0.8	2.2	3.1	1.1	0.4
Nostrādātās stundas													
<i>Īpatsvars nostrādāto stundu kopskaitā (%)</i>													
2015	100.0	80.3	19.7	4.4	15.4	6.7	25.7	2.9	2.7	1.0	13.0	21.9	6.2
2016	100.0	80.5	19.5	4.3	15.3	6.7	25.8	2.9	2.7	1.0	13.2	21.9	6.2
2017	100.0	80.9	19.1	4.2	15.3	6.7	25.8	3.0	2.6	1.0	13.4	21.8	6.2
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2015	1.1	1.4	-0.1	-0.4	0.5	0.5	1.0	2.6	-0.3	1.2	2.7	1.1	1.0
2016	1.4	1.7	0.0	-0.3	0.7	0.1	1.7	2.4	0.7	2.4	3.1	1.3	1.0
2017	1.3	1.8	-0.7	-1.1	1.1	1.5	1.4	3.0	-1.3	1.9	3.1	1.0	0.8
2017 II	1.4	1.9	-0.5	-1.1	1.2	1.2	1.7	3.5	-1.5	1.7	3.0	1.0	0.7
III	1.7	2.2	-0.4	-1.1	1.7	1.9	1.9	3.0	-0.9	1.5	3.4	1.1	1.7
IV	1.7	2.2	-0.6	-0.8	2.0	3.2	1.4	3.0	-1.6	3.0	3.4	1.2	0.4
2018 I	1.3	1.8	-1.1	-1.4	1.5	2.0	1.2	2.1	-1.0	2.9	2.8	1.1	0.0
Nostrādāto stundu skaits uz vienu nodarbināto													
<i>pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)</i>													
2015	0.1	0.1	0.3	0.7	0.4	0.4	-0.3	0.9	0.0	0.4	0.1	0.0	0.5
2016	0.0	0.1	0.3	0.0	0.1	0.3	0.0	-0.3	0.7	0.3	0.2	-0.1	0.2
2017	-0.3	-0.1	-0.3	-1.0	-0.1	-0.1	-0.3	-0.2	-0.4	0.1	-0.2	-0.2	-0.6
2017 II	-0.2	-0.1	0.1	-1.5	0.1	0.1	-0.1	0.1	-0.5	-0.1	-0.2	-0.2	-0.8
III	0.0	0.1	0.1	-0.3	0.3	0.1	0.1	0.0	0.1	-0.1	0.1	-0.1	-0.5
IV	0.1	0.3	-0.1	0.0	0.6	0.9	0.0	-0.1	-0.2	1.1	0.1	0.0	-0.6
2018 I	-0.2	0.0	-0.3	-0.5	0.1	0.1	-0.2	-0.5	-0.1	0.7	-0.3	-0.1	-0.4

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Nodarbinātības dati balstīti uz EKS 2010.

3. Saimnieciskā darbība

3.4. Darbaspēks, bezdarbs un brīvās darbvietas

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Darbaspēks (milj.) ¹⁾	Nepietiekama nodarbinātība (% no darbaspēka) ¹⁾	Bezdarbs										Brīvo darbvietu īpatsvars ²⁾	
			Kopā		Ilgtermiņa bezdarbs (% no darbaspēka) ¹⁾	Pēc vecuma				Pēc dzimuma				
			Milj.	% no darbaspēka		Pieaugušie		Jaunieši		Vīrieši		Sievietes		
						Milj.	% no darbaspēka	Milj.	% no darbaspēka	Milj.	% no darbaspēka	Milj.		% no darbaspēka
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
% no 2016. gada kopējuma			100.0		81.7		18.3		52.2		47.8			
2015	160.717	4.6	17.465	10.9	5.6	14.301	9.8	3.164	22.3	9.260	10.7	8.205	11.1	1.5
2016	162.012	4.3	16.253	10.0	5.0	13.289	9.0	2.965	20.9	8.483	9.7	7.770	10.4	1.7
2017	162.635	4.1	14.760	9.1	4.4	12.093	8.1	2.668	18.8	7.634	8.7	7.126	9.5	1.9
2017 II	162.351	4.2	14.851	9.1	4.5	12.132	8.2	2.720	19.2	7.684	8.8	7.168	9.5	1.9
III	163.317	4.0	14.606	9.0	4.2	11.967	8.0	2.639	18.5	7.579	8.6	7.028	9.3	1.9
IV	163.107	3.9	14.226	8.7	4.2	11.669	7.8	2.557	17.9	7.332	8.4	6.894	9.1	2.0
2018 I	-	-	14.028	8.6	-	11.536	7.8	2.492	17.5	7.219	8.2	6.809	9.0	2.1
2017 nov.	-	-	14.213	8.7	-	11.665	7.8	2.548	17.9	7.318	8.4	6.895	9.1	-
dec.	-	-	14.129	8.7	-	11.601	7.8	2.528	17.8	7.282	8.3	6.846	9.1	-
2018 janv.	-	-	14.138	8.7	-	11.622	7.8	2.516	17.6	7.275	8.3	6.863	9.1	-
febr.	-	-	14.010	8.6	-	11.504	7.7	2.506	17.6	7.230	8.2	6.779	9.0	-
mart.	-	-	13.936	8.6	-	11.483	7.7	2.453	17.3	7.151	8.2	6.785	9.0	-
apr.	-	-	13.880	8.5	-	11.446	7.7	2.433	17.2	7.113	8.1	6.767	9.0	-

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati nav sezonāli izlīdzināti.

2) Brīvo darbvietu īpatsvars ir brīvo darbvietu skaits, dalīts ar aizņemto darbvietu un brīvo darbvietu summu (%).

3.5. Uzņēmējdarbības īstermiņa statistika

	Rūpnieciskā ražošana						Būvniecības produkcija	Jauno rūpniecības pasūtījumu ECB rādītājs	Mazumtirdzniecība				Reģistrētie jaunie viegļie automobiļi
	Kopā (izņemot būvniecību)		Galvenās rūpniecības grupas						Kopā	Pārtika, dzērieni, tabaka	Nepārtikas preces	Degviela	
	Apstrādes rūpniecība	Starp- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces	Ener- ģētika								
						1							
% no 2015. gada kopējuma	100.0	88.7	32.1	34.5	21.8	11.6	100.0	100.0	100.0	40.4	52.5	7.1	100.0
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)													
2015	2.6	2.9	1.4	7.0	2.2	0.7	-0.6	3.4	2.9	1.6	4.0	2.7	8.8
2016	1.6	1.7	1.8	1.9	1.7	0.5	3.0	0.5	1.6	1.0	2.1	1.4	7.2
2017	3.0	3.2	3.7	3.9	1.5	1.4	2.9	7.9	2.3	1.4	3.3	0.9	5.6
2017 II	2.5	2.6	3.3	2.2	2.0	2.3	3.9	7.4	2.6	2.3	3.2	1.4	6.0
III	4.1	4.4	4.7	6.0	1.7	1.5	2.7	8.8	2.6	1.3	4.2	0.4	5.5
IV	4.1	4.7	5.4	6.0	2.2	-0.5	2.7	9.5	2.0	0.8	3.1	0.0	6.3
2018 I	3.1	3.5	3.1	4.4	2.4	0.6	2.5	6.4	1.5	1.4	1.9	0.0	5.3
2017 nov.	4.8	5.5	4.9	9.1	0.5	-0.6	2.8	10.4	3.7	1.7	5.7	0.4	8.6
dec.	5.1	5.6	6.2	7.7	2.1	1.2	2.0	9.0	2.2	1.3	3.0	-0.1	4.4
2018 janv.	3.6	6.0	5.1	8.6	3.2	-9.7	6.9	9.1	1.4	0.0	3.0	-1.3	6.4
febr.	2.6	2.3	2.7	2.0	1.9	4.9	0.2	5.7	1.8	1.9	1.9	0.7	4.8
mart.	3.2	2.4	1.7	3.0	2.0	8.7	0.8	4.6	1.5	2.3	0.8	0.5	4.8
apr.	1.7	2.0	0.8	4.3	0.7	-0.7	.	.	1.7	0.4	3.2	-0.7	2.7
pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi (s.i. dati; %)													
2017 nov.	1.5	1.4	0.7	2.7	0.5	2.5	0.3	1.8	2.1	1.2	3.1	0.4	4.5
dec.	-0.2	-0.4	1.0	-1.7	0.1	0.6	1.0	1.6	-1.0	-0.2	-1.8	-0.5	0.4
2018 janv.	-0.6	0.3	-1.1	0.6	0.5	-6.2	-0.7	-2.1	-0.4	-0.7	0.0	-0.1	0.1
febr.	-0.8	-1.9	-0.8	-3.4	-1.2	6.9	-0.7	-0.4	0.3	1.1	-0.3	1.0	-0.6
mart.	0.6	0.5	-0.1	-0.4	1.5	1.0	-0.3	-0.9	0.4	0.6	-0.2	-0.4	-0.1
apr.	-0.9	-0.3	-0.8	1.9	-1.6	-5.0	.	.	0.1	-0.7	1.7	-0.8	-2.0

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini, ECB eksperimentālie statistiskie dati (8. aile) un Eiropas Automobiļu ražotāju asociācija (13. aile).

3. Saimnieciskā darbība

3.6. Viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības, ja nav norādīts citādi)							Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)				
	Ekonomiskā noskaņojuma rādītājs (ilgtermiņa vidējais rādītājs = 100)	Apstrādes rūpniecība		Patērētāju konfidences rādītājs	Būvniecības konfidences rādītājs	Mazumtirdzniecības konfidences rādītājs	Pakalpojumu nozares		Apstrādes rūpniecības iepirkumu vadītāju indekss (IV)	Apstrādes rūpniecības produkcijas izlaide	Uzņēmējdarbības aktivitāte pakalpojumu nozarē	Apvienotā produkcijas izlaide
		Ražotāju konfidences rādītājs	Jaudu izmantošana (%)				Pakalpojumu nozares konfidences rādītājs	Jaudu izmantošana (%)				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1999–2014	99.8	-5.8	80.7	-12.7	-14.5	-9.5	6.9	-	51.1	52.4	52.9	52.7
2015	103.8	-2.8	81.3	-6.2	-22.4	1.0	8.7	88.5	52.2	53.4	54.0	53.8
2016	104.2	-2.6	81.8	-7.7	-16.4	0.3	10.6	89.0	52.5	53.6	53.1	53.3
2017	110.8	5.0	83.3	-2.5	-4.0	2.1	14.1	89.9	57.4	58.5	55.6	56.4
2017 II	109.5	3.8	83.0	-2.8	-4.8	1.8	13.0	89.9	57.0	58.3	56.0	56.6
III	111.8	6.1	83.7	-1.5	-2.2	1.9	14.5	90.1	57.4	58.0	55.3	56.0
IV	114.3	8.9	84.2	-0.2	1.7	3.9	16.1	90.1	59.7	60.7	56.0	57.2
2018 I	114.0	8.5	84.4	0.5	4.7	2.8	16.3	90.3	58.2	58.9	56.4	57.0
2017 dec.	115.2	9.5	-	0.5	3.2	4.8	16.9	-	60.6	62.2	56.6	58.1
2018 janv.	114.9	9.7	84.5	1.4	4.7	4.1	15.9	90.4	59.6	61.1	58.0	58.8
febr.	114.3	8.8	-	0.1	4.2	3.5	16.9	-	58.6	59.6	56.2	57.1
marts	112.8	7.0	-	0.1	5.2	0.8	16.0	-	56.6	55.9	54.9	55.2
apr.	112.7	7.3	84.3	0.3	4.6	-0.7	14.7	90.2	56.2	56.2	54.7	55.1
maijs	112.5	6.8	-	0.2	7.0	0.7	14.3	-	55.5	54.8	53.8	54.1

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts; 1.–8. aile) un *Markit* (9.–12. aile).

3.7. Mājsaimniecību un nefinanšu sabiedrību kontu kopsavilkums

(faktiskajās cenās, ja nav norādīts citādi; sezonāli neizlīdzināti dati)

	Mājsaimniecības							Nefinanšu sabiedrības					
	Uzkrājumu rādītājs (bruto) ¹⁾	Parāda rādītājs	Reālie bruto rīcībā esošie ienākumi	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Tīrā vērtība ²⁾	Nekustamie aktīvi	Peļņas daļa ³⁾	Uzkrājumu rādītājs (neto)	Parāda rādītājs ⁴⁾	Finanšu ieguldījumi	Nefinanšu ieguldījumi (bruto)	Finanšsējums
	Bruto rīcībā esošie ienākumi (izlīdzināti dati; %)	Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)						% no neto pievienotās vērtības	% no IKP	Pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu (%)			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2014	12.7	94.3	1.0	1.9	1.3	2.3	0.9	32.4	4.9	132.1	2.9	7.2	1.6
2015	12.4	93.7	1.5	2.0	1.4	3.4	2.5	33.2	6.3	134.4	4.4	4.8	2.3
2016	12.2	93.3	1.9	2.0	5.5	4.5	4.5	33.0	7.7	134.5	4.0	6.1	2.1
2017 I	12.1	93.0	1.5	1.9	9.7	4.8	4.6	33.0	7.1	134.6	4.6	10.1	2.6
II	12.0	93.2	1.2	2.0	5.3	5.0	4.7	32.9	6.4	133.3	4.2	10.2	2.5
III	12.0	93.1	1.5	2.1	6.7	5.1	5.2	33.2	6.5	132.0	4.3	4.1	2.6
IV	12.0	93.6	1.3	2.1	7.3	5.2	6.0	33.5	6.9	131.7	3.7	3.4	2.2

Avoti: ECB un *Eurostat*.

1) Pamatojoties uz četrus ceturkšņu uzkrājumu un bruto rīcībā esošo ienākumu kumulētajām summām (korekcija sakarā ar mājsaimniecību neto kapitāla pārmaiņu pensiju fondu rezervēs).

2) Finanšu aktīvi (neietverot finanšu saistības) un nefinanšu aktīvi. Nefinanšu aktīvus veido galvenokārt nekustamie aktīvi (dzīvjamās ēkas un zeme). Tie ietver arī tādu uzņēmumu nefinanšu aktīvus, kuri nav juridiskās personas un kuri klasificēti mājsaimniecību sektorā.

3) Peļņas daļu nosaka saskaņā ar tirajiem komercdarbības ienākumiem, kas kopumā atbilst grāmatvedībā aprēķinātajai peļņai.

4) Noteikts, pamatojoties uz aizdevumu, parāda vērtspāpīru, tirdzniecības kredītu atlikumu un pensiju shēmu saistībām.

3. Saimnieciskā darbība

3.8. Euro zonas maksājumu bilance. Tekošais konts un kapitāla konts

(mljrd. euro; sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi; darījumi)

	Tekošais konts											Kapitāla konts ¹⁾	
	Kopā			Preces		Pakalpojumi		Sākotnējie ienākumi		Otrreizējie ienākumi		Kredīts	Debets
	Kredīts	Debets	Saldo	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets	Kredīts	Debets		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
2017 II	965.1	887.4	77.6	560.9	477.7	209.3	190.3	168.5	150.2	26.4	69.3	7.2	18.2
III	988.8	873.1	115.7	575.5	482.8	214.5	186.3	171.8	138.5	26.9	65.4	7.1	8.4
IV	996.7	890.8	105.9	590.5	496.3	217.2	188.5	161.1	143.4	27.9	62.5	12.0	9.6
2018 I	984.9	876.5	108.5	584.4	496.1	217.3	189.8	156.1	134.4	27.2	56.1	8.8	7.6
2017 okt.	327.3	292.2	35.1	192.3	163.0	72.0	62.4	54.2	46.0	8.8	20.8	2.9	2.2
nov.	331.8	295.2	36.5	197.0	165.7	71.8	63.2	53.8	45.5	9.1	20.9	2.8	2.3
dec.	337.7	303.4	34.3	201.2	167.6	73.3	62.9	53.1	52.0	10.0	20.9	6.3	5.0
2018 janv.	330.8	291.1	39.7	196.9	167.6	71.9	63.0	53.0	42.2	8.9	18.3	2.9	1.8
febr.	324.6	287.9	36.8	192.8	164.1	71.8	62.6	51.7	44.9	8.3	16.4	2.2	1.6
marts	329.5	297.5	32.0	194.7	164.4	73.6	64.2	51.3	47.4	9.9	21.4	3.7	4.2
	<i>12 mēnešu kumulētie darījumi</i>												
2018 marts	3 935.5	3 527.8	407.7	2 311.2	1 953.0	858.3	754.8	657.5	566.5	108.5	253.4	35.1	43.8
	<i>12 mēnešu kumulētie darījumi (% no IKP)</i>												
2018 marts	34.9	31.3	3.6	20.5	17.3	7.6	6.7	5.8	5.0	1.0	2.2	0.3	0.4

1) Kapitāla konta dati nav sezonāli izlīdzināti.

3.9. Euro zonas preču ārējā tirdzniecība¹⁾, vērtības un apjomi preču grupu dalījumā²⁾

(sezonāli izlīdzināti dati, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (s.n. dati)		Eksports (FOB)					Imports (CIF)					
	Eksports	Imports	Kopā			Papildpostenis: apstrādes rūpniecība	Kopā			Papildposteni			
			Starp-patēriņa preces	Kapitāl-preces	Patēriņa preces		Starp-patēriņa preces	Kapitāl-preces	Patēriņa preces	Apstrādes rūpniecība	Nafta		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
	Vērtības (mljrd. euro; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)												
2017 II	5.4	10.2	545.6	257.2	112.7	162.8	456.5	489.0	276.1	81.2	124.0	355.5	52.3
III	6.0	7.9	547.2	257.0	114.6	164.2	459.8	486.1	273.1	80.9	123.0	355.0	48.4
IV	6.1	7.6	562.0	267.8	115.8	167.1	471.6	500.3	285.0	81.2	125.0	359.6	58.9
2018 I	2.5	1.4	562.5	.	.	.	470.9	500.3	.	.	.	353.1	.
2017 okt.	9.0	10.8	181.1	86.7	36.5	54.1	151.9	163.5	92.6	27.2	41.3	119.2	17.7
nov.	8.6	9.3	188.9	90.2	38.8	56.0	158.0	168.2	95.2	27.4	42.3	120.2	19.7
dec.	0.9	2.6	192.0	91.0	40.5	57.0	161.7	168.6	97.2	26.5	41.3	120.3	21.5
2018 janv.	9.0	5.9	190.2	92.4	38.0	56.7	158.8	170.2	98.2	27.6	41.5	120.2	23.1
febr.	2.8	1.1	185.4	90.0	37.3	54.7	155.5	164.4	95.4	25.8	40.1	116.5	21.5
marts	-2.9	-2.5	186.9	.	.	.	156.6	165.7	.	.	.	116.4	.
	Apjoma indeksi (2000. g. = 100; 1. un 2. ailei – pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)												
2017 II	1.5	2.5	122.4	121.0	121.7	125.4	122.1	112.9	112.9	113.3	114.3	116.5	104.7
III	3.8	3.4	123.8	121.9	124.8	128.1	124.0	114.3	114.1	115.3	114.0	117.8	100.3
IV	4.5	3.9	126.4	125.6	125.5	130.4	126.9	114.6	114.7	113.1	115.2	118.2	106.5
2018 I	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
2017 sept.	3.1	1.3	125.8	124.1	128.8	128.3	126.2	113.8	113.4	115.8	114.2	117.4	98.2
okt.	7.0	7.7	122.8	122.7	120.4	126.3	123.0	114.8	114.8	117.0	115.2	119.2	102.6
nov.	6.8	4.2	127.6	126.6	126.1	132.1	127.6	115.3	114.4	115.3	116.6	118.3	105.2
dec.	-0.2	-0.3	128.9	127.5	130.1	132.7	130.0	113.7	114.9	107.1	113.9	117.0	111.7
2018 janv.	8.5	5.0	127.5	128.3	122.7	132.8	127.7	114.1	114.8	112.7	114.1	116.9	114.2
febr.	3.4	1.9	125.1	126.0	121.8	128.5	125.8	112.5	113.4	109.1	112.4	115.4	110.8

Avoti: ECB un Eurostat.

1) Atšķirība starp ECB maksājumu bilances posteņa "Preces" (3.8. tabula) un Eurostat preču tirdzniecības (3.9. tabula) datiem veidojas galvenokārt to atšķirīgo definīciju dēļ.
2) Preču grupas atbilstoši plašo ekonomisko kategoriju (Broad Economic Categories) klasifikācijai.

4. Cenas un izmaksas

4.1. Saskaņotais patēriņa cenu indekss¹⁾

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā					Kopā (s.i. dati; pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu; %) ²⁾						Papildpostenis: administratīvi regulējamās cenas	
	Indekss: 2015. g. = 100	Kopā		Preces	Pakalpojumi	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija (s.n. dati)	Pakalpojumi	Kopējais SPCI (neietverot administratīvi regulējamās cenas)	Administratīvi regulējamās cenas
		Kopā (neietverot pārtiku un enerģiju)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
% no 2018. gada kopapjoma	100.0	100.0	70.7	55.6	44.4	100.0	12.1	7.5	26.3	9.7	44.4	86.6	13.4
2015	100.0	0.0	0.8	-0.8	1.2	-	-	-	-	-	-	-0.1	1.0
2016	100.2	0.2	0.9	-0.4	1.1	-	-	-	-	-	-	0.2	0.3
2017	101.8	1.5	1.0	1.7	1.4	-	-	-	-	-	-	1.6	1.0
2017 II	102.0	1.5	1.1	1.5	1.6	0.1	0.6	-1.2	0.1	-1.4	0.5	1.6	1.3
III	101.8	1.4	1.2	1.4	1.5	0.2	0.7	0.4	0.1	-0.9	0.3	1.5	1.1
IV	102.4	1.4	0.9	1.6	1.2	0.4	0.5	1.1	0.1	2.6	0.1	1.5	1.2
2018 I	102.3	1.3	1.0	1.2	1.3	0.5	0.7	0.1	0.1	1.9	0.5	1.2	1.9
2017 dec.	102.7	1.4	0.9	1.5	1.2	0.1	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	1.4	1.2
2018 janv.	101.8	1.3	1.0	1.4	1.2	0.3	0.3	0.0	0.1	1.8	0.1	1.2	1.9
febr.	102.0	1.1	1.0	1.0	1.3	0.0	-0.1	-0.2	0.0	-0.3	0.1	1.0	1.8
marts	103.0	1.3	1.0	1.2	1.5	0.1	0.7	0.1	-0.1	-0.8	0.3	1.2	2.0
apr.	103.3	1.2	0.7	1.4	1.0	0.1	0.3	0.1	0.0	0.8	0.0	1.2	1.6
maijs ³⁾	103.8	1.9	1.1	.	1.6	0.5	0.0	0.9	0.0	2.2	0.4	.	.

	Preces						Pakalpojumi						
	Pārtika (ietverot alkoholiskos dzērienus un tabaku)			Rūpniecības preces			Mājoklis		Transports	Sakari	Atpūta un individuālie pakalpojumi	Dažādi	
	Kopā	Apstrādātā pārtika	Neapstrādātā pārtika	Kopā	Neenerģijas rūpniecības preces	Enerģija	Ires maksa						
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	
% no 2018. gada kopapjoma	19.6	12.1	7.5	36.0	26.3	9.7	10.6	6.4	7.3	3.2	15.3	8.1	
2015	1.0	0.6	1.6	-1.8	0.3	-6.8	1.2	1.1	1.3	-0.8	1.5	1.2	
2016	0.9	0.6	1.4	-1.1	0.4	-5.1	1.1	1.1	0.8	0.0	1.4	1.2	
2017	1.8	1.6	2.2	1.6	0.4	4.9	1.3	1.2	2.1	-1.5	2.1	0.7	
2017 II	1.5	1.4	1.6	1.5	0.3	4.6	1.3	1.3	2.6	-1.4	2.3	0.8	
III	1.6	2.0	0.9	1.3	0.5	3.4	1.3	1.2	2.3	-1.8	2.4	0.8	
IV	2.2	2.1	2.3	1.3	0.4	3.5	1.2	1.2	1.7	-1.7	2.0	0.4	
2018 I	1.7	2.6	0.3	0.9	0.5	2.1	1.3	1.3	1.7	-1.0	1.8	1.2	
2017 dec.	2.1	2.2	1.9	1.2	0.5	2.9	1.2	1.2	1.9	-1.7	1.9	0.4	
2018 janv.	1.9	2.5	1.1	1.0	0.6	2.2	1.3	1.2	1.5	-1.0	1.6	1.2	
febr.	1.0	2.3	-0.9	1.0	0.6	2.1	1.3	1.3	1.7	-1.2	1.7	1.1	
marts	2.1	2.9	0.8	0.7	0.2	2.0	1.3	1.3	1.9	-0.9	2.1	1.2	
apr.	2.4	3.0	1.5	0.9	0.3	2.6	1.3	1.3	0.8	-0.7	1.2	1.2	
maijs ³⁾	2.6	2.6	2.5	.	0.2	6.1	.	.	.	.	.	.	

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) 2016. gada maijā ECB sāka publicēt uzlabotās sezonāli izlīdzinātās euro zonas SPCI datu laikrinda saskaņā ar pārskatīto sezonāli izlīdzināto pieeju, kas aprakstīta ECB 2016. gada "Tautsaimniecības Biļetena" Nr. 3 1. ielikumā (<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ecbu/eb201603.en.pdf>).

3) Aplēse, pamatojoties uz provizoriskiem valstu datiem, kā arī uz jaunāko informāciju par enerģijas cenām.

4. Cenas un izmaksas

4.2. Rūpniecības, būvniecības un ģeogrāfijas cenas

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Ražotāju cenas rūpniecībā, neietverot būvniecību ¹⁾										Būv- niecība	Mājokļu cenas ²⁾	Komer- cenu ekspe- rimentālais rādītājs ²⁾
	Kopā (indekss: 2015. g. = 100)	Kopā		Rūpniecība (neietverot būvniecību un enerģētiku)						Ener- ģētika			
		Apstrā- des rūp- niecība	Kopā	Star- patēriņa preces	Kapitāl- preces	Patēriņa preces							
						Kopā	Pārtika, alkoholiskie dzērieni un tabaka	Nepārtikas preces					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
% no 2015. gada kopējuma	100.0	100.0	77.3	72.1	28.9	20.7	22.5	16.5	5.9	27.9			
2015	100.0	-2.6	-2.3	-0.5	-1.2	0.7	-0.6	-0.9	0.2	-8.7	0.4	1.6	2.3
2016	97.8	-2.2	-1.4	-0.5	-1.6	0.4	0.0	0.0	0.0	-6.9	0.6	3.2	5.0
2017	100.8	3.1	3.0	2.1	3.2	0.9	1.9	2.7	0.2	5.9	2.1	4.1	5.1
2017 II	100.3	3.3	3.0	2.4	3.5	0.8	2.3	3.4	0.2	6.1	2.0	3.9	4.2
III	100.5	2.4	2.6	2.1	3.0	1.0	2.2	3.1	0.2	3.3	2.0	4.2	5.7
IV	101.7	2.5	2.5	2.0	3.2	0.9	1.5	2.0	0.3	3.8	2.4	4.6	6.6
2018 I	102.5	1.8	1.6	1.6	2.4	1.0	0.9	1.1	0.5	2.3	.	.	.
2017 nov.	101.9	2.8	2.8	2.0	3.1	1.0	1.5	2.1	0.3	5.2	-	-	-
dec.	102.0	2.2	2.1	1.9	2.9	0.9	1.3	1.7	0.4	3.0	-	-	-
2018 janv.	102.4	1.6	2.0	1.8	2.8	0.9	1.0	1.3	0.4	1.1	-	-	-
febr.	102.5	1.7	1.4	1.6	2.4	1.0	0.8	1.0	0.5	2.0	-	-	-
marts	102.6	2.1	1.6	1.4	2.2	1.0	0.9	1.2	0.5	3.8	-	-	-
apr.	102.6	2.0	1.9	1.3	2.1	1.0	0.5	0.4	0.5	3.8	-	-	-

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un ECB aprēķini, kuru pamatā ir MSCI dati un valstu avoti (13. aile).

1) Tikai iekšzemes tirdzniecība.

2) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk.

www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4.3. Preču cenas un IKP deflatori

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	IKP deflatori								Naftas cenas (euro par barelu)	Neenerģijas preču cenas (euro)					
	Kopā (s.i. dati; indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Iekšzemes pieprasījums				Eksports ¹⁾	Imports ¹⁾		Svērums atbilstoši importam ²⁾			Svērums atbilstoši izmantošanai ²⁾		
			Kopā	Privātais patēriņš	Valdības patēriņš	Kopējā pamat- kapitāla veidošana				Kopā	Pārtika	Nepār- tikas preces	Kopā	Pārtika	Nepār- tikas preces
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
% no kopējuma									100.0	45.4	54.6	100.0	50.4	49.6	
2015	106.0	1.4	0.4	0.3	0.6	0.7	0.4	-1.9	47.1	0.0	4.2	-4.5	2.9	7.0	-2.7
2016	106.8	0.8	0.4	0.3	0.5	0.7	-1.5	-2.4	39.9	-3.7	-4.0	-3.3	-7.4	-10.4	-3.0
2017	108.0	1.1	1.5	1.5	1.2	1.4	1.8	2.9	48.1	5.9	-3.5	16.4	5.5	-3.3	17.5
2017 II	107.9	1.1	1.5	1.5	1.2	1.4	2.2	3.2	45.6	7.0	-2.7	18.4	6.8	-2.4	20.1
III	108.2	1.3	1.6	1.5	1.2	1.5	1.4	2.1	44.0	1.9	-7.5	12.3	2.6	-5.8	13.5
IV	108.4	1.2	1.5	1.4	1.3	1.5	1.2	1.8	52.2	-2.6	-9.6	4.6	-0.1	-5.4	6.3
2018 I	108.7	1.3	1.4	1.3	1.3	1.7	0.3	0.4	54.6	-9.0	-14.6	-3.6	-7.7	-12.8	-1.9
2017 dec.	-	-	-	-	-	-	-	-	54.2	-7.0	-13.3	-1.0	-5.1	-10.4	1.0
2018 janv.	-	-	-	-	-	-	-	-	56.6	-8.1	-16.2	-0.2	-6.4	-13.5	2.0
febr.	-	-	-	-	-	-	-	-	53.0	-9.5	-14.7	-4.6	-7.8	-12.4	-2.6
marts	-	-	-	-	-	-	-	-	53.9	-9.3	-12.9	-6.0	-8.8	-12.4	-4.8
apr.	-	-	-	-	-	-	-	-	58.4	-5.0	-10.4	0.1	-5.3	-11.3	1.5
maijs	-	-	-	-	-	-	-	-	64.9	3.8	-5.0	12.6	2.9	-6.3	13.9

Avoti: Eurostat, ECB aprēķini un Bloomberg (9. aile).

1) Eksporta un importa deflatori attiecas uz precēm un pakalpojumiem un ietver pārrobežu tirdzniecību euro zonā.

2) Svērums atbilstoši importam: svērums noteikts saskaņā ar 2009.–2011. gada vidējo importa struktūru; svērums atbilstoši izmantošanai: svērums noteikts saskaņā ar 2009.–2011. gada vidējo iekšzemes pieprasījuma struktūru.

4. Cenas un izmaksas

4.4. Ar cenām saistīto viedokļu apsekojumi

(sezonāli izlīdzināti dati)

	Eiropas Komisijas uzņēmumu un patērētāju apsekojumi (procentu starpības)				Patēriņa cenu tendences pēdējos 12 mēnešos	Iepirkumu vadītāju apsekojumi (difūzijas indeksi)			
	Pārdošanas cenu gaidas (nākamajiem trim mēnešiem)					Ražošanas izmaksas		Noteiktās cenas	
	Apstrādes rūpniecība	Mazumtirdzniecība	Pakalpojumi	Būvniecība		Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi	Apstrādes rūpniecība	Pakalpojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1999–2014	4.4	-	-	-3.1	33.5	57.2	56.5	-	49.8
2015	-3.1	3.1	2.3	-13.2	-0.2	48.9	53.5	49.6	49.0
2016	-1.0	2.2	4.1	-7.2	0.2	49.8	53.9	49.3	49.6
2017	8.7	5.0	6.7	2.6	12.3	64.6	56.3	55.1	51.6
2017 II	7.5	4.1	5.7	2.0	12.3	62.5	55.9	54.6	51.5
III	8.1	4.3	6.6	3.4	10.4	60.4	55.7	54.4	51.4
IV	10.9	7.1	8.2	8.2	13.8	67.9	56.9	56.3	52.1
2018 I	12.5	6.7	8.9	10.9	17.4	68.4	57.2	57.9	52.9
2017 dec.	13.4	7.3	7.9	8.8	13.6	67.9	57.1	56.3	52.0
2018 janv.	13.0	7.1	9.0	10.6	17.3	70.7	58.4	58.1	53.6
febr.	12.6	6.5	9.4	10.2	18.3	68.7	56.9	58.4	52.9
marts	11.9	6.4	8.3	11.8	16.5	65.8	56.3	57.3	52.1
apr.	9.9	6.1	9.0	9.8	16.3	63.9	56.5	57.5	51.8
maijs	9.3	7.3	9.1	14.3	18.0	65.3	57.6	56.4	52.0

Avoti: Eiropas Komisija (Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts) un *Markit*.

4.5. Darbaspēka izmaksu indeksi

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi)

	Kopā (indekss: 2012. g. = 100)	Kopā	Komponentu dalījumā		Atsevišķu saimnieciskās darbības veidu dalījumā		Papildpostenis: vienošanās ceļā noteiktās darba algas rādītājs ¹⁾
			Darba samaksa	Darba devēju sociālās iemaksas	Uzņēmējdarbības nozares	Galvenokārt ar uzņēmējdarbību nesaistītās nozares	
	1	2	3	4	5	6	7
% no 2012. gada kopapjoma	100.0	100.0	74.6	25.4	69.3	30.7	
2015	104.3	1.6	1.9	0.7	1.6	1.6	1.5
2016	105.8	1.5	1.4	1.6	1.4	1.6	1.4
2017	107.5	1.6	1.8	1.3	1.7	1.4	1.5
2017 II	111.2	1.8	2.2	0.8	1.9	1.7	1.5
III	104.2	1.6	1.7	1.5	1.9	1.0	1.5
IV	114.0	1.5	1.8	1.1	1.8	1.1	1.6
2018 I	.	.	.	.	.	.	1.9

Avoti: *Eurostat* un ECB aprēķini.

1) Uz nesaskaņotiem avotiem balstīti eksperimentāli dati (sīkāku informāciju sk. www.ecb.europa.eu/stats/ecb_statistics/governance_and_quality_framework/html/experimental-data.en.html).

4. Cenas un izmaksas

4.6. Vienības darbaspēka izmaksas, atlīdzība vienam nodarbinātajam un darba ražīgums

(pārmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %, ja nav norādīts citādi; sezonāli izlīdzināti ceturkšņa dati; neizlīdzināti gada dati)

	Kopā (indekss: 2010. g. = 100)	Kopā	Saimnieciskās darbības veidu dalījumā									
			Lauksaim- niecība, mežsaim- niecība un zvejniecība	Apstrādes rūpniecība, enerģētika un komunālie pakalpojumi	Būv- niecība	Tirdzniecība, transporta, izmitināšana un ēdināšanas pakalpojumi	Informācijas un komuni- kācijas pakalpojumi	Finanses un apdroši- nāšana	Nekusta- mais īpašums	Profesionālie, komerc- darbības un atbalsta pakalpojumi	Valsts pārvalde, izglītība, veselība un sociālā aprūpe	Māksla, izklaide un citi pakal- pojumi
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Vienības darbaspēka izmaksas												
2015	104.8	0.4	-3.0	-1.5	0.6	0.7	0.7	0.7	2.6	1.4	1.3	1.7
2016	105.6	0.7	2.1	0.0	0.1	1.2	-0.3	1.7	3.5	0.3	1.3	1.1
2017	106.4	0.8	0.0	-0.3	0.1	0.1	0.2	1.4	4.4	1.6	1.6	1.6
2017 II	106.2	0.7	0.8	-0.5	-0.4	-0.4	-0.2	1.8	5.5	2.0	1.6	1.8
III	106.3	0.5	-0.4	-1.1	-0.5	0.0	0.8	1.1	3.8	1.5	1.3	1.4
IV	106.6	0.6	-0.8	-1.3	-0.1	-0.2	0.7	0.0	4.5	1.5	1.7	1.4
2018 I	107.0	0.8	-0.3	-0.7	-0.2	0.5	1.1	0.8	4.1	2.2	1.3	1.3
Atlīdzība vienam nodarbinātajam												
2015	108.2	1.5	1.1	2.1	1.2	1.5	2.6	0.7	2.3	1.7	1.2	1.8
2016	109.5	1.2	0.5	1.3	1.6	1.4	0.2	2.3	2.1	0.5	1.2	1.8
2017	111.2	1.6	0.9	1.5	1.5	1.6	1.6	1.2	3.9	2.3	1.6	1.5
2017 II	111.0	1.5	0.8	1.4	1.9	1.4	1.6	1.3	4.8	2.3	1.7	1.5
III	111.4	1.6	1.2	1.5	1.1	1.9	2.4	0.8	3.7	2.6	1.5	0.8
IV	112.2	1.8	1.8	1.8	1.7	1.8	1.9	1.1	4.0	2.5	1.8	1.9
2018 I	112.6	1.9	2.5	1.7	1.4	2.0	2.3	1.7	3.2	2.5	1.6	2.3
Darba ražīgums uz vienu nodarbināto												
2015	103.2	1.1	4.2	3.6	0.6	0.7	1.9	-0.1	-0.3	0.3	-0.2	0.1
2016	103.7	0.4	-1.6	1.3	1.6	0.2	0.5	0.6	-1.3	0.2	0.0	0.8
2017	104.5	0.8	0.9	1.8	1.4	1.5	1.5	-0.2	-0.5	0.7	0.1	-0.1
2017 II	104.5	0.9	0.0	1.9	2.2	1.8	1.8	-0.4	-0.6	0.3	0.1	-0.4
III	104.8	1.1	1.6	2.6	1.6	1.9	1.6	-0.3	-0.1	1.1	0.2	-0.5
IV	105.3	1.3	2.6	3.1	1.9	1.9	1.2	1.1	-0.4	0.9	0.1	0.4
2018 I	105.3	1.1	2.8	2.4	1.6	1.4	1.3	0.9	-0.8	0.3	0.3	1.0
Atlīdzība par vienu nostrādāto stundu												
2015	110.0	1.4	1.2	1.7	0.7	1.6	1.6	0.7	1.6	1.3	1.3	1.6
2016	111.3	1.1	0.0	1.2	1.6	1.1	0.4	1.7	2.0	0.2	1.4	1.6
2017	113.2	1.7	0.9	1.6	1.4	1.8	1.6	1.5	3.7	2.3	1.9	1.8
2017 II	112.7	1.7	1.9	1.3	1.6	1.5	1.4	1.9	5.2	2.2	1.9	2.2
III	113.0	1.4	-0.1	1.1	0.6	1.7	2.0	0.8	3.6	2.3	1.7	1.1
IV	113.8	1.5	1.0	1.1	0.9	1.5	1.7	1.2	2.6	2.2	1.7	2.0
2018 I	114.4	1.9	2.3	1.6	0.9	2.1	2.6	1.8	2.4	2.6	1.6	2.3
Darba ražīgums stundā												
2015	105.3	1.0	3.5	3.3	0.2	1.0	0.9	-0.1	-0.7	0.2	-0.1	-0.4
2016	105.7	0.4	-1.6	1.2	1.3	0.2	0.8	-0.1	-1.6	0.1	0.1	0.6
2017	106.9	1.1	2.0	1.9	1.5	1.9	1.7	0.1	-0.6	0.9	0.3	0.4
2017 II	106.6	1.1	1.5	1.9	2.1	1.9	1.7	0.1	-0.5	0.5	0.3	0.5
III	106.8	1.1	1.9	2.2	1.5	1.8	1.6	-0.3	0.0	1.0	0.4	0.0
IV	107.4	1.1	2.6	2.6	1.0	2.0	1.2	1.3	-1.5	0.8	0.1	1.0
2018 I	107.6	1.3	3.3	2.4	1.5	1.7	1.7	1.0	-1.5	0.6	0.4	1.4

Avoti: Eurostat un ECB aprēķini.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.1. Monetārie rādītāji¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	M3											
	M2						M3 – M2					
	M1		M2 – M1				Repo darījumi	Naudas tirgus fondu akcijas	Parāda vērtspapīri ar termiņu līdz 2 gadiem			
	Skaidrā nauda apgrozībā	Noguldījumi uz nakti	Noguldījumi ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	Atlikumi											
2015	1 037.7	5 575.8	6 613.5	1 444.1	2 159.7	3 603.8	10 217.2	74.5	485.1	75.6	635.2	10 852.4
2016	1 075.1	6 083.9	7 159.0	1 329.6	2 221.2	3 550.8	10 709.8	70.4	523.2	95.7	689.2	11 399.0
2017	1 112.0	6 636.6	7 748.6	1 194.4	2 261.2	3 455.5	11 204.1	75.7	509.4	75.7	660.8	11 864.9
2017 II	1 095.5	6 383.9	7 479.3	1 259.8	2 237.4	3 497.2	10 976.6	68.2	513.7	76.8	658.6	11 635.2
III	1 104.8	6 531.0	7 635.8	1 224.1	2 251.4	3 475.4	11 111.3	66.6	530.5	77.4	674.6	11 785.8
IV	1 112.0	6 636.6	7 748.6	1 194.4	2 261.2	3 455.5	11 204.1	75.7	509.4	75.7	660.8	11 864.9
2018 I	1 113.4	6 736.7	7 850.1	1 171.3	2 265.9	3 437.2	11 287.3	71.6	505.7	74.6	652.0	11 939.2
2017 nov.	1 110.2	6 613.1	7 723.3	1 201.8	2 258.9	3 460.7	11 184.0	78.4	518.8	77.5	674.8	11 858.8
dec.	1 112.0	6 636.6	7 748.6	1 194.4	2 261.2	3 455.5	11 204.1	75.7	509.4	75.7	660.8	11 864.9
2018 janv.	1 114.5	6 679.0	7 793.4	1 198.0	2 263.9	3 461.9	11 255.3	74.7	514.5	61.6	650.9	11 906.2
febr.	1 115.6	6 713.2	7 828.7	1 178.5	2 265.4	3 443.9	11 272.6	72.8	502.5	63.0	638.3	11 910.8
martis	1 113.4	6 736.7	7 850.1	1 171.3	2 265.9	3 437.2	11 287.3	71.6	505.7	74.6	652.0	11 939.2
apr. ^(p)	1 122.2	6 752.3	7 874.4	1 159.4	2 270.0	3 429.5	11 303.9	81.9	511.4	74.8	668.1	11 972.0
	Darījumi											
2015	66.5	566.9	633.3	-134.5	12.3	-122.2	511.2	-47.4	49.7	-27.2	-25.0	486.1
2016	37.5	541.7	579.2	-105.6	16.0	-89.5	489.7	-4.2	38.0	16.1	49.8	539.5
2017	37.1	588.2	625.3	-111.8	36.3	-75.5	549.8	6.7	-13.7	-19.0	-26.0	523.8
2017 II	7.8	155.5	163.3	-36.7	11.3	-25.4	137.9	-5.6	-17.5	-19.3	-42.5	95.5
III	9.5	157.0	166.5	-32.6	10.8	-21.8	144.7	-1.1	16.8	3.2	19.0	163.7
IV	7.2	108.9	116.2	-21.6	9.8	-11.7	104.4	9.4	-21.4	-5.9	-17.9	86.5
2018 I	1.4	104.2	105.6	-21.4	6.0	-15.4	90.2	-3.9	-3.6	-0.1	-7.5	82.7
2017 nov.	0.1	69.3	69.4	-7.9	0.4	-7.5	61.9	9.8	-9.4	5.2	5.6	67.5
dec.	1.9	26.0	27.8	-6.4	2.3	-4.2	23.6	-2.6	-9.5	-2.0	-14.1	9.5
2018 janv.	2.4	49.0	51.5	6.3	4.3	10.6	62.0	-0.6	5.1	-13.0	-8.5	53.5
febr.	1.1	30.0	31.1	-21.1	1.1	-20.0	11.1	-2.1	-12.1	0.6	-13.6	-2.5
martis	-2.2	25.2	23.0	-6.6	0.6	-5.9	17.1	-1.2	3.4	12.4	14.6	31.7
apr. ^(p)	8.8	12.2	21.0	-12.4	4.1	-8.3	12.7	7.5	5.7	-0.4	12.8	25.5
	Pieauguma temps											
2015	6.8	11.3	10.6	-8.5	0.6	-3.3	5.3	-38.9	11.4	-25.4	-3.8	4.7
2016	3.6	9.7	8.8	-7.3	0.7	-2.5	4.8	-5.7	7.8	21.0	7.8	5.0
2017	3.4	9.7	8.8	-8.5	1.6	-2.1	5.1	9.7	-2.6	-20.6	-3.8	4.6
2017 II	3.9	10.6	9.6	-9.3	1.0	-3.0	5.2	-18.6	5.0	-16.3	-0.9	4.9
III	3.6	11.0	9.9	-10.4	1.4	-3.2	5.5	-13.2	5.6	-11.3	1.2	5.2
IV	3.4	9.7	8.8	-8.5	1.6	-2.1	5.1	9.7	-2.6	-20.6	-3.8	4.6
2018 I	2.4	8.4	7.5	-8.7	1.7	-2.1	4.4	-1.6	-4.8	-23.2	-7.0	3.7
2017 nov.	3.3	10.2	9.2	-9.3	1.7	-2.5	5.3	10.0	1.4	-19.6	-0.6	4.9
dec.	3.4	9.7	8.8	-8.5	1.6	-2.1	5.1	9.7	-2.6	-20.6	-3.8	4.6
2018 janv.	3.1	9.8	8.8	-8.1	1.7	-1.9	5.3	-1.6	-1.0	-31.8	-5.1	4.6
febr.	2.8	9.4	8.4	-9.3	1.8	-2.3	4.9	7.7	-2.3	-32.3	-5.3	4.3
martis	2.4	8.4	7.5	-8.7	1.7	-2.1	4.4	-1.6	-4.8	-23.2	-7.0	3.7
apr. ^(p)	2.8	7.8	7.0	-8.3	1.8	-1.9	4.2	11.6	-1.5	-6.0	-0.6	3.9

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.2. M3 ietulpstošie noguldījumi¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājsaimniecības ³⁾					Finanšu sabiedrības (neietverot MFI un ASPF) ²⁾	Apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondi	Pārējā valdība ⁴⁾
	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi	Kopā	Uz nakti	Ar noteikto termiņu līdz 2 gadiem	Ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu līdz 3 mēnešiem	Repo darījumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Atlikumi													
2015	1 953.2	1 503.9	323.6	117.4	8.3	5 750.7	3 060.7	695.0	1 992.3	2.7	957.9	226.6	365.5
2016	2 082.3	1 617.4	296.2	160.3	8.4	6 052.3	3 400.9	644.8	2 004.7	1.9	989.1	198.2	383.2
2017	2 243.1	1 786.8	287.0	159.8	9.5	6 301.7	3 697.5	561.5	2 042.0	0.6	1 010.8	202.2	409.9
2017 II	2 190.1	1 732.1	293.6	158.0	6.4	6 189.3	3 560.7	600.8	2 025.5	2.3	970.3	196.5	403.1
III	2 219.9	1 770.4	286.0	158.3	5.3	6 255.9	3 633.7	583.6	2 036.6	2.0	977.1	201.0	419.2
IV	2 243.1	1 786.8	287.0	159.8	9.5	6 301.7	3 697.5	561.5	2 042.0	0.6	1 010.8	202.2	409.9
2018 I	2 256.9	1 818.8	273.4	157.2	7.6	6 375.2	3 781.0	542.7	2 050.0	1.5	990.8	209.5	413.1
2017 nov.	2 247.7	1 798.0	282.2	159.6	7.9	6 295.1	3 682.1	568.5	2 042.5	2.0	989.3	208.1	412.1
dec.	2 243.1	1 786.8	287.0	159.8	9.5	6 301.7	3 697.5	561.5	2 042.0	0.6	1 010.8	202.2	409.9
2018 janv.	2 283.5	1 823.4	291.9	157.7	10.5	6 329.6	3 724.4	556.1	2 047.4	1.7	986.0	203.8	412.7
febr.	2 266.6	1 812.6	287.0	158.1	8.9	6 359.5	3 760.1	548.7	2 048.9	1.8	982.3	207.9	413.7
marts	2 256.9	1 818.8	273.4	157.2	7.6	6 375.2	3 781.0	542.7	2 050.0	1.5	990.8	209.5	413.1
apr. ⁶⁾	2 270.2	1 837.5	269.5	155.6	7.6	6 405.8	3 808.6	539.3	2 056.1	1.8	956.1	211.5	420.0
Darījumi													
2015	85.1	124.3	-32.9	4.9	-11.2	194.7	303.8	-109.8	1.2	-0.4	88.3	-0.5	29.6
2016	128.0	151.8	-24.2	0.2	0.2	299.8	333.3	-46.3	13.7	-0.8	30.9	-29.6	18.8
2017	178.9	180.6	-2.8	-0.1	1.1	254.1	303.8	-81.8	33.4	-1.3	53.7	5.8	27.0
2017 II	39.2	43.3	-4.8	0.7	0.0	55.4	66.2	-20.3	9.9	-0.3	14.0	5.3	10.7
III	35.1	41.7	-5.8	0.3	-1.1	66.0	75.1	-16.7	8.0	-0.3	12.1	4.8	16.2
IV	23.5	16.6	1.2	1.5	4.2	47.6	65.2	-21.8	5.5	-1.3	42.2	2.1	-8.9
2018 I	16.6	34.0	-12.7	-2.7	-1.9	75.8	83.9	-18.5	9.5	0.9	-18.1	7.6	3.0
2017 nov.	17.9	13.2	2.0	0.3	2.4	2.2	9.1	-7.0	0.3	-0.2	52.4	5.6	-6.5
dec.	-4.2	-11.0	5.2	0.1	1.5	8.2	16.7	-6.8	-0.4	-1.4	22.6	-5.1	-2.4
2018 janv.	44.7	39.5	6.2	-2.1	1.1	30.8	27.9	-5.0	6.9	1.0	-20.8	1.6	2.8
febr.	-19.3	-12.4	-5.6	0.3	-1.7	28.9	35.0	-7.6	1.4	0.1	-6.4	3.9	0.9
marts	-8.7	6.8	-13.3	-0.9	-1.3	16.1	21.1	-5.9	1.2	-0.3	9.1	2.1	-0.6
apr. ⁶⁾	11.2	17.3	-4.5	-1.6	0.1	29.9	27.2	-3.7	6.1	0.3	-38.4	1.8	6.9
Pieauguma temps													
2015	4.6	9.0	-9.2	4.4	-57.6	3.5	11.0	-13.6	0.1	-13.2	10.2	-0.2	8.8
2016	6.7	10.1	-7.5	0.2	2.1	5.2	10.9	-6.7	0.6	-29.9	3.1	-13.0	5.2
2017	8.6	11.2	-1.0	0.0	13.8	4.2	8.9	-12.7	1.7	-65.9	5.6	3.0	7.0
2017 II	8.1	11.5	-4.3	-1.6	-21.4	4.8	10.7	-12.3	1.3	-25.3	3.2	-6.2	6.1
III	8.1	12.2	-7.3	-1.8	-42.3	4.6	9.9	-12.5	1.6	-25.3	5.7	-2.0	9.0
IV	8.6	11.2	-1.0	0.0	13.8	4.2	8.9	-12.7	1.7	-65.9	5.6	3.0	7.0
2018 I	5.3	8.0	-7.4	-0.1	17.8	4.0	8.3	-12.5	1.6	-42.2	5.2	10.4	5.4
2017 nov.	8.5	12.0	-5.7	-0.1	-4.9	4.4	9.3	-12.7	1.7	-17.5	6.2	1.1	7.6
dec.	8.6	11.2	-1.0	0.0	13.8	4.2	8.9	-12.7	1.7	-65.9	5.6	3.0	7.0
2018 janv.	8.5	10.8	-0.5	-0.4	48.4	4.1	8.6	-12.5	1.7	-37.1	7.3	4.9	5.4
febr.	6.8	9.0	-2.9	0.2	31.1	4.2	8.7	-12.5	1.7	-33.3	7.0	6.0	5.7
marts	5.3	8.0	-7.4	-0.1	17.8	4.0	8.3	-12.5	1.6	-42.2	5.2	10.4	5.4
apr. ⁶⁾	5.6	8.4	-7.6	-0.5	13.2	4.1	8.4	-11.9	1.7	-40.6	1.7	7.1	5.6

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Attiecas uz valdības sektoru, neietverot centrālo valdību.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.3. Euro zonas rezidentiem izsniegtie kredīti¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Kredīts valdībai			Kredīts pārējiem euro zonas rezidentiem								Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu (neietverot tirgus fondus) akcijas
	Kopā	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kopā	Aizdevumi					Parāda vērtspapīri			
					Kopā	Nefinanšu sabiedrībām ³⁾	Mājsaimniecībām ⁴⁾	Finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un ASPF) ³⁾	Apdrošināšanas sabiedrībām un pensiju fondiem				
											Koriģētie aizdevumi ²⁾		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Atlikumi													
2015	3 901.3	1 113.5	2 785.4	12 599.8	10 509.7	10 805.0	4 290.2	5 308.7	787.1	123.8	1 307.8	782.4	
2016	4 393.6	1 083.3	3 297.1	12 877.7	10 708.3	10 979.2	4 313.5	5 447.3	834.7	112.7	1 385.4	784.0	
2017	4 631.1	1 032.5	3 584.7	13 114.0	10 872.5	11 169.8	4 325.1	5 597.8	840.8	108.8	1 440.1	801.5	
2017 II	4 463.8	1 064.5	3 385.1	13 001.0	10 766.8	11 050.4	4 302.0	5 520.2	831.9	112.7	1 437.8	796.4	
III	4 548.2	1 050.5	3 483.6	13 049.0	10 816.1	11 103.7	4 305.0	5 554.6	844.7	111.9	1 439.0	794.0	
IV	4 631.1	1 032.5	3 584.7	13 114.0	10 872.5	11 169.8	4 325.1	5 597.8	840.8	108.8	1 440.1	801.5	
2018 I	4 600.8	1 021.1	3 565.9	13 198.0	10 947.9	11 236.9	4 347.0	5 632.0	856.8	112.0	1 466.2	783.8	
2017 nov.	4 581.9	1 041.6	3 526.4	13 121.6	10 888.7	11 170.0	4 344.5	5 581.1	848.1	115.0	1 427.1	805.8	
dec.	4 631.1	1 032.5	3 584.7	13 114.0	10 872.5	11 169.8	4 325.1	5 597.8	840.8	108.8	1 440.1	801.5	
2018 janv.	4 597.3	1 031.1	3 552.0	13 187.7	10 933.5	11 230.6	4 353.4	5 604.3	863.3	112.5	1 453.3	800.9	
febr.	4 598.8	1 023.2	3 561.3	13 188.8	10 936.6	11 225.4	4 349.3	5 615.0	858.5	113.8	1 459.4	792.7	
marts	4 600.8	1 021.1	3 565.9	13 198.0	10 947.9	11 236.9	4 347.0	5 632.0	856.8	112.0	1 466.2	783.8	
apr. ⁽⁶⁾	4 595.7	1 020.9	3 560.3	13 254.3	10 968.5	11 261.7	4 360.1	5 642.8	847.7	117.9	1 482.9	802.9	
Darījumi													
2015	295.3	-21.0	316.0	82.9	55.9	76.0	-15.0	98.5	-22.0	-5.7	25.6	1.5	
2016	488.3	-34.6	522.8	317.1	234.2	258.2	81.5	120.3	43.6	-11.1	78.8	4.1	
2017	289.5	-43.1	331.9	361.8	272.9	316.3	81.9	173.7	20.9	-3.6	64.0	24.9	
2017 II	34.0	-5.4	39.4	55.6	24.5	49.4	0.5	34.6	-10.6	0.0	19.3	11.8	
III	88.6	-10.8	99.5	74.6	76.2	86.7	21.2	40.8	14.9	-0.7	2.3	-3.9	
IV	89.8	-15.9	105.6	88.4	75.8	93.7	33.8	48.8	-3.7	-3.0	5.8	6.8	
2018 I	-39.6	-10.6	-28.9	116.4	103.1	97.3	40.5	39.7	19.6	3.3	28.7	-15.4	
2017 nov.	21.0	-1.2	22.2	44.1	35.7	32.7	15.8	18.8	-1.8	2.9	0.3	8.1	
dec.	64.5	-9.0	73.4	5.8	-4.3	16.2	-9.4	18.7	-7.4	-6.2	14.2	-4.1	
2018 janv.	-29.9	-0.7	-29.5	83.3	70.2	68.1	33.5	7.7	25.4	3.7	14.8	-1.6	
febr.	2.5	-7.7	10.1	1.9	0.7	-3.5	-5.9	10.9	-5.6	1.3	6.5	-5.3	
marts	-12.1	-2.2	-9.5	31.1	32.2	32.7	12.9	21.1	-0.2	-1.7	7.4	-8.4	
apr. ⁽⁶⁾	-3.7	-0.2	-4.1	46.3	15.8	18.3	12.8	11.4	-14.3	5.8	16.6	13.9	
Pieauguma temps													
2015	8.2	-1.8	12.8	0.7	0.5	0.7	-0.3	1.9	-2.7	-4.4	2.0	0.2	
2016	12.5	-3.1	18.7	2.5	2.2	2.4	1.9	2.3	5.6	-9.0	6.0	0.5	
2017	6.6	-4.0	10.2	2.8	2.6	2.9	1.9	3.2	2.5	-3.2	4.6	3.2	
2017 II	8.2	-3.8	12.6	3.1	2.3	2.5	1.2	2.9	3.7	8.4	7.2	6.4	
III	8.3	-4.0	12.7	2.8	2.4	2.7	1.5	3.0	3.6	2.0	5.6	2.6	
IV	6.6	-4.0	10.2	2.8	2.6	2.9	1.9	3.2	2.5	-3.2	4.6	3.2	
2018 I	3.9	-4.0	6.4	2.6	2.6	3.0	2.2	3.0	2.4	-0.4	4.0	-0.1	
2017 nov.	6.8	-3.7	10.4	2.8	2.5	2.9	1.8	3.1	3.2	0.1	3.9	4.4	
dec.	6.6	-4.0	10.2	2.8	2.6	2.9	1.9	3.2	2.5	-3.2	4.6	3.2	
2018 janv.	5.4	-4.4	8.7	3.1	2.9	3.3	2.3	3.1	5.6	-1.2	4.7	2.3	
febr.	5.2	-4.1	8.2	2.8	2.7	3.1	2.0	2.9	4.5	2.0	5.0	1.1	
marts	3.9	-4.0	6.4	2.6	2.6	3.0	2.2	3.0	2.4	-0.4	4.0	-0.1	
apr. ⁽⁶⁾	3.2	-4.1	5.5	3.0	2.8	3.1	2.4	3.0	3.2	3.7	5.1	1.8	

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei (kas nosaka aizdevumu izslēgšanu no MFI statistikas bilancēm), kā arī MFI sniegto naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā pakalpojumu rezultātā izveidotajām pozīcijām.

3) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

4) T.sk. mājsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.4. MFI aizdevumi euro zonas nefinanšu sabiedrībām un mājāsaimniecībām¹⁾

(mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	Nefinanšu sabiedrības ²⁾					Mājāsaimniecības ³⁾				
	Kopā		Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Kopā		Patēriņa kredīts	Kredīti mājokļa iegādei	Citi aizdevumi
		Koriģētie aizdevumi ⁴⁾					Koriģētie aizdevumi ⁴⁾			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Atlikumi										
2015	4 290.2	4 272.8	1 043.1	761.8	2 485.2	5 308.7	5 641.5	595.4	3 949.4	763.9
2016	4 313.5	4 313.1	1 002.2	797.7	2 513.6	5 447.3	5 727.2	615.6	4 083.3	748.4
2017	4 325.1	4 365.2	976.7	820.5	2 527.8	5 597.8	5 865.5	653.3	4 214.4	730.1
2017 II	4 302.0	4 316.2	990.9	798.7	2 512.5	5 520.2	5 798.9	635.3	4 147.7	737.2
III	4 305.0	4 326.2	978.3	812.4	2 514.3	5 554.6	5 828.8	644.7	4 179.0	730.9
IV	4 325.1	4 365.2	976.7	820.5	2 527.8	5 597.8	5 865.5	653.3	4 214.4	730.1
2018 I	4 347.0	4 384.2	1 002.6	820.2	2 524.3	5 632.0	5 905.4	663.1	4 242.1	726.9
2017 nov.	4 344.5	4 365.7	987.9	822.7	2 533.9	5 581.1	5 853.1	652.2	4 197.5	731.4
dec.	4 325.1	4 365.2	976.7	820.5	2 527.8	5 597.8	5 865.5	653.3	4 214.4	730.1
2018 janv.	4 353.4	4 388.1	996.7	826.5	2 530.2	5 604.3	5 880.3	659.5	4 215.8	729.0
febr.	4 349.3	4 382.2	988.9	824.9	2 535.5	5 615.0	5 892.2	662.3	4 224.0	728.8
martis	4 347.0	4 384.2	1 002.6	820.2	2 524.3	5 632.0	5 905.4	663.1	4 242.1	726.9
apr. ⁽⁶⁾	4 360.1	4 396.7	1 004.7	823.1	2 532.3	5 642.8	5 917.2	667.0	4 249.9	725.9
Darījumi										
2015	-15.0	22.8	-62.2	31.9	15.3	98.5	76.9	21.8	80.2	-3.6
2016	81.5	98.7	-17.3	44.2	54.6	120.3	114.4	23.9	105.6	-9.2
2017	81.9	132.7	1.1	36.6	44.1	173.7	166.7	44.0	134.1	-4.4
2017 II	0.5	11.2	-2.4	2.3	0.6	34.6	40.1	10.3	24.9	-0.5
III	21.2	33.1	-6.0	17.1	10.1	40.8	36.3	10.7	33.3	-3.2
IV	33.8	57.1	3.0	10.8	19.9	48.8	46.5	11.9	36.7	0.2
2018 I	40.5	38.8	31.0	4.4	5.1	39.7	46.3	11.5	27.3	0.8
2017 nov.	15.8	17.4	-2.5	6.9	11.4	18.8	16.6	6.3	11.4	1.1
dec.	-9.4	11.6	-8.4	-0.7	-0.3	18.7	17.2	2.1	17.6	-1.0
2018 janv.	33.5	26.1	22.5	7.3	3.7	7.7	16.0	6.1	1.8	-0.3
febr.	-5.9	-4.8	-9.1	-1.7	5.0	10.9	12.8	3.1	7.5	0.4
martis	12.9	17.5	17.7	-1.2	-3.6	21.1	17.5	2.3	18.1	0.8
apr. ⁽⁶⁾	12.8	12.4	2.1	2.7	8.0	11.4	11.1	5.7	7.4	-1.7
Pieauguma temps										
2015	-0.3	0.5	-5.6	4.4	0.6	1.9	1.4	3.9	2.1	-0.5
2016	1.9	2.3	-1.7	5.8	2.2	2.3	2.0	4.0	2.7	-1.2
2017	1.9	3.1	0.1	4.6	1.8	3.2	2.9	7.2	3.3	-0.6
2017 II	1.2	2.0	-2.5	3.8	2.0	2.9	2.6	6.0	3.2	-1.1
III	1.5	2.5	-1.2	4.3	1.7	3.0	2.7	6.9	3.2	-1.1
IV	1.9	3.1	0.1	4.6	1.8	3.2	2.9	7.2	3.3	-0.6
2018 I	2.2	3.3	2.6	4.3	1.4	3.0	2.9	7.1	3.0	-0.4
2017 nov.	1.8	3.1	-1.0	4.8	2.0	3.1	2.8	7.3	3.1	-0.8
dec.	1.9	3.1	0.1	4.6	1.8	3.2	2.9	7.2	3.3	-0.6
2018 janv.	2.3	3.4	1.2	5.3	1.8	3.1	2.9	7.4	3.1	-0.8
febr.	2.0	3.2	0.4	5.2	1.7	2.9	2.9	7.5	2.9	-0.6
martis	2.2	3.3	2.6	4.3	1.4	3.0	2.9	7.1	3.0	-0.4
apr. ⁽⁶⁾	2.4	3.3	3.2	4.3	1.5	3.0	2.9	7.6	2.9	-0.5

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Saskaņā ar EKS 2010 nefinanšu grupu pārvaldītājsabiedrības 2014. gada decembrī tika pārklasificētas no nefinanšu sabiedrību sektora uz finanšu sabiedrību sektoru. Šīs institūcijas iekļautas MFI bilances statistikā kopā ar finanšu sabiedrībām (neietverot MFI un apdrošināšanas sabiedrības un pensiju fondus (ASPF)).

3) T.sk. mājāsaimniecības apkalpojošās bezpeļņas organizācijas.

4) Koriģēti atbilstoši aizdevumu pārdošanas un vērtspapīrošanas darījumu ietekmei (kas nosaka aizdevumu izslēgšanu no MFI statistikas bilancēm), kā arī MFI sniegto naudas līdzekļu apvienošanas virtuālā grupas kontā pakalpojumu rezultātā izveidotajām pozīcijām.

5. Nauda un kredītu atlikumi

5.5. M3 neietilpstošie bilances posteņi (neietverot euro zonas rezidentiem izsniegtos kredītus)¹⁾ (mljrd. euro un gada pieauguma temps; %; sezonāli izlīdzināti dati; atlikumi un pieauguma temps perioda beigās; darījumi periodā)

	MFI saistības						MFI aktīvi			
	Centrālās valdības turējumi ²⁾	Ilgāka termiņa finanšu saistības pret pārējiem euro zonas rezidentiem					Tīrie ārējie aktīvi	Citi		
		Kopā	Noguldījumi ar noteikto termiņu ilgāku par 2 gadiem	Noguldījumi ar brīdinājuma termiņu par izņemšanu ilgāku par 3 mēnešiem	Parāda vērtspapīri ar termiņu ilgāku par 2 gadiem	Kapitāls un rezerves		Kopā		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
	Atlikumi									
2015	284.7	6 999.2	2 119.4	80.0	2 255.8	2 543.9	1 350.6	284.6	205.9	135.6
2016	314.2	6 956.8	2 090.9	70.9	2 146.7	2 648.4	1 136.9	261.8	205.9	121.6
2017	356.2	6 742.7	1 968.9	59.7	2 016.1	2 698.0	934.6	284.1	143.9	93.6
2017 II	305.7	6 800.8	2 035.7	66.8	2 066.7	2 631.6	1 028.3	248.6	154.2	109.7
III	365.3	6 730.6	2 007.3	61.5	2 015.9	2 645.8	1 022.3	262.1	140.6	85.4
IV	356.2	6 742.7	1 968.9	59.7	2 016.1	2 698.0	934.6	284.1	143.9	93.6
2018 I	339.6	6 722.1	1 952.4	59.4	2 020.1	2 690.2	910.0	292.2	136.2	88.3
2017 nov.	308.9	6 696.4	1 965.1	60.1	2 016.4	2 654.8	952.0	208.7	167.6	132.7
dec.	356.2	6 742.7	1 968.9	59.7	2 016.1	2 698.0	934.6	284.1	143.9	93.6
2018 janv.	316.2	6 728.7	1 960.1	60.5	2 022.5	2 685.7	821.5	344.7	133.2	85.3
febr.	346.9	6 715.4	1 958.4	59.8	2 016.0	2 681.1	841.1	344.5	125.0	82.9
marts	339.6	6 722.1	1 952.4	59.4	2 020.1	2 690.2	910.0	292.2	136.2	88.3
apr. ⁽⁶⁾	349.7	6 738.0	1 955.1	59.3	2 018.9	2 704.8	879.6	330.1	147.4	154.5
	Darījumi									
2015	8.9	-216.2	-106.3	-13.5	-215.4	118.9	-86.7	-12.7	21.4	-4.0
2016	26.7	-113.7	-69.6	-9.1	-110.4	75.4	-276.1	-76.8	12.8	-12.0
2017	45.7	-86.2	-84.7	-8.7	-72.5	79.7	-97.3	-70.7	-60.7	-27.3
2017 II	-2.6	-12.0	-24.8	-2.4	-2.7	18.0	-11.7	3.0	-28.9	-2.1
III	64.9	-24.7	-25.5	-2.9	-31.1	34.7	24.8	15.9	-13.6	-24.3
IV	-9.1	-36.0	-17.7	-1.8	-11.0	-5.4	-75.6	-61.1	3.4	8.2
2018 I	-16.5	11.2	-16.1	-1.3	12.0	16.6	60.5	-59.9	-7.8	-5.3
2017 nov.	-33.0	-3.3	2.3	-0.7	-7.3	2.4	0.2	-34.2	9.3	23.2
dec.	47.3	-5.2	4.8	-0.5	5.3	-14.8	-10.9	-7.9	-23.7	-39.1
2018 janv.	-39.8	15.5	-6.8	-0.6	19.9	3.0	-27.6	3.4	-10.7	-8.3
febr.	30.6	-23.1	-3.7	-0.4	-16.3	-2.8	10.3	-9.7	-8.2	-2.4
marts	-7.3	18.8	-5.6	-0.4	8.4	16.4	77.9	-53.7	11.2	5.4
apr. ⁽⁶⁾	10.1	1.6	1.8	-0.2	-10.2	10.2	-38.7	33.2	-10.5	-12.0
	Pieauguma temps									
2015	3.5	-3.0	-4.8	-14.4	-8.8	4.8	-	-	11.6	-2.9
2016	9.4	-1.6	-3.3	-11.5	-4.9	2.9	-	-	6.3	-9.0
2017	14.4	-1.3	-4.1	-12.4	-3.5	3.0	-	-	-29.6	-22.6
2017 II	-7.7	-1.2	-4.0	-10.9	-3.7	3.5	-	-	-30.7	-22.6
III	22.0	-0.9	-4.1	-12.5	-3.5	4.2	-	-	-31.2	-33.4
IV	14.4	-1.3	-4.1	-12.4	-3.5	3.0	-	-	-29.6	-22.6
2018 I	11.8	-0.9	-4.1	-12.5	-1.6	2.4	-	-	-25.6	-21.0
2017 nov.	4.0	-1.3	-4.6	-12.7	-3.8	3.5	-	-	-13.1	10.0
dec.	14.4	-1.3	-4.1	-12.4	-3.5	3.0	-	-	-29.6	-22.6
2018 janv.	5.1	-0.9	-4.0	-12.4	-2.3	3.1	-	-	-24.5	-19.8
febr.	16.9	-1.3	-3.7	-12.6	-2.8	2.0	-	-	-27.0	-20.5
marts	11.8	-0.9	-4.1	-12.5	-1.6	2.4	-	-	-25.6	-21.0
apr. ⁽⁶⁾	7.3	-0.7	-3.7	-12.8	-1.7	2.6	-	-	-28.3	-26.4

Avots: ECB.

1) Dati ietverti atbilstoši euro zonas sastāva pārmaiņām.

2) Ietver centrālās valdības MFI sektorā veikto noguldījumu un MFI sektora emitēto vērtspapīru turējumus.

3) Nav veikta datu korekcija, ņemot vērā sezonālo ietekmi.

6. Fiskālās norises

6.1. Deficīts/pārpalikums

(% no IKP; gada plūsmas)

	Deficīts (-)/pārpalikums (+)					Papildpostenis: sākotnējais deficīts (-)/ pārpalikums (+)
	Kopā	Centrālā valdība	Pavalsts valdība	Vietējā valdība	Sociālā nodrošinājuma fondi	
	1	2	3	4	5	6
2014	-2.5	-2.1	-0.2	0.0	-0.1	0.1
2015	-2.0	-1.9	-0.2	0.2	-0.1	0.3
2016	-1.5	-1.7	-0.1	0.2	0.0	0.6
2017	-0.9	-1.3	0.1	0.2	0.1	1.1
2017 I	-1.3	.	.	.	.	0.9
II	-1.2	.	.	.	.	0.8
III	-1.0	.	.	.	.	1.0
IV	-0.9	.	.	.	.	1.1

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.2. Ieņēmumi un izdevumi

(% no IKP; gada plūsmas)

	Ieņēmumi						Izdevumi						
	Kopā	Kārtējie ieņēmumi			Kapitāla ieņēmumi	Kopā	Kārtējie izdevumi				Kapitāla izdevumi		
		Tiešie nodokļi	Netiešie nodokļi	Neto sociālās iemaksas			Atfīdzība nodarbinā- tajiem	Starppatēriņš	Procentu maksājumi	Sociālie maksājumi			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2014	46.7	46.2	12.5	13.1	15.4	0.5	49.2	45.3	10.3	5.3	2.6	23.0	4.0
2015	46.3	45.7	12.6	13.0	15.2	0.5	48.3	44.4	10.0	5.2	2.3	22.7	3.9
2016	46.1	45.7	12.6	13.0	15.3	0.5	47.6	44.0	10.0	5.2	2.1	22.8	3.5
2017	46.2	45.8	12.9	13.0	15.3	0.4	47.1	43.3	9.9	5.1	2.0	22.5	3.7
2017 I	46.2	45.7	12.7	13.0	15.3	0.5	47.4	43.9	9.9	5.2	2.1	22.7	3.6
II	46.2	45.8	12.7	13.0	15.3	0.4	47.4	43.8	9.9	5.1	2.1	22.7	3.6
III	46.2	45.8	12.8	13.0	15.3	0.4	47.2	43.5	9.9	5.1	2.0	22.6	3.7
IV	46.2	45.8	12.9	13.0	15.3	0.4	47.1	43.3	9.9	5.1	2.0	22.5	3.7

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6.3. Valdības parāda attiecība pret IKP

(% no IKP; atlikumi perioda beigās)

	Kopā	Finanšu instruments			Turētājs		Sākotnējais termiņš		Atlikušais termiņš			Valūta		
		Nauda un noguldī- jumi	Aizde- vumi	Parāda vērts- papīri	Kreditori (rezidenti)	Kreditori (nerezī- denti)	Līdz 1 gadam	Ilgāk par 1 gadu	Līdz 1 gadam	1–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Euro vai dalībvalsts valūta	Citas valūtas	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
2014	91.9	2.7	17.1	72.0	44.0	25.6	47.9	10.0	81.9	18.8	31.9	41.2	89.8	2.1
2015	89.9	2.8	16.2	71.0	44.1	27.1	45.8	9.3	80.6	17.6	31.2	41.1	87.9	2.0
2016	89.0	2.7	15.5	70.8	46.1	30.4	42.9	9.0	80.0	17.2	29.9	41.9	87.0	2.0
2017	86.7	2.6	14.3	69.8	46.7	31.8	40.1	8.3	78.5	16.0	28.8	41.9	84.9	1.8
2017 I	89.2	2.6	15.2	71.4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
II	89.1	2.7	14.9	71.4	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
III	88.1	2.8	14.7	70.7	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
IV	86.7	2.6	14.3	69.8	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

6. Fiskālās norises

6.4. Valdības parāda attiecības pret IKP un pamatfaktoru gada pārmaiņas¹⁾

(% no IKP; gada plūsmas)

	Parāda attiecības pret IKP pārmaiņas ²⁾	Sākotnējais deficīts (+)/ pārpalikums (-)	Deficīta-parāda korekcija								Cita	Procentu likmes un izaugsmes tempa starpība	Papildpostenis: aizņemšanās nepieciešamība
			Kopā	Darījumi ar galvenajiem finanšu aktīviem					Pārvērtēšanas ietekme un citas apjoma pārmaiņas				
				Kopā	Nauda un noguldījumi	Aizdevumi	Parāda vērtspapīri	Kapitāla vērtspapīri un ieguldījumu fondu akcijas					
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
2014	0.3	-0.1	-0.2	-0.5	0.2	-0.5	-0.3	0.0	0.1	0.2	0.6	2.2	
2015	-1.9	-0.3	-0.8	-0.5	0.2	-0.2	-0.3	-0.1	0.0	-0.3	-0.8	1.3	
2016	-1.0	-0.6	-0.2	0.3	0.3	-0.1	0.0	0.1	-0.3	-0.2	-0.1	1.6	
2017	-2.3	-1.1	-0.1	0.4	0.4	0.1	-0.2	0.1	-0.1	-0.5	-1.0	0.8	
2017 I	-1.7	-0.9	-0.5	-0.1	-0.1	-0.1	-0.1	0.1	-0.3	-0.1	-0.4	1.0	
II	-1.8	-0.8	-0.6	-0.4	-0.2	-0.1	-0.1	0.1	-0.2	0.0	-0.4	0.8	
III	-1.6	-1.0	0.1	0.7	0.8	-0.1	-0.1	0.1	-0.1	-0.5	-0.7	1.2	
IV	-2.3	-1.1	-0.1	0.4	0.4	0.1	-0.2	0.1	-0.1	-0.5	-1.0	0.8	

Avoti: gada datiem – ECB, ceturkšņa datiem – Eurostat.

1) Finanšu krīzes kontekstā veikto starpvaldību aizdevumu dati, neietverot deficīta-parāda korekcijas ceturkšņa datus, ir konsolidēti.

2) Aprēķināts kā starpība starp valdības parāda attiecību pret IKP atsaucē perioda beigās un iepriekšējā gada atbilstošā perioda beigās.

6.5. Valdības parāda vērtspapīri¹⁾

(parāda apkalpošana; % no IKP; plūsmas parāda apkalpošanas periodā; vidējās nominālās peļņas likmes; % gadā)

	Parāda apkalpošana 1 gada ietvaros ²⁾					Vidējais atlikušais termiņš gados ³⁾	Vidējās nominālās peļņas likmes ⁴⁾							
	Kopā	Pamatsumma		Procenti			Aproģzībā esošais apjoms					Darījumi		
		Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem	Termiņš līdz 3 mēnešiem		Kopā	Mainīgā procentu likme	Nulles procentu likmes kupons	Fiksētā procentu likme	Termiņš līdz 1 gadam	Emisija	Dzēšana	
	1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11	12	13
2015	14.7	12.8	4.3	1.9	0.5	6.6	2.9	1.4	0.1	3.3	3.0	0.4	1.2	
2016	14.1	12.4	4.6	1.7	0.4	6.9	2.6	1.2	-0.1	3.0	2.9	0.2	1.2	
2017	12.9	11.2	4.2	1.7	0.4	7.1	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.3	0.3	1.1	
2017 I	13.9	12.2	4.2	1.7	0.4	6.9	2.6	1.2	-0.2	3.0	2.9	0.2	1.1	
II	13.8	12.1	4.3	1.7	0.4	7.0	2.5	1.2	-0.2	2.9	2.6	0.2	1.2	
III	13.0	11.3	3.8	1.7	0.4	7.1	2.5	1.1	-0.2	2.9	2.5	0.2	1.1	
IV	12.9	11.2	4.2	1.7	0.4	7.1	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.3	0.3	1.1	
2017 nov.	12.9	11.2	3.8	1.7	0.4	7.2	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.4	0.2	1.2	
dec.	12.9	11.2	4.2	1.7	0.4	7.1	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.3	0.3	1.1	
2018 janv.	12.7	11.1	4.2	1.6	0.4	7.2	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.2	0.4	1.2	
febr.	12.7	11.1	4.1	1.6	0.4	7.2	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.4	0.4	1.2	
marts	13.0	11.4	4.2	1.6	0.4	7.2	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.5	0.4	1.1	
apr.	12.8	11.2	3.9	1.6	0.4	7.3	2.4	1.1	-0.2	2.8	2.4	0.4	1.1	

Avots: ECB.

1) Dati uzrādīti nominālvērtībā un nav konsolidēti valdības sektora datos.

2) Nav ietverti nākotnes maksājumi par parāda vērtspapīriem, kuriem vēl nav pienācis termiņš, un pirmstermiņa dzēšana.

3) Atlikušais termiņš perioda beigās.

4) Atlikumi perioda beigās; darījumiem – 12 mēnešu vidējie rādītāji.

6. Fiskālās norises

6.6. Fiskālās norises euro zonas valstīs

(% no IKP; gada plūsmas un atlikumi perioda beigās)

	Beļģija	Vācija	Igaunija	Īrija	Grieķija	Spānija	Francija	Itālija	Kipra
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)									
2014	-3.1	0.5	0.7	-3.6	-3.6	-6.0	-3.9	-3.0	-9.0
2015	-2.5	0.8	0.1	-1.9	-5.7	-5.3	-3.6	-2.6	-1.3
2016	-2.5	1.0	-0.3	-0.5	0.6	-4.5	-3.4	-2.5	0.3
2017	-1.0	1.3	-0.3	-0.3	0.8	-3.1	-2.6	-2.3	1.8
2017 I	-2.0	1.2	-0.4	-0.4	1.1	-4.2	-3.3	-2.2	0.4
II	-1.6	1.0	-0.7	-0.5	1.1	-3.6	-3.2	-2.5	0.8
III	-1.3	1.3	-0.7	-0.6	1.1	-3.2	-3.0	-2.4	1.8
IV	-1.0	1.3	-0.3	-0.3	0.8	-3.1	-2.6	-2.3	1.8
Valdības parāds									
2014	107.0	74.7	10.7	104.5	178.9	100.4	94.9	131.8	107.5
2015	106.1	71.0	10.0	76.9	176.8	99.4	95.6	131.5	107.5
2016	105.9	68.2	9.4	72.8	180.8	99.0	96.6	132.0	106.6
2017	103.1	64.1	9.0	68.0	178.6	98.3	97.0	131.8	97.5
2017 I	107.4	66.7	9.2	74.8	177.7	99.7	98.9	133.8	106.0
II	106.1	66.1	8.9	74.1	176.1	99.5	99.3	134.9	105.7
III	106.9	65.2	8.9	72.0	177.4	98.5	98.4	134.2	102.5
IV	103.1	64.1	9.0	68.0	178.6	98.3	97.0	131.8	97.5

	Latvija	Lietuva	Luksemburga	Malta	Nīderlande	Austrija	Portugāle	Slovēnija	Slovākija	Somija
	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Valdības budžeta deficīts (-)/pārpalikums (+)										
2014	-1.5	-0.6	1.3	-1.8	-2.3	-2.7	-7.2	-5.5	-2.7	-3.2
2015	-1.4	-0.2	1.4	-1.1	-2.1	-1.0	-4.4	-2.9	-2.7	-2.8
2016	0.1	0.3	1.6	1.0	0.4	-1.6	-2.0	-1.9	-2.2	-1.8
2017	-0.5	0.5	1.5	3.9	1.1	-0.7	-3.0	0.0	-1.0	-0.6
2017 I	-0.3	0.8	0.8	2.0	1.0	-0.9	-3.8	-1.3	-2.0	-1.5
II	0.3	0.7	1.0	2.1	1.1	-1.2	-3.5	-1.0	-1.6	-1.0
III	0.1	0.9	1.4	3.3	1.2	-0.9	-2.4	-0.5	-1.6	-1.1
IV	-0.5	0.5	1.5	3.9	1.1	-0.7	-3.0	0.0	-1.0	-0.6
Valdības parāds										
2014	40.9	40.5	22.7	63.8	68.0	84.0	130.6	80.3	53.5	60.2
2015	36.8	42.6	22.0	58.7	64.6	84.6	128.8	82.6	52.3	63.5
2016	40.5	40.1	20.8	56.2	61.8	83.6	129.9	78.6	51.8	63.0
2017	40.1	39.7	23.0	50.8	56.7	78.4	125.7	73.6	50.9	61.4
2017 I	39.3	39.2	23.9	56.6	59.5	81.7	130.1	80.3	53.3	62.7
II	39.9	41.7	23.4	55.0	58.6	81.4	131.7	79.8	51.7	61.7
III	38.2	39.4	23.4	53.4	56.9	80.2	130.5	78.5	51.3	60.5
IV	40.1	39.7	23.0	50.8	56.7	78.4	125.7	73.6	50.9	61.4

Avots: Eurostat.

© Eiropas Centrālā banka, 2018

Pasta adrese   60640 Frankfurt am Main, Germany
Tālrunis   +49 69 1344 0
Interneta vietne   www.ecb.europa.eu

ECB Valde ir atbildīga par šā biļetena sagatavošanu. Tulkojumus sagatavo un publicē nacionālās centrālās bankas.

Visas tiesības rezervētas. Atļauta pārpublicēšana izglītības un nekomerciālos nolūkos, norādot avotu.

Šajā numurā iekļautie statistiskie dati atbilst stāvoklim 2018. gada 13. jūnijā.

ISSN 2363-3506 (interneta versija)

ES kataloga numurs QB-BP-18-004-LV-N (interneta versija)